

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2005-2006

2 december 2005

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2006**

BELEIDSBRIEF

**Gelijke Kansen
Beleidsprioriteiten 2005-2006**

BELEIDSBRIEF

**Inburgering
Beleidsprioriteiten 2005-2006**

BELEIDSBRIEF

**Vlaams Woonbeleid
Beleidsprioriteiten 2005-2006**

BELEIDSBRIEF

**Stedenbeleid
Beleidsprioriteiten 2005-2006**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Veerle Heeren en de heren Sven Gatz,
Chokri Mahassine en Jan Roegiers
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Penris.

Vaste leden:

mevrouw Monique Moens, de heren Jan Penris, Erik Tack, Christian Verougstraete, Rob Verreycken;

de dames Cathy Berx, Hilde Crevits, de heer Tom Dehaene, mevrouw Veerle Heeren;

mevrouw Hilde Eeckhout, de heer Sven Gatz, mevrouw Dominique Guns;

de dames Else De Wachter, Caroline Gennez, Michèle Hostekint.

Plaatsvervangers:

de heren Felix Strackx, Wim Van Dijck, Roland Van Goethem, Jurgen Verstrepen, John Vrancken;

de heren Carl Decaluwe, Stefaan De Clerck, mevrouw Monica Van Kerrebroeck, de heer Johan Verstreken;

de heren Marc Cordeel, Hugo Philtjens, Gilbert Van Baelen;

de heren Marcel Logist, Chokri Mahassine, Jan Roegiers.

Toegevoegde leden:

mevrouw Mieke Vogels;

de heer Bart De Wever.

12-A (2004-2005)

- Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2005-2006)

- Nr. 1-A en B: Toelichtingen bij de begroting

16 (2005-2006)

- Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

Zie ook:

526 (2005-2006)

- Nr. 1: Beleidsbrief
- Nrs. 2 en 3: Moties van aanbeveling

528 (2005-2006)

- Nr. 1: Beleidsbrief
- Nrs. 2 en 3: Moties van aanbeveling

529 (2005-2006)

- Nr. 1: Beleidsbrief

561 (2005-2006)

- Nr. 1: Beleidsbrief
- Nrs. 2 tot 4: Moties van aanbeveling

Zie:

15 (2005-2006)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- Nrs. 2 en 3: Amendementen
- Nr. 4-A: Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
- Nr. 4-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
- Nr. 4-C: Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
- Nr. 4-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
- Nr. 4-E: Verslag namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
- Nr. 4-F: Verslag namens de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
- Nr. 4-G: Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
- Nr. 4-H: Verslag namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
- Nr. 4-I: Verslag namens de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie
- Nr. 4-J: Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

INHOUD

	Blz.
DEEL I. GELIJKE KANSEN	4
I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen	4
II. Bespreking	6
III. Indicatieve stemming	12
DEEL II. INBURGERING	13
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.....	13
II. Bespreking	15
III. Indicatieve stemming	24
DEEL III. VLAAMS WOONBELEID	24
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.....	24
1. Maatregelen voor het eigen woningbezit	24
2. De private huurmarkt	26
3. Sociale huisvesting	27
4. Woonkwaliteit verbeteren	28
5. Woonbeleid op maat	28
6. Samenwerking met de federale overheid	29
7. Wetenschappelijk onderzoek	29
8. Informatie voor de burger	29
9. Beter Bestuurlijk Beleid	29
10. Accenten begroting 2006.....	29
II. Bespreking	30
III. Indicatieve stemming	40
DEEL IV. STEDENBELEID	40
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.....	40
II. Bespreking	44
III. Indicatieve stemming	48

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen besprak op 17 en 24 november 2005 en 1 december 2005 het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2006. De bespreking had betrekking op de bevoegdheden van de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering en van mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen.

De uitgavenbegroting werd besproken in samenhang met de beleidsbrief Gelijke Kansen, Beleidsprioriteiten 2005-2006 (*Parl. St. Vl. Parl. 2005-06*, nr. 561/1), de beleidsbrief Inburgering, Beleidsprioriteiten 2005-2006 (*Parl. St. Vl. Parl. 2005-06*, nr. 528/1), de beleidsbrief Vlaams Woonbeleid, Beleidsprioriteiten 2005-2006 (*Parl. St. Vl. Parl. 2005-06*, nr. 526/1), en de beleidsbrief Stedenbeleid, Beleidsprioriteiten 2005-2006 (*Parl. St. Vl. Parl. 2005-06*, nr. 529/1).

DEEL I. GELIJKE KANSEN

I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen

De minister merkt op dat haar bevoegdheid Gelijke Kansen bescheiden van budget is, maar grote ambities heeft. Het is een bevoegdheid met zowel een horizontale als een verticale dimensie. Verticaal heeft Gelijke Kansen eigen prioriteiten en middelen; horizontaal is het een bevoegdheid met een coördinerende functie, die beleidsoverschrijdend is.

Verticaal heeft de minister een driesporenbeleid ontwikkeld. Dat bestaat uit: 1. de juridische verankering van het gelijkekansenbeleid, 2. de sensibilisatie, 3. de ondersteuning van het middenveld.

Juridische verankering van het gelijkekansenbeleid

De juridische verankering van het gelijkekansenbeleid zal op het komende jaar de grootste weerslag hebben. Er komt een Vlaams antidiscriminatiedecreet. Het moet de Vlaamse omzetting worden van drie Europese richtlijnen: de richtlijn op de gelijke

behandeling van personen ongeacht ras en etnische afkomst, de richtlijn op gelijke kansen in arbeid en beroep, en de richtlijn op gelijke kansen van mannen en vrouwen bij de toegang tot goederen en diensten. Er bestaat al een federale wetgeving, maar die moet zeker worden aangepast na de veroordeling door het Arbitragehof. Juristen zijn ervan overtuigd dat ook Vlaanderen die Europese richtlijnen moet omzetten in eigen regels. Thans wordt onderzocht hoe dat het beste kan gebeuren.

Een tweede juridische verankering van haar beleid ziet de minister in een vereenvoudiging en verduidelijking van het decreet op de evenwichtige vertegenwoordiging en participatie. Het bestaande decreet wordt slechts moeizaam toegepast. Vandaar dat er een onderzoek loopt naar de belemmeringen.

Wat betreft het komende Gemeentekiesdecreet, een bevoegdheid van de minister van Binnenlands Bestuur, zegt de minister dat er vanuit Gelijke Kansen hard is gewerkt aan de gelijke vertegenwoordiging op de kieslijsten van mannen en vrouwen.

Ook wordt er regelgeving voorbereid die volgend jaar vorm moet krijgen wat betreft de toegankelijkheid van de publieke ruimte. Volgens de minister is dat belangrijke regelgeving om Vlaanderen toegankelijker te maken voor personen met een handicap.

Sensibilisatie, beeldvorming en onderzoek

Wat sensibilisatie betreft, ontwikkelt de minister drie thema's: gender, seksuele oriëntatie en toegankelijkheid.

Het thema gender kwam in het afgelopen jaar aan bod in initiatieven die ondersteund werden in het kader van de viering van 100 jaar vrouwenstrijd. De minister denkt dan bijvoorbeeld aan Confetia (Vrouwendag 2005 met manifestatie en feest in Brussel op 16 oktober 2005). Gelijke Kansen ondersteunt het initiatief 'Comeva' van de vrouwenbladen, die op een heel laagdrempelige manier een bevraging doen bij de vrouwen over hun actuele problemen. Voorts is de minister aanwezig geweest op de Conferentie Peking+10 en heeft daarover verslag uitgebracht aan het parlement (*Parl. St. Vl. Parl. 2004-05*, nr. 231/1).

Een van de belangrijke groepen in het thema gender zijn voor minister Van Brempt de allochtone vrouwen. Met die vrouwen zijn zogenaamde 'livingge-

sprekken' gestart. Het gaat om vrouwen met een zeer verscheiden afkomst, die een bijdrage kunnen leveren voor het ontwikkelen van het beleid. Die gesprekken leiden binnenkort tot een publicatie over de allochtone vrouwen.

Volgend jaar wil de minister van Gelijke Kansen beginnen met een actieplan loonkloof/loopbaan-kloof. Ondanks alle inspanningen zijn er vandaag nog altijd heel veel problemen op de arbeidsmarkt inzake gelijke behandeling van mannen en vrouwen, vooral met betrekking tot het loon. De minister zal daarom initiatieven nemen gericht tot de collega-ministers in de Vlaamse Regering maar ook een initiatief dat moet gerealiseerd worden op het federale niveau.

In het vooruitzicht van de gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen komt er een actieplan diversiteit, dat een ruimer bereik zal hebben dan gender. Het wordt een actieplan om jong en nieuw bloed in de politiek te krijgen.

Het thema seksuele oriëntatie heeft te maken met het holebibeleid. De doelstelling blijft een maatschappelijk klimaat te creëren, waarin iedereen zijn eigen geaardheid kan 'outen' en kan rekenen op een open en tolerante samenleving. Het lopende Zipp-onderzoek verzamelt statistisch basismateriaal over de doelgroep holebi's en hun leefwereld. Er is tevens een onderzoek naar de holebi's in de zorgsector; ook die bevolkingsgroep vergrijst en komt meer terecht in verzorgingsinstellingen, een sector die nog onvoldoende rekening houdt met de homoseksualiteit. En het beleid zal op basis van de resultaten van het onderzoek vernieuwd worden. De minister kondigt de oprichting aan van een Vormingsdienst Holebi's. De brochures 'Meisje/Meisje' en 'Jongen/Jongen' worden herwerkt.

Het thema toegankelijkheid kwam in 2005 aan bod in een aantal belangrijke initiatieven. De databank wordt opengetrokken van de provincies Antwerpen en Limburg tot alle provincies. De databank kan, volgens de minister, een sensibiliserend effect hebben dat leidt tot een grotere toegankelijkheid van de publieke ruimte. Heel succesvol waren de acties van vzw Intro, een vzw die door Gelijke Kansen wordt gesubsidieerd en ernaar streeft mensen met een beperkte mobiliteit niet alleen toegang te geven tot publieke gebouwen maar ook tot sportevenementen en muziektfestivals. Het hoeft allemaal niet zoveel geld te kosten als de goodwill er maar is bij de organisatoren; een mooi voorbeeld was de wielervedstrijd Gent-Wevelgem.

In 2006 wordt het Vlaams Expertisecentrum voor Toegankelijkheid opgericht; de nodige financiële middelen worden vrijgemaakt in het kader van het Limburgplan. De databank 'Toegankelijk Vlaanderen' zal verder worden uitgebreid en worden gebruikt in de praktijk. Er zal gewerkt worden aan de toegankelijkheid van publieke ruimten. De toegankelijkheid van evenementen blijft een aandachtspunt en de activiteiten van vzw Intro worden verder ontwikkeld. En er wordt een heel nieuw beleidskader uitgewerkt met betrekking tot aangepast vervoer voor personen met een beperkte mobiliteit.

Ondersteuning van het middenveld

Vanuit Gelijke Kansen worden een tiental zogenaamde 'nominatum-subsidies' uitgekeerd aan organisaties zoals de Nederlandstalige Vrouwenraad, ROSA, SAMV, VOK, Toegankelijkheidsbureau, GRIP en de Holebifederatie. Nieuw voor 2006 zal zijn dat aan die subsidies resultaatsverbintenissen worden gekoppeld in het kader van het Gelijkekansenbeleid. Bijvoorbeeld zal de minister aan de Vrouwenraad en andere vrouwenorganisaties vragen om voortaan niet meer alleen met de vrouwen maar ook met de mannen rekening te houden. Ook mannen botsen steeds meer op barrières van ongelijkheid in kansen.

Het horizontale Gelijkekansenbeleid

In haar horizontale Gelijkekansenbeleid hanteert minister Van Brempt de opencoördinatiemethode. Die methodiek bestaat erin bilaterale besprekingen te houden met de andere ministers en departementen. Zo kan men ertoe komen dat elk beleidsterrein eigen doelstellingen en indicatoren opstelt die worden gemonitord om de vooruitgang te kunnen volgen. De resultaten van de methode komen eind 2006 in een Jaarboek Gelijkekansenbeleid. De Vlaamse Regering keurde de opencoördinatiemethode goed op 22 juli 2005.

Tot slot raakt de minister nog twee initiatieven aan die wat apart staan. De registratie van kansengroepen moet de goede gegevens opleveren waarop een degelijk beleid kan worden gebaseerd. Die gegevens moeten inzicht verschaffen in de achterstellingsmechanismen. Over bepaalde groepen, zoals de holebi's, bestaan geen geregistreerde gegevens zodat we kunnen spreken van een verborgen kansengroep. Ook de

groep allochtonen verkeert in dat geval. Welke criteria gebruik je om de groep af te bakenen? Gebruik je etnische afkomst, nationaliteit of iets anders. Daarover moeten afspraken worden gemaakt op Vlaams niveau zodat de registratie voor alle beleidsdomeinen uitgaat van dezelfde criteria. Dat is een heel groot probleem. De minister van Gelijke Kansen zal een plan van aanpak voorstellen aan haar collega's.

Met het Digitaal Actieplan Vlaanderen wil de minister iets doen aan de 'digitale kloof'. Daarmee komt ze wel op het bevoegdheidssterrein van minister Geert Bourgeois, maar het dichten van die kloof is een belangrijk aandachtspunt voor Gelijke Kansen.

Begroting Gelijke Kansen 2006

Over de begroting zelf zegt de minister niet veel te melden te hebben. Er zijn slechts enkele verschuivingen. Het Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid is nog niet te vinden in de begroting, omdat dat budget, 299.000 euro, pas wordt vrijgemaakt op het moment dat de oprichting zeker is. Dat is gewoon een afspraak met de minister van Begroting.

II. Bespreking

Algemene opmerkingen

De heer *Jan Roegiers* stelt vast dat de grootste uitdaging waarmee de minister te kampen heeft, de dubbele dimensie is van het gelijkekansenbeleid, zowel horizontaal als verticaal. Hij is van oordeel dat de minister er perfect in geslaagd is om beide aspecten bijeen te brengen. Hij feliciteert dan ook de minister en haar kabinet, vooral omdat de minister hoge ambities koestert voor Gelijke Kansen.

Mevrouw *Dominique Guns* vindt het positief dat de minister een tweesporenbeleid voert, een horizontaal beleid en een specifiek gelijkekansenbeleid.

De heer *Christian Verougstraete* constateert dat in de beleidsbrief gewag wordt gemaakt van diverse onderzoeken waarvan de resultaten pas volgend jaar besproken kunnen worden. Wat de bemoeienissen van de minister van Gelijke Kansen betreft met betrekking tot een grotere instroom van vrouwen in de lokale politiek, herinnert spreker aan het standpunt van zijn fractie. Het Vlaams Belang is geen

voorzitter van quota maar wil liever de natuurlijke doorstroming afwachten. Hij vindt het belangrijk dat de minister overgaat tot de herziening van de onwerkbare regels van evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de advies- en beheersorganen.

Mevrouw *Cathy Berx* zegt van haar kant dat de aangekondigde aanpassing van de regelgeving op de evenwichtige vertegenwoordiging in advies- en beheersorganen, niet mag leiden tot meer toegeeflijkheid en tot een uitbreiding van de uitzonderingen.

Mevrouw Berx zegt dat haar fractie heel veel belang hecht aan het beleidsveld gelijke kansen. Daarom ook spijt het haar dat de beleidsbrief Gelijke Kansen evenmin als de andere beleidsbrieven beantwoordt aan de voorschriften van het Reglement van het Vlaams Parlement (art. 74.2 Regl.). Er is geen echt overzicht van de uitvoering van de begroting. De beleidsprognose voor het komende jaar loopt in de beleidsbrief maar tot september 2006 en bestrijkt dus geen vol jaar.

De beleidsbrief vermeldt veel plannen en mevrouw Berx vindt dat die plannen voorafgaand aan de bespreking van de begroting aan de commissie voorgelegd zouden moeten worden. De beleidsbrief bevat geen overzicht van de wijze waarop de regering gevolg heeft gegeven aan het regeerakkoord, de beleidsnota's, resoluties en moties. Er is geen bijlage met een samenvatting van de beleidsopties. En de vereiste samenvatting van de stand van zaken van uitvoering van de belangrijkste gelijkekansendecreten ontbreekt eveneens.

Mevrouw Berx zegt het eens te zijn met de minister waar zij het gelijkekansenbeleid juridisch wil verankeren. Toch betreurt spreekster dat ook hier de beleidsbrief tekort schiet. De brief geeft geen overzicht van de relevante regelgeving inzake Gelijke Kansen. "Wij kunnen moeilijk nieuwe juridische instrumenten creëren als wij geen inventaris hebben van de bestaande" meent mevrouw Berx.

Mevrouw *Kathleen Van Brempt*, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, noemt de opmerkingen van mevrouw Berx over de wijze waarop de beleidsbrief beantwoordt aan artikel 74, punt 2 van het Reglement, vrij formalistisch. Bij het schrijven van de beleidsbrief is dat uit het oog verloren en de minister belooft in de toekomst er rekening mee te houden. Zij wil wel vermijden dat er

door strikte toepassing van het Reglement onleesbare beleidsbrieven zouden opgesteld worden.

Mevrouw *Cathy Berx* zegt dat de vraag naar toepassing van artikel 74 van het Reglement geen louter formalistische opmerking is. Het Reglement is opgesteld om de controlefunctie van het parlement mogelijk te maken. Artikel 74 is geen beletsel om leesbare beleidsbrieven op te stellen. Voorts vindt mevrouw Berx het heel jammer dat het aspect Gelijke Kansen niet is opgenomen in de beleidsbrieven van de andere Vlaamse ministers.

De opencoördinatiemethode

De heer *Jan Roegiers* staat achter de keuze voor een opencoördinatiemethode, omdat die methode heel wat kansen creëert voor een coherent en daadwerkelijk horizontaal beleid. Hij had graag een stand van zaken gekregen na de beslissing van de Vlaamse Regering van 22 juli 2005.

Mevrouw *Dominique Guns* vraagt op welke manier en in welke mate de andere ministers medewerking verlenen aan de opencoördinatiemethode.

Wat de opencoördinatiemethode betreft, is mevrouw *Cathy Berx* van oordeel dat een vergelijking met het Europese voorbeeld niet opgaat. In het Europese recht staat de methode voor een verzameling van beleidstoepassingen die niet onder het gezamenlijke beleid van de EU vallen, aldus spreekster. Het gelijkekansenbeleid behoort daarentegen wel tot de Vlaamse bevoegdheden, en de Vlaamse Regering beslist collegiaal en de ministers zijn geen ‘andere overheden’. De methode heeft het risico dat het middenveld niet voldoende bij het beleid wordt betrokken. Een meerderheidsmotie vraagt overigens dat het coördinatiebeleid kan steunen op een breed maatschappelijk draagvlak. De beleidsbrief geeft niet aan hoe hieraan tegemoet is gekomen.

De tegenstanders van de Europese methode stellen dat er vaak een gebrek aan daadkracht achter schuilt. Volgens mevrouw Berx zijn de resultaten met betrekking tot Gelijke Kansen nog maar weinig tastbaar. Dat de minister haar collega’s wil mobiliseren voor het gelijkekansenbeleid, noemt mevrouw Berx positief; het Vlaams Ministerieel Comité Gelijke Kansen verdient alle kansen. Maar zij wijst erop dat minister Inge Vervotte dat initiatief niet heeft afgewacht. Zo heeft minister Vervotte bij de oprichting van de Vlaamse Ouderenraad verenigingen van allochtonen en holebi’s bij de werking betrokken.

Wat betreft de nieuwe Interdepartementale Commissie Gelijke Kansen, die de bestaande commissie moet vervangen, stelt mevrouw Berx dat men eigenlijk al veel verder had kunnen staan.

Antwoordend op de verschillende vragen over de opencoördinatiemethode zegt de *minister* dat de methode is goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het is niet de bedoeling de opencoördinatiemethode die gehanteerd wordt in de Europese instellingen, te kopiëren. Het gaat om een eigen methodiek voor het Vlaamse gelijkekansenbeleid. De minister noemt die methodiek bijzonder simpel. Vroeger werden grote uitspraken gedaan over de coördinerende bevoegdheid van de minister bevoegd voor Gelijke Kansen. Minister Van Brempt wil het praktischer aanpakken. Hoewel dat minder ambitieus lijkt, moet die aanpak resulteren in heel praktische resultaten.

Vandaag zijn bilaterale gesprekken bezig met de kabinetten van de verschillende ministers, om de indicatoren vast te leggen in de verschillende beleidsterreinen die zullen opgevolgd worden. In januari 2006 komt er een eerste Vlaamse conferentie over die opencoördinatiemethode om de resultaten van de besprekingen bijeen te brengen en bekend te maken. De minister is bereid om daarover dan een debat te voeren in de commissie.

De opencoördinatiemethode vergt ook een zekere tijd, aldus de minister. Het is niet altijd even gemakkelijk de collega-ministers te vragen, naast hun eigen beleidsprioriteiten, ook nog eens extra werk te steken in die methode. Daarom staat men nog niet verder. In dat verband acht de minister de betrokkenheid van de Steunpunten voor Beleidsgericht Onderzoek heel belangrijk. Zij zullen materiaal aanleveren in alle fasen van de opencoördinatiemethode, ook met betrekking tot het bepalen van de indicatoren en de monitoring. De methode leidt ertoe dat er tegen het einde van 2006 een Jaarboek Gelijke Kansen wordt gepubliceerd.

Gender

Mevrouw *Dominique Guns* vreest dat het klassieke beleid, gericht op gelijke kansen tussen mannen en vrouwen, een beetje naar de achtergrond verdwijnt ten voordele van de kansengroepen. De politieke en maatschappelijke participatie van de vrouw krijgt in de beleidsbrief wat minder aandacht.

Mevrouw *Cathy Berx* herinnert eraan dat bij de bespreking van de beleidsnota Gelijke Kansen 2004-

2009 de meerderheid in haar motie vroeg klemtonen te leggen op zowel de personen die getroffen zijn door uitsluitings- en achterstellingsmechanismen als op ongelijke kansen van mannen. Vaststellend dat de klemtoon in de beleidsbrief ligt op diversiteit, benadrukt mevrouw Berx dat gender, gelijke kansen van mannen en vrouwen, een algemene beleidsdoelstelling moet blijven. Zij pleit ervoor om gender als prioriteit naar voren te schuiven, in het bijzonder inzake arbeid en werkgelegenheid. Zij is het erover eens met de minister dat de gesubsidieerde organisaties die werken rond gelijke kansen voor vrouwen ook gelijke kansen voor mannen moeten voorstaan.

De *minister* stelt vast dat sommigen vrezen dat het aspect gender aan belang zal inboeten ten voordele van andere doelgroepen. Dat is zeker niet de bedoeling, aldus de minister, die grif toegeeft dat zij Gelijke Kansen toch veel breder wil zien dan gender.

Loonkloof – loopbaankloof

Mevrouw *Dominique Guns* vindt de inspanningen die worden gedaan om de loonkloof weg te werken tussen man en vrouw positief. Zij vraagt om de actieplannen ook te bespreken in de commissie.

Mevrouw *Veerle Heeren* gaat even in op een onderzoek van een aantal vrouwenbladen dat zo pas is bekendgemaakt in de media. Er is onderzocht wat er beweegt tussen de verschillende generaties. Een van de belangrijkste zaken die spreekster daaruit onthoudt, is de moeilijkheid van heel veel dertigers om gezin en arbeid te combineren. Drie vierden van de huiselijke taken komen nog altijd op de schouders van de vrouwen terecht. Mevrouw Heeren wil weten in hoeverre de minister de resultaten van dat onderzoek wil aanwenden in haar beleid.

De *minister* is verheugd over de steun van mevrouw Heeren voor het aangekondigde plan met betrekking tot de loonkloof. Zij voegt hieraan toe dat het begrip loonkloof binnenkort wordt aangevuld met ‘loopbaankloof’. De studie van Comeva heeft immers aangetoond dat er in de loopbaan van vrouwen meer aan de hand is dan het feit dat ze minder verdienen; het heeft bijvoorbeeld ook te maken met keuzes die ze maken. De sociale partners en het federale beleids-terrein spelen hierin een essentiële rol. Dat actieplan Loopbaankloof kan uiteraard besproken worden in de commissie.

Registratie van kansengroepen

Mevrouw *Dominique Guns* vraagt meer uitleg over de registratie van kansengroepen en zij dringt erop aan dat de registratie op een wetenschappelijke wijze gebeurt. Zij vraagt naar de resultaten van andere lopende studies en naar geplande studies.

Ook mevrouw *Cathy Berx* heeft opmerkingen over de monitoring aangaande Gelijke Kansen. De meerderheidsmotie (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 98/3*) naar aanleiding van de bespreking van de beleidsnota Gelijke Kansen 2004-2009 (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 98/1*) vroeg dat het gelijkekansenbeleid over duidelijke ijkpunten zou kunnen beschikken. Spreekster vraagt hoever het daarmee staat. Zij raadt minister Van Brempt aan voor de nodige indicatoren veeleer een beroep te doen op de administratie Planning en Statistiek dan op het Steunpunt Gelijke Kansen.

Wat betreft het aangekondigde onderzoek naar de toegankelijkheid van hulpverlenende instanties waar allochtone vrouwen terecht kunnen, stelt spreekster dat het overbodig is aangezien het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk al een dergelijk onderzoek heeft verricht.¹ Overigens is zij van mening dat de Vlaamse aanpak van partnergeweld zich niet uitsluitend moet richten op allochtonen.

Voor de registratie van de kansengroepen is de *minister* het ermee eens dat de administratie Planning en Statistiek van de Vlaamse Gemeenschap de trekker zou moeten zijn van het verzamelen van gegevens. Maar de minister beklemtoont dat zij voor het gelijkekansenbeleid behoefte heeft aan uniforme indicatoren. Het is heel nefast dat bijvoorbeeld de holebi's anders worden geregistreerd bij Gelijke Kansen dan bij Huisvesting.

Mevrouw *Cathy Berx* geeft de minister de raad haar gegevensnoden duidelijk kenbaar te maken aan de administratie Planning en Statistiek.

Digitaal Actieplan Vlaanderen

Mevrouw *Dominique Guns* stelt vast dat de Vlaamse Regering onlangs het Digitaal Actieplan Vlaanderen heeft goedgekeurd en zij vraagt zich af of het onder-

¹ *Verbinding verbroken: thuisloosheid en algemeen welzijnswerk in Vlaanderen*, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, december 2003

zoek van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid over de digitale kloof daar ingepast zal worden.

De *minister* verduidelijkt dat het Digitaal Actieplan geen plan is van Gelijke Kansen, maar dat zij daarin wel een inbreng kan doen vanuit specifiek onderzoek.

Seksuele oriëntatie

De heer *Jan Roegiers* vindt het aangekondigde Zipp-onderzoek vrij uniek. Zelfs op Europees niveau bestaat geen ander voorbeeld van een dergelijk groot-schalig onderzoek in de holebiwereld. Hij hoopt dat de resultaten van het onderzoek uitgebreid aan bod kunnen komen in de commissie voor Gelijke Kansen.

Wat de holebi's betreft, vraagt mevrouw *Dominique Guns* wat kan gedaan worden om de omgeving van de holebi's toleranter te maken. Zij weet dat de holebi's het moeilijk hebben om aanvaard te worden. Zij citeert, gedeeltelijk in vertaling, de Franse chansonnier Michel Sardou, die zingt: "Als ik ervoor uitkwam, was het als een abces dat uitbrak, mais est-ce qu'ils m'accepteront encore?" (Le Privilège). Niet overall worden holebi's aanvaard zoals in de grote steden. Maakt de minister middelen vrij om de omgeving van de holebi's te bewerken?

Ook mevrouw *Cathy Berx* feliciteert de minister met het grootschalige surveyonderzoek over de leefsituatie van holebi's in Vlaanderen.

De *minister* legt de nadruk in het holebibeleid op de jongeren en op hun moeilijke 'coming out'. De minister verwijst naar de hoge zelfmoordcijfers bij jonge holebi's. Daarom is onder meer de publicatie 'Meisje/Meisje' en 'Jongen/Jongen' opgefrist en opnieuw uitgegeven. Het doel is niet alleen te werken naar die jongeren toe maar eveneens naar hun hele omgeving. Er wordt een Vormingsdienst Holebi's opgericht, die beleidsoverschrijdend is en waarbij de inbreng van Onderwijs, Cultuur en Welzijn cruciaal is.

Een absolute topprioriteit is voor de minister de acceptatie van holebi's in de allochtone gemeenschap. Het beleid staat daarin nog niet zeer ver. Er zijn al enkele eerste contacten gelegd, maar het is geen gemakkelijke opdracht. In Vlaanderen is in het algemeen reeds een cultuur gegroeid van acceptatie die de coming out van jonge holebi's vergemakkelijkt.

Dat is bijlange na nog niet het geval in de allochtone gemeenschap, aldus de minister.

Mevrouw *Dominique Guns* zou graag meer informatie krijgen over de aangekondigde Vormingsdienst Holebi's wat financiering en personeel betreft. De *minister* zegt daarover geen concrete gegevens te kunnen bekendmaken omdat de dienst nog in voorbereiding is en ook andere departementen hun medewerking moeten verlenen. Er ligt nog niets vast. De onderhandelingen zijn gestart, omdat de minister weet dat er bij de holebiverenigingen en de sociaalculturele organisaties grote vraag is naar een dergelijke vormingsdienst.

Ondersteuning van het middenveld

Mevrouw *Cathy Berx* betreurt het dat de politieke vrouwenorganisaties niet betrokken zijn bij de campagne voor de lokale verkiezingen van 2006. Zij vraagt om initiatieven van die organisaties te ondersteunen. Spreekster ontwaart een verschuiving van overleg met het middenveld naar directe bevraging van de bevolking. Zij vraagt zich af hoe representatief enquêtes zijn via vrouwenbladen en websites, zoals het project Comeva. Zij gaat wel akkoord met de 'livinggesprekken' met allochtone vrouwen omdat het verenigingsleven bij hen nog niet goed ontwikkeld is. Toch vraagt zij blijvend aandacht voor de toenadering tussen allochtone en autochtone vrouwenverenigingen.

Mevrouw *Dominique Guns* wil het tijdspad kennen van het Actieplan Diversiteit in Besluitvorming.

De *minister* antwoordt dat de organisaties van het middenveld belangrijk zijn ongeacht of ze worden gesubsidieerd of niet. Zij is het echter niet eens met het voorstel om de politieke vrouwengroepen te betrekken in het actieplan ter voorbereiding van de verkiezingen van volgend jaar. De politieke vrouwengroepen moeten hun rol spelen in de verschillende politieke partijen. Dat wil niet zeggen dat ze uitgesloten worden van het bestaande aanbod.

Mevrouw *Cathy Berx* blijft evenwel de indruk hebben dat het betrekken van verenigingen die niet behoren tot de gesubsidieerde organisaties zwak is. In het middenveld zit heel veel knowhow en daarvan zou de minister gebruik moeten maken.

Mevrouw *Hilde Crevits* heeft een probleem met de houding van de minister ten opzichte van politieke vrouwenorganisaties. In plaats van de grote campagnes die de minister voorstaat, zou mevrouw Crevits het veel verstandiger vinden om precies die politieke vrouwenorganisaties te ondersteunen, die effectief de mensen gaan moeten rekruteren op het veld.

De *minister* ontkent ten stelligste grote campagnes te organiseren; de budgetten ontbreken daarvoor. Voor politieke participatie ontwikkelt Gelijke Kansen een laagdrempelig plan van aanpak met infosessies in de provincie, gegeven door de VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten). De VVSG werkt daarvoor samen met alle mogelijke middenveldorganisaties, waaronder ook de politieke vrouwengroeperingen.

De minister wenst niet in te gaan op de vraag om politieke vrouwengroepen te subsidiëren. In ons land krijgen de politieke partijen ruime subsidies – en de minister zegt daar achter te staan – en dan is het aan die politieke partijen om een deel van die subsidies te gebruiken voor hun vrouwenverenigingen.

Anti-discriminatie-decreet

De heer *Jan Roegiers* vindt het aangekondigde anti-discriminatie-decreet een terechte omzetting van Europese richtlijnen. Hij vindt het goed dat de federale antidiscriminatie-wet wordt aangevuld, voor de Vlaamse bevoegdheden, met een gelijkwaardig Vlaams decreet.

Mevrouw *Cathy Berx* noemt de timing voor het nieuwe antidiscriminatie-decreet nogal krap. Zij stelt zich vragen over de juridische opportuniteit van een dergelijk decreet en oppert een mogelijke inschakeling van antidiscriminatieregels in het decreet evenredige participatie i.p.v. twee decreten naast elkaar te laten bestaan.

De heer *Rob Verreycken* zegt te vrezen dat het aangekondigde antidiscriminatie-decreet afbreuk kan doen aan het recht op vrije meningsuiting, een van de fundamentele grondrechten van onze samenleving. Die vrije meningsuiting ziet hij steeds verder ingeperkt door een dubbele evolutie. “Er is de macht van het politiek correcte denken, waarbij de linkerzijde van overheidswege wil opleggen dat het hebben van bepaalde meningen een misdrijf zou zijn. En er is de islamisering, waarbij alle meningen die kritisch zijn ten opzichte van de islam als kwetsend worden

beschouwd” meent de heer Verreycken. Die dubbele evolutie heeft, volgens spreker, geleid tot enkele slechte wetten, die de meningsuiting op een onaanvaardbare wijze aan banden leggen. Hij heeft het dan over de antiracismewet, de antirevisionismewet, en de antidiscriminatie-wet op federaal niveau.

De heer Verreycken is bij de juridische strijd tegen de antidiscriminatie-wet nauw betrokken geweest. Hij heeft een verzoekschrift tegen die wet opgesteld voor het Arbitragehof. In het arrest van het Arbitragehof is een groot deel van de wet vernietigd omdat de wet zelf strijdig is met het gelijkheidsbeginsel. Volgens het Arbitragehof kan het niet dat bepaalde groepen zoals de allochtonen of de vrouwen bijzondere bescherming moeten genieten waarop andere mensen geen recht zouden hebben. Als er een bescherming moet zijn tegen discriminatie, moet die gelden voor iedereen. Door de schrappingen van het Arbitragehof is de federale antidiscriminatie-wet volgens de heer Verreycken compleet onwerkbaar geworden.

Nu blijkt uit de beleidsbrief dat men ook in Vlaanderen een antidiscriminatie-regelgeving wil invoeren. De heer Verreycken zou willen weten wie de experts zijn die daarvoor ingeschakeld worden. En hij vraagt zich af of dat panel wel evenwichtig is samengesteld. Bij de parlementaire behandeling van de federale antidiscriminatie-wet was een van de politici met de grootste kritiek CD&V-senator Hugo Vandenberghe. De heer Verreycken is benieuwd of de CD&V op Vlaams niveau een andere houding zal aannemen.

De heer Verreycken betoogt dat wetgeving pas moet ingevoerd worden als ze nodig is. Voor de overzichtelijkheid pleit hij voor terughoudendheid bij het invoeren van steeds maar nieuwe regelgeving. Hij gaat er niet mee akkoord dat er een antidiscriminatie-decreet moet komen om Europese richtlijnen uit te voeren. Er zijn wel Europese richtlijnen, die bijvoorbeeld de nationale wetgevingen opleggen om personen ongeacht ras en etnische afstamming gelijk te behandelen. Naar Belgisch recht is dat al uitgevoerd, door de antiracismewet; een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep bestaat ook al in onze wetgeving. Daaruit besluit spreker dat het argument van de Europese verplichting niet geldt.

De heer Verreycken kondigt dan ook de totale oppositie aan tegen het ontwerp van antidiscriminatie-decreet, ter verdediging van de vrije meningsuiting.

Mevrouw *Cathy Berx* zegt dat het arrest van het Arbitragehof genuanceerder is dan de heer Verreycken

uitlegt. De opsomming van groepen die niet mogen gediscrimineerd worden, is inderdaad vernietigd, maar dan omdat die opsomming niet volledig is; er zijn een aantal discriminatiegronden vergeten zoals taal en politieke overtuiging. Die niet opgenomen gronden zaten wel in de Europese richtlijnen. Een volledige opsomming van discriminatiegronden is volgens mevrouw Berx niet problematisch, op voorwaarde dat zij inderdaad volledig is.

Volgens mevrouw Berx is de noodzaak aan uitvoering van Europese richtlijnen geen verkeerd argument. Het kan volgens haar geen kwaad om bestaande verspreide regels te integreren en op een gecoördineerde manier samen te brengen. Wat de vrije meningsuiting betreft, constateert mevrouw Berx dat de antidiscriminatieregels gaan over het verbieden van effectieve discriminatie en niet over het uiten van meningen. Ook choquante meningen moeten kunnen worden geuit. Dat belet niet dat het aanzetten tot geweld of discriminatie moet kunnen worden verboden.

De heer *Rob Verreycken* vindt de notie ‘aanzetten tot discriminatie’ zo vaag dat de vrije meningsuiting erdoor in gevaar komt. Voor de ene persoon is aanzetten tot discriminatie dit en voor de andere dat. Hij noemt antidiscriminatiewetgeving ‘een geladen geweer dat iedereen uit de kast kan halen’, en hij vreest dan ook dat die wetgeving misbruikt wordt door activistische groepen die voor het minste processen gaan voeren. Zo herinnert hij aan het geval van de oude kardinaal Joos, die enkele uitspraken deed tegen de homo’s. De ‘homolobby’, zoals de heer Verreycken het uitdrukt, wou onmiddellijk de antidiscriminatiewet gebruiken om de man te vervolgen.

Spreker ziet vooral de vrije meningsuiting ten opzichte van de islam bedreigd. Het moet volgens hem kunnen dat er gezegd en geschreven wordt: “De islam is een achterlijke godsdienst”. Als de christenen continu moeten kunnen aanvaarden dat het christendom wordt geviseerd, moeten de moslims dat ook kunnen, aldus de heer Verreycken.

Mevrouw *Cathy Berx* repliceert dat in onze maatschappij inderdaad zelfs zeer kwetsende uitspraken mogen worden gedaan, maar dat de democratie zichzelf moet kunnen verdedigen tegen geweld. Uiteindelijk zijn het de rechter of de Cassatierechter of het Europees Hof voor de Rechten van de Mens die beslissen hoever de vrijheid van meningsuiting reikt en of er al dan niet sprake is van het aanzetten tot geweld en discriminatie, aldus mevrouw Berx.

De *minister* vindt het debat over het antidiscriminatie-decreet heel boeiend en dat debat moet niet uit de weg worden gegaan. In elk geval komt de minister met een ontwerp van decreet. Ze doet dat omdat diverse bronnen de omzetting vragen van Europese richtlijnen in Vlaamse regelgeving. De minister zegt verbaasd te zijn dat vanuit Vlaams-nationalistische zijde ervoor wordt gepleit om het te houden bij de bestaande federale omzetting van die richtlijnen. Zij zelf is van oordeel dat de Europese richtlijnen moeten worden omgezet waar zij betrekking hebben op Vlaamse autonome bevoegdheden.

Wat de vrije meningsuiting betreft, zegt de minister daarvan een groot pleitbezorger te zijn. Het decreet zal dat grondrecht niet beknotten, maar wil wel iedereen gelijke toegang garanderen tot kansen. Minister Van Brempt laat zich daarover adviseren door drie jonge experts: de heren Jochen Vrielinck, Dajo De Prins en Stephan Sottiaux. Het ontwerp zal uiteraard uitvoerig worden bediscussieerd in de commissie voor Gelijke Kansen.

De *voorzitter* vraagt het debat ten gronde te voeren op het moment dat het ontwerp van decreet is ingediend.

De heer *Rob Verreycken* vraagt dat de besprekingen van het ontwerp van decreet zouden gepaard gaan met hoorzittingen, waarop niet alleen de drie genoemde juristen worden gehoord maar ‘een meer evenwichtig panel’.

Toegankelijkheid

Mevrouw *Veerle Heeren* juicht toe dat er een Vlaams Expertisecentrum voor Toegankelijkheid komt en dat er een databank ‘Toegankelijk Vlaanderen’ operationeel wordt. Maar waarom zijn de gebouwen van de Vlaamse administratie en de Vlaamse Regering en van het Vlaams Parlement niet opgenomen in die databank? Ook wil mevrouw Heeren het begrip toegankelijkheid breder gehanteerd zien dan alleen fysieke toegankelijkheid.

De *minister* gaat ermee akkoord dat toegankelijkheid ook een mentaliteitswijziging inhoudt. De databank ‘Toegankelijk Vlaanderen’ kan daartoe heel sensibiliserend werken. Maar de prioriteit blijft het fysiek toegankelijk maken van Vlaanderen, want wij hebben daarin een heel grote achterstand.

Fysieke toegankelijkheid vindt mevrouw *Helga Stevens* niet voldoende. De opdracht is veel ruimer. Bijvoorbeeld is er ook de toegang tot informatie en tot communicatie, die problemen kan geven voor dove mensen en blinde mensen, en daar staat niets van in de beleidsbrief. De minister heeft het wel over de toegankelijkheid van evenementen, maar wordt er op evenementen ook iets gedaan voor dove of blinde mensen of voor mensen met een mentale handicap? Hetzelfde probleem duikt op wat betreft openbare ruimtes. Vaak zijn die wel fysiek toegankelijk, maar wegbewijzing, spoorwijzigingen, aankondigingen van vertragingen zijn problematisch voor dove mensen of blinde mensen. De discussie over toegankelijkheid mag niet beperkt worden tot fysieke toegankelijkheid, maar moet open getrokken worden tot integrale toegankelijkheid.

Mevrouw Stevens vraagt ook aandacht voor sectoroverschrijdende werking. Vaak zijn mensen onderworpen aan diverse vormen van discriminatie tegelijk, bijvoorbeeld dove of blinde holebi's.

De *minister* geeft mevrouw Stevens volkomen gelijk. Als de minister de indruk zou hebben gewekt dat zij toegankelijkheid wil beperken tot fysieke toegankelijkheid, dan wil zij die verkeerde indruk onmiddellijk rechtzetten. Zo worden er heel veel extra middelen geïnvesteerd in de Antwerpse premetrolijn van De Lijn, volgens de meest ruime opvatting van toegankelijkheid. Er komen niet alleen liften, maar ook blindengeleiding en een goede signalisatie die ook blinden en doven kunnen waarnemen.

Wat evenementen betreft, werkt vzw Intro aan de fysieke toegankelijkheid, maar is ook actief in pogingen om muziekfestivals genietbaar te maken voor doven door het gebruik van bepaalde triltoestellen. De minister ondersteunt het pleidooi om daar verder in te gaan.

Aangepast vervoer voor personen met een beperkte mobiliteit

Mevrouw *Cathy Berx* vraagt meer uitleg over het voornemen van de minister om de diensten voor aangepast vervoer eventueel over te hevelen van Gelijke Kansen naar Welzijn. Ook de minister van Welzijn is daarover in haar beleidsbrief onduidelijk.

De *minister* legt uit dat er over de diensten van aangepast vervoer nog een diepgaande discussie bezig is. Het is de overtuiging van de minister dat die diensten

op heden niet goed zijn georganiseerd. De bestaande diensten leveren schitterend werk, maar er is geen volledige dekking van die diensten over Vlaanderen. In sommige regio's is er een goed aanbod, in andere is er geen. Minister Van Brempt vindt dat vanuit het oogpunt Gelijke Kansen onaanvaardbaar. Overigens is de minister van oordeel dat die diensten niet thuis horen in het gelijkemansbeleid. Er zijn twee opties. Ofwel kan men vanuit Mobiliteit de toegankelijkheid van het openbaar vervoer verbeteren. Ofwel kan men specifieke diensten uitbouwen vanuit Welzijn. Beide opties acht de minister evenwaardig.

Mevrouw *Mieke Vogels* herinnert aan de voorgeschiedenis van het aangepast vervoer voor personen met een beperkte mobiliteit. Het was de bedoeling dat die opdracht naar het departement Mobiliteit zou gaan op het moment dat het decreet basismobiliteit werd goedgekeurd. Voorlopig is de materie bij Gelijke Kansen ondergebracht met de bedoeling dat Gelijke Kansen de onderhandelingen zou leiden tussen Mobiliteit en Welzijn. In de vorige legislatuur waren die onderhandelingen al zo ver opgeschoten dat er bijna een akkoord bestond om De Lijn de dispatching te laten doen van het aangepast vervoer. Er zou niet gekozen worden tussen aangepast openbaar vervoer en specifiek vervoer, maar het zou maatwerk worden, aangepast aan de verschillende omstandigheden en met medewerking van de lokale besturen, aldus mevrouw Vogels. Die aanpak zou moeten voortgezet worden.

De *minister* verklaart de goede raad van mevrouw Vogels te willen meenemen. De discussie tussen de twee betrokken kabinetten, Mobiliteit en Welzijn, is opnieuw gestart. Er zal wel een keuze moeten worden gemaakt waar de dienst aangepast vervoer wordt ondergebracht.

Mevrouw *Helga Stevens* sluit zich aan bij het standpunt van mevrouw Vogels. Zeer belangrijk vindt zij dat de inspanningen voor aangepast vervoer vooral gefocust worden op het openbaar vervoer. Dat zou op termijn kostenbesparend zijn, want speciaal vervoer buiten het reguliere vervoer is duur. Niet alleen moeten trein, tram en bus toegankelijk worden gemaakt, maar ook de opstapplaatsen.

III. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het

begrotingsjaar 2006 (bevoegdheden van minister Van Brempt – Gelijke Kansen) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

DEEL II. INBURGERING

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering

De minister plaatst zijn beleidsbrief ten opzichte van het regeerakkoord en de beleidsnota Inburgering 2004-2009 (*Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 84/1). De beleidsbrief concretiseert beide documenten voor het begrotingsjaar 2006. De minister schetst zijn opdracht als de coördinatie van de inburgeringsinspanningen van de ganse Vlaamse Regering. Inburgering is een opdracht van alle ministers; sleutelsectoren zijn Onderwijs en Werk, maar ook Welzijn, Cultuur, Gelijke Kansen enzovoort zijn van belang. Het kabinet van minister Keulen is daarom ook geraadpleegd over het inburgeringsbeleid door de kabinetten van de andere ministers.

Het inburgeringstraject

In 2005 is er met betrekking tot inburgering vooral gewerkt aan een aanpassing van het inburgeringsdecreet. De wachtlijsten voor nieuwkomers zijn weggevoerd; er is een behoeftedekkend aanbod uitgewerkt, waardoor een beletsel wegviel om inburgering verplicht te maken. Een aantal onthaalbureaus en de Huizen van het Nederlands werden erkend. Het decreet op de Huizen van het Nederlands kwam er. Als zijn hoofdopdracht beschouwt de minister iedereen actief te laten participeren aan de samenleving. “Meedoen is de kern van integratie en inburgering”, aldus minister Keulen.

Het ontwerp van het aangepaste inburgeringsdecreet is ondertussen ter bespreking bij de interkabinetten-werkgroepen. Het was geen eenvoudige opdracht. Gezien de Europese regelgeving is het juridisch niet eenvoudig geweest de verplichting tot inburgering op te nemen in het ontwerp. Maar de minister is van oordeel dat hij een oplossing heeft gevonden. Dat heeft veel tijd gevegd. De grootste groep die de minister wilde bereiken, waren de ‘volgmigranten’, dat zijn de gezinsvormers en gezinsherenigers.

Het decreet heeft de ambitie om bijna alle nieuwkomers aan de inburgeringsplicht te onderwerpen. Ook twee categorieën oudkomers vallen onder die verplichting: mensen met schoolgaande kinderen die niet ons onderwijs hebben gevolgd en die niet aan het werk zijn, en mensen die leven van een vervangingsinkomen. Er is ook een bijzonder traject voor buitenlandse bedienaars van erediensten. Bovendien is er een sanctioneringsmechanisme uitgewerkt, met name administratieve sancties. Die sancties zijn er niet om mensen te pesten – want de meeste mensen vragen zelf om naar de cursus te mogen komen – maar om een beperkte groep tot de orde te roepen.

De minister maakt gewag van een discussie over het al dan niet verplichten tot inburgering van nieuwkomers die aan het werk zijn. Zoals het reeds in de beleidsnota is vermeld, is de minister van mening dat iemand die werkt, niet verplicht hoeft te worden tot inburgering, maar dat hij wel rechthebbend moet blijven. Een baan is toch het begin van emancipatie, het verwerven van zelfstandigheid, het aanleren van de taal op de werkvloer en het krijgen van een netwerk van kennissen en vrienden, aldus de minister. De verplichting om naar de cursus te komen, kan een belemmering zijn om zijn werk te behouden. Op het moment dat die mensen zonder werk vallen, komt de inburgeringsplicht terug. Ook voor de nieuwkomers die investeren in Vlaanderen, moeten niet te veel barrières worden opgeworpen. Die categorieën blijven wel rechthebbend op inburgering.

Wat de cursus Maatschappelijke Oriëntatie betreft, wijst de minister erop dat hij daarvoor een commissie van wijzen heeft bijeengeroepen, de commissie Bossuyt genaamd naar de voorzitter. Marc Bossuyt is rechter bij het Arbitragehof, hoogleraar en expert op het vlak van het volkerenrecht, lid van de VN-subcommissie voor de bevordering en de bescherming van mensenrechten. De leden van de commissie zijn: Ludo Abicht (hoogleraar filosofie), Abied Alsulaiman (docent Arabische talen en vertaalwetenschappen), Naima Charkaoui (coördinator van het Forum van Etnisch-Culturele Minderheden), Marie-Claire Foblets (hoogleraar rechtsantropologie), Rik Torfs (hoogleraar kerkelijk recht) en Etienne Vermeersch (hoogleraar moraalwetenschap). De commissie heeft de opdracht gekregen een uniform handboek te maken voor alle onthaalbureaus. De minister beklemtoont dat de commissie de waarden en normen moet identificeren die noodzakelijk zijn voor de leefbaarheid van een diverse samenleving. De commissie heeft wat vertraging opgelopen door ziekte en

persoonlijke gebeurtenissen bij bepaalde commissieleden.

De cursus Maatschappelijke Oriëntatie is intussen uitgebreid naar de hogeropgeleiden. Er wordt gezocht naar specifieke lespakketten voor ontvankelijk verklaarde asielzoekers (die hier maar een beperkte periode blijven), voor bedienaars van de erediensten en voor oudkomers met schoolgaande/leerplichtige kinderen. Want uit de statistieken blijkt dat die ouders niet altijd voldoende het belang beseffen van een goede studiekeuze voor de toekomst en de integratie van hun kinderen, aldus de minister.

De minister ziet in de professionalisering van de sector van de onthaalbureaus de grote uitdaging voor 2006. Hij verwijst daarbij naar de recente gedachtewisseling in de commissie over de audit door de Inspectie van Financiën (*Hand. VI. Parl. 2005-06, nr. C55-WON4*).

Wat de samenwerking tussen de onthaalbureaus, de Huizen van het Nederlands en de VDAB betreft, verwijst de minister naar het voorbeeld van het Atlascomplex in Antwerpen, 'het Huis van de diversiteit' genoemd. Daar zijn die diensten samen met de Stedelijke Dienst Integratie en het stedelijk Bureau Gelijke Kansen bijeengebracht. Het komt erop aan alles zo klantvriendelijk mogelijk te organiseren. De minister ziet het als zijn taak om diensten die vaak onder verschillende departementen fungeren, te coördineren.

De minister herinnert eraan dat dit jaar het decreet op de Huizen van het Nederlands is goedgekeurd. Daardoor zijn acht Huizen van het Nederlands decretaal verankerd. Het komt er nu op aan de volledige elektronische gegevensuitwisseling tussen de Huizen en de partners-aanbodverstrekkers te vervolmaken tegen 1 april 2006.

Zeer belangrijk acht de minister het ondersteunen van de gemeenten, die wat inburgering betreft de opdracht hebben gekregen de gegadigden te informeren en door te verwijzen. Er is daarvoor aangepast informatiemateriaal uitgewerkt en er zijn vormingsmomenten voor gemeenteamttenaren.

Met betrekking tot het secundaire niveau heeft de minister vooral een coördinerende rol. In 2006 wil hij protocols afsluiten met andere ministers om de afstemming tussen de onthaalbureaus en de reguliere voorzieningen vlotter te laten verlopen. Het is belangrijk dat mensen die het primaire traject gevolgd hebben, verdere kansen krijgen om aan werk te geraken.

Het inburgeringsbeleid in Brussel noemt de minister een moeilijker verhaal omdat de nieuwkomers er de vrije keuze hebben om al dan niet een inburgerings-traject te volgen. Met initiatieven zoals contactdagen of een voortraject moet men er toch in slagen mensen te rekruteren. Een inburgeringscursus kan mensen in Brussel, waar de werkloosheid groot is, meer kansen geven op werk doordat ze Nederlands kennen.

Managen van diversiteit

Dit hoofdstuk van de beleidsbrief bevat een reeks belangrijke losse punten.

Zo werkt minister Keulen aan een geactualiseerd 'strategisch plan minderhedenbeleid'. De interdepartementale commissie etnisch-culturele minderheden (ICEM) kreeg de opdracht het strategisch plan te actualiseren conform het regeerakkoord en de beleidsnota's. Ook wil de minister de drie decreten die de bevoegdheid Inburgering schragen, beter onderling afstemmen: het inburgeringsdecreet, het decreet etnisch-culturele minderheden en het decreet op de Huizen van het Nederlands.

Een ander aandachtspunt van de minister is het versterken van de sociale cohesie en het bestrijden van overlast. Hij verwijst daarvoor naar een experimenteel project van het Vlaams Minderhedencentrum met de naam: 'Richtingwijzer sociale cohesie in een interculturele context'. Volgend jaar moet dat project een handleiding opleveren voor steden die diversiteitsinitiatieven willen nemen. De diversiteitssector heeft veel ervaring en de lokale besturen kunnen daar goed gebruik van maken.

Voor de minister is leefbaar samenleven in diversiteit een verantwoordelijkheid voor een ieder. Hij heeft een aparte begrotingspost 'managen van diversiteit' ingeschreven voor projecten die beperkt zijn in de tijd en die samen met lokale besturen worden opgezet om overlastfenomenen te beteugelen. Daarnaast moet er ook ruimte zijn voor het stimuleren van een acceptatieproces. Het gebeurt nog al te veel dat nieuwkomers die zich volledig ingeburgerd hebben, toch nog tegen een blinde muur van wantrouwen botsen.

Volgens de minister leidt dat tot reële discriminatie, bijvoorbeeld als men een huurwoning zoekt of als men solliciteert voor een baan. We moeten mensen die bereid zijn zich te integreren en onze fundamen-

tele waarden te respecteren, leren accepteren. Het verkleuringsproces dat zich niet alleen in Vlaanderen maar over de hele wereld voordoet, is immers onomkeerbaar, aldus de minister.

Ten aanzien van mensen zonder wettig verblijfsstatuut wil de minister zijn beleid afstemmen op het federale vreemdelingenbeleid. Bij een vreemdelingenbeleid behoort ook een uitwijzingsbeleid. Het zou niet goed zijn dat het Vlaamse beleid de betrokken vreemdelingen valse hoop zou geven. De minister wil zich houden aan zijn wettelijke opdrachten: dringende medische hulp en onderwijs voor de kinderen. Minister Keulen heeft een protocol afgesloten met Vlaams minister van Welzijn Inge Vervotte om een instrumentarium uit te werken voor de opvang van mensen zonder wettig verblijfsstatuut. Het Algemeen Welzijnswerk en het Vlaams Minderhedencentrum gaan daarvoor samenwerken.

Begroting Inburgering 2006

De minister wijst erop dat zijn begroting voor Inburgering niet zoveel artikelen bevat. Het totale budget voor Inburgering bedraagt 40.316.000 euro. Dat is ten opzichte van 2005 een stijging met 7.513.000 of 22,9 %. De begrotingsposten voor Inburgering zitten gespreid over twee programma's. In het programma 34.5 staan drie basisallocaties die betrekking hebben op het aanbod Nederlands Tweede Taal, en het programma 41.7 bevat de eigenlijke inburgeringsposten in de vorm van zeven basisallocaties.

Voor Nederlands Tweede Taal, programma 34.5, is een krediet ingeschreven van 9.315.000 euro. Dat is 499.000 euro voor ondersteunende projecten gericht op een kwalitatieve verbetering van het aanbod en voor de ondersteuning van de Huizen van het Nederlands, o.m. het M@trix-systeem. 2.538.000 euro gaat naar de werking van de acht Huizen van het Nederlands. 6.278.000 euro is ingeschreven voor een extra aanbod van cursussen Nederlands Tweede Taal, waarvan de wachtlijsten inmiddels zijn weggewerkt.

In het programma 41.7 is 31.001.000 euro voorzien voor inburgering. Dat is een stijging bij vorig jaar van 7.475.000 euro. De belangrijkste stijging zit in de creatie van een nieuwe basisallocatie 33.29 'subsidie-initiatieven ter versterking van het inburgeringsbeleid'. De 5 miljoen euro van die basisallocatie zullen aangewend worden voor de ondersteuning van projecten die gericht zijn op het managen van diversiteit. Het gaat om overlastprojecten van de lokale overheid.

Ook belangrijk is de stijging van basisallocatie 34.02, subsidies in het kader van het inburgeringsbeleid. Daarvoor is 11.736.000 euro ingeschreven, wat een stijging is met 2 miljoen euro. Het gaat om de financiering van de werking van de onthaalbureaus. Daarnaast is ook 650.000 euro ingeschreven voor de tolkdienst.

Op basisallocatie 34.01 staat 12.365.000 euro. Dat is een krediet voor de subsidiëring van de integratiediensten en -centra. Ook de subsidies voor het minderhedenforum en voor vzw De Schroef, een vzw voor schipperskinderen, worden hierop aangekend.

Voor experimentele projecten in het kader van het diversiteitsbeleid (basisallocatie 34.03) wordt net als vorig jaar 485.000 euro ingeschreven. Voor algemene ondersteunende projecten is er 406.000 euro uitgetrokken. Dat gaat dan vooral over een programma van CEVI voor de categorisering van nieuwkomers.

Ten slotte is er een budget van 1.009.000 euro opgenomen voor de subsidiëring van lokale besturen voor de aankoop en aanleg van terreinen van woonwagengedwongen. De subsidie daarvoor bedraagt 90 %.

II. Bespreking

Algemene opmerkingen

Volgens mevrouw *Cathy Berx* is de beleidsbrief geen strategisch document geworden. De coördinerende functie van de minister van Inburgering, die zijn collega's moet aanzetten tot inburgeringsacties op hun terrein, is niet genoeg uit de verf gekomen.

De kritiek dat de beleidsbrief geen strategisch document is, verwerpt de *minister*. De strategie die in de beleidsbrief wordt geconcretiseerd, is al verwoord in het regeerakkoord en in de beleidsnota Inburgering 2004-2009.

De heer *Sven Gatz* vindt de beleidsbrief van goede kwaliteit en stelt op prijs dat inburgering gekoppeld wordt aan diversiteit. Volgens de heer Gatz brengt de beleidsbrief het beleid dichter bij de uitvoering van het regeerakkoord. Hij verbaast zich over de kritische opmerkingen van collega's uit de meerderheid. Volgens de heer Mahassine in *De Morgen* gaat de minister te ver, en volgens mevrouw Berx in *De Standaard* gaat hij niet ver genoeg.

Daarom wil hij de beleidsbrief toetsen aan het regeerakkoord, waarin een viertal engagementen zijn opgenomen.

Het eerste engagement in het regeerakkoord is de uitbreiding van het aanbod van inburgeringstrajecten. Volgens de heer Gatz is dat zo goed als gerealiseerd en dat is te merken aan de begroting waarin de middelen voor inburgering gevoelig stijgen. Het tweede engagement is het invoeren van een administratieve sanctie bij niet-naleving van de inburgeringsverplichting. De aangekondigde aanpassing van het inburgeringsdecreet zal dat regelen. Ten derde zegt het regeerakkoord dat wie zich inschrijft voor een cursus Nederlands of voor een inburgeringstraject en die cursus zonder geldige reden niet afwerkt, zelf de kosten zal moeten dragen. Dat staat al in het geldende decreet en de minister heeft aangekondigd dat binnenkort uit te voeren. De heer Gatz stelt vast dat het enige punt uit het regeerakkoord dat nog niet op weg naar realisatie is, de invoering betreft van verplichte taallessen voor oudkomers. De beleidsbrief kondigt evenwel aan dat daaraan in de komende jaren wordt gewerkt.

Ingaand op eerdere uitspraken van mevrouw Berx in De Standaard, is de heer Gatz van mening dat men het belang van inburgering niet mag onderschatten maar ook niet overschatten. Inburgering heeft onbetwistbaar zijn maatschappelijk nut. Maar het gaat, alles wel beschouwd, toch maar over enkele honderden uren lessen Nederlands en Maatschappelijke Oriëntatie, waarna men kan overgaan naar beroepsopleiding of rechtstreeks naar werk. “Het leven is een weg met vele bochten, en als het inburgeringstraject erin slaagt een persoon door de twee eerste bochten te loodsen, kan men van een groot maatschappelijk rendement spreken” besluit de heer Gatz. Hij beschrijft het inburgeringstraject als een basispakket om op weg te geraken in het verdere leven.

De heer *Chokri Mahassine* zegt volmondig achter inburgering te staan, achter de afspraken daarover in het regeerakkoord en achter de uitwerking ervan in de beleidsnota Inburgering 2004-2009. Spreker heeft kritiek op de minister geuit in de pers, maar die kritiek had niet zozeer te maken met de beleidsbrief dan wel met het inburgeringsdecreet. In de beleidsbrief ziet de heer Mahassine heel wat positieve elementen. Hij schaaft zich achter het uitgangspunt dat inburgering een opstap moet leveren voor actieve participatie aan de samenleving.

De *minister* vindt het belangrijk dat de heer Mahassine zegt volmondig achter de inburgering te staan. Daaruit blijkt dat de hele meerderheid dat standpunt deelt.

Mevrouw *Cathy Berx* stelt vast dat er heel weinig gegevens bestaan over inburgering. De cijfers die er wel zijn, hebben betrekking op het aantal nieuwkomers, maar men zou ook moeten proberen te achterhalen in hoeverre de inburgeringstrajecten effectief zijn. Thans worden inburgeringsattesten afgeleverd op basis van een enkel criterium: de aanwezigheid op de cursus. Misschien moet er een instrumentarium worden uitgewerkt om de resultaten van de inburgeringsinspanningen te meten en te evalueren.

De heer *Rob Verreycken* herinnert eraan dat zijn politieke fractie bij de start van de Vlaamse Regering haar steun heeft uitgesproken voor een inburgeringsbeleid. De voorstellen gingen evenwel van meet af aan niet ver genoeg. Zo ontbrak er een duidelijke proef op het einde van een inburgeringstraject. De vraag rijst thans waar de resultaten blijven van het inburgeringsbeleid.

De *minister* verwijst naar het project Viona, gefinancierd door Inburgering en door Werk en Onderwijs (minister Frank Vandenbroucke), waarin effectmeting wordt verricht met betrekking tot inburgering. Europa financiert mede het project. Het is een project van drie jaar met tussentijdse rapportering. Volgens de minister beantwoordt het project zeker aan het principe ‘meten is weten’.

Vrijstelling voor wie werkt

Mevrouw *Cathy Berx* is het er niet mee eens dat nieuwkomers die werk hebben niet verplicht zijn tot inburgering. Inburgering is meer dan werk. We mogen niet opnieuw de fout maken van in de jaren zestig. Toen hadden alle immigranten werk, maar weinig geraakten echt ingeburgerd. Er werd daarin niet geïnvesteerd omdat men dacht dat die ‘gastarbeiders’ na een tijd weer gingen vertrekken. Precies de mensen die werk hebben, zouden nu weer worden vrijgesteld. Mevrouw Berx vindt dat een foute keuze.

Een vrijstelling voor werkenden stuit volgens mevrouw Berx ook op praktische bezwaren. Hoe lang moet iemand werken om die vrijstelling te verdienen?

Voor iemand die zijn werk verliest, herleeft de verplichting. Zelfs de mensen uit de integratiesector zijn geen voorstander van een dergelijke vrijstelling. Voor mensen die interim-arbeid verrichten, is het bijna niet te organiseren.

Mevrouw Berx stelt vast dat de minister een onderscheid maakt tussen gewone nieuwkomers en imams. Imams moeten, zelfs al hebben zij werk, een inburgeringstraject volgen. Dat is niet zo vanzelfsprekend met betrekking tot het gelijkheidsbeginsel.

Bovendien meent mevrouw Berx dat de vrijstelling voor werkenden tot gevolg zal hebben dat de aanbodverstrekkers geen flexibel aanbod zullen creëren, gericht op een combinatie arbeid en inburgering. Een combinatie arbeid en NT2 zou mevrouw Berx heel nuttig vinden. Als er geen verplichting is voor werkenden en alleen maar een recht, is de kans klein dat er een aanbod op maat komt.

Ook de heer *Rob Verreycken* heeft bezwaren tegen de vrijstelling van arbeidsmigranten. Werken leidt niet vanzelf tot inburgering. Spreker haalt het voorbeeld aan van vreemdelingen die in een bedrijf een 'cluster-tje' vormen, die geen contact hebben met de anderen en die hun eigen eisen beginnen te stellen.

De discussie over de verplichting tot inburgering voor mensen die werken, wil de heer *Sven Gatz* pragmatisch benaderen. Als het belangrijkste doel van een inburgeringstraject erin bestaat iemand aan het werk te krijgen, dan moeten wij mensen die aan het werk zijn daar ook niet gaan uithalen. Als het inburgeringstraject de relatie tussen de nieuwkomer en zijn baas verstoort, hoeft het niet voor de VLD-Vivantfractie. Spreker is wel bereid om naar praktische tussenoplossingen te zoeken. Hij wil het debat daarover niet op de spits drijven. De verwijzing naar de jaren zestig, vindt de heer Gatz te verregaand. Thans worden de nieuwkomers niet aan hun lot overgelaten.

De heer *Chokri Mahassine* is er niet van overtuigd dat het hebben van werk voldoende is om zich te integreren in onze samenleving. De minister gaat ermee akkoord dat werk niet voldoende is voor integratie, maar het zet de mensen wel goed op weg.

De heer *Chokri Mahassine* vindt de vrijstelling van het primaire inburgeringstraject voor werkenden geen goed idee. Vaak worden mensen tewerkgesteld in banen waar het gebruik van het Nederlands minder belangrijk is, ook omdat de collega's soms zelf geen

Nederlands spreken. De interactie op de werkvloer is geen garantie op het aanleren van het Nederlands noch op het leren van elementaire vaardigheden om in onze samenleving te kunnen functioneren, aldus de heer Mahassine. Ook vindt hij het onduidelijk wat er met werk bedoeld wordt. Hoe moet het met mensen die interim-arbeid verrichten? De heer Mahassine vraagt een flexibel inburgeringstraject voor werkenden, bijvoorbeeld een avondaanbod NT2 of alternerend leren op de werkvloer.

Wat de vrijstelling van inburgering voor werkenden betreft, verwijst de *minister* naar de beleidsnota 2004-2009. Daarin staat dat wie werkt wordt vrijgesteld. Wie zijn werk verliest, valt opnieuw onder de verplichting. En wie werkt, behoudt wel het recht op inburgering. De minister waarschuwt voor maatregelen die het werken belemmeren. De cursussen moeten een instrument blijven en mogen het doel niet worden van de inburgering.

De minister zegt ervoor geopteerd te hebben dat imams, zelfs al hebben ze werk, de cursussen moeten volgen. Die verplichting wordt ingevoerd gezien de bijzondere sociale rol die zij te vervullen hebben. Buiten hun religieuze functie zijn zij meestal ook een maatschappelijk aanspreekpunt. Daarom is het belangrijk dat aan die mensen wordt duidelijk gemaakt wat de context is van de Vlaamse samenleving waarin zij hun rol vervullen, en dat zij het Nederlands machtig zijn. Het zal uiteindelijk de Raad van State zijn die zal uitmaken of die verplichting juridisch kan of niet.

De minister zegt bereid te zijn de mogelijkheden te onderzoeken van een flexibele organisatie van de inburgering ten bate van werkenden, maar het zal niet eenvoudig zijn om bijvoorbeeld cursussen aan te bieden op de werkvloer. De minister vindt dat men ook niet het onmogelijke mag verwachten van mensen die 's avonds moe zijn van het werk. Hij wijst er ook op dat meer flexibiliteit geld kost en dat het budget voor inburgering al zo gestegen is.

Andere doelgroepen

De heer *Chokri Mahassine* is voorstander van een uitbreiding van de doelgroep nieuwkomers die verplicht zijn een inburgeringstraject te volgen. De verplichting kan emancipatorisch werken voor nieuwkomers die door allerlei omstandigheden niet kunnen of mogen deelnemen aan de cursussen. Het benieuwt de spre-

ker hoe de minister de gezinsherenigers, gehuwd met al dan niet genaturaliseerde Belgen, zal kunnen verplichten deel te nemen aan een inburgeringstraject.

De heer *Rob Verreycken* vraagt of het betrekken bij inburgering van Nederlandsonkundige oudkomers met kinderen verplicht zal zijn. De aangekondigde regeling voor de inburgering van Nederlandsonkundige ouders staat in het nieuwe inburgeringsdecreet, aldus de *minister*. Het is vooral de bedoeling de ouders te overtuigen van het grote belang van onderwijs voor hun kinderen. De minister betreurt de overconcentratie van migrantenkinderen in het deeltijds en het beroepsonderwijs. Hij noemt dat een hypothek op de toekomst, door het onderbenutten van de talenten van die kinderen.

De heer *Rob Verreycken* vraagt wie valt onder het voornemen van de minister om de doelgroep van de inburgeraars uit te breiden tot de volgmigranten. Hij geeft het voorbeeld van Vlamingen die huwen met Thaise vrouwen, die helemaal geen probleem vormen in onze samenleving. Wat de volgmigranten betreft, benadrukt de *minister* dat de inburgering bedoeld is voor de mensen die hier wettelijk verblijven.

Mevrouw *Cathy Berx* vindt ook de vrijstelling voor ontvankelijk verklaarde asielzoekers niet goed. Het is juist dat er uiteindelijk slechts een beperkt aantal asielaanvragen gegrond worden verklaard, maar mevrouw Berx is van oordeel dat er van in het begin geen tijd mag verloren gaan. Zij pleit er dus voor om de verplichting voor die groep te handhaven.

Volgens de *minister* is in het eerste jaar na de invoering van de verplichte inburgering, al een hele weg afgelegd. Er is een breed draagvlak gecreëerd voor inburgering, zelfs bij de nieuwkomers. Inburgering is gebracht als een positief verhaal en wordt ook zo opgevat. Het komt erop aan de aanwezige competenties te laten ontwikkelen, ten bate van de nieuwkomers maar ook ten bate van de samenleving. Voor een kleine minderheid van moedwilligen die zich willen onttrekken aan de inburgering, is de verplichting in het leven geroepen. Maar de grote groep nieuwkomers wil vooruit, aldus de *minister*.

Administratieve sancties

Mevrouw *Cathy Berx* staat volledig achter de invoering van administratieve sancties. Ze vraagt wel verduidelijking. Administratieve sancties impliceren dat

de doelgroep die valt onder de verplichting, sluitend wordt vastgesteld. Het toepassen van die sancties mag ook niet de administratieve verplichtingen van de onthaalbureaus aanzienlijk verzwaren; de gemeenten hebben daarin een rol te spelen.

De heer *Rob Verreycken* vraagt de minister niet alleen krachtige uitspraken te doen maar ook krachtige maatregelen te nemen. De onthaalbureaus moeten het bevel krijgen het beleid uit te voeren en niets anders. De integratiesector moet te horen krijgen dat zij een inburgeringsbeleid moeten voeren volgens de vastgelegde principes en dat er dus bijvoorbeeld geen bedenkingen kunnen zijn bij sanctiemechanismen. Er zijn volgens spreker te weinig resultaten. Het is allemaal te vrijblijvend.

De heer *Chokri Mahassine* heeft vragen over de invoering van administratieve sancties. Zo wil hij weten of rekening wordt gehouden met de financiële draagkracht van de nieuwkomer. Als de boete niet hoog genoeg is, kunnen gefortuneerde nieuwkomers zich vrijkopen. Als de sanctie te zwaar is, kan dat andere nieuwkomers in ernstige financiële problemen brengen. De huidige regeling waarbij een cursist al gesanctioneerd kan worden als hij zes uur les heeft gemist, noemt spreker niet werkbaar. Bovendien lopen op die manier kortgeschoolden, die een langer traject moeten doorlopen, meer risico op een sanctie dan de hoger geschoolden. De sp.a pleit om te werken met een aanwezigheidspercentage, dat realistisch wordt vastgelegd.

Inburgering moet gericht zijn op emancipatie, en sanctionering mag geen hoofdthema worden. De heer Mahassine is van oordeel dat wanneer men de nieuwkomers verplichtingen oplegt, er ook aan hun rechten moet worden gedacht. Veel nieuwkomers die het inburgeringstraject hebben afgewerkt, staan nadien even ver: zonder werk, huisvesting, toekomstperspectieven en in een samenleving die hen niet aanvaardt.

Het klopt volgens de *minister* dat vermogende nieuwkomers zich zouden kunnen vrijkopen. Dat is ook mogelijk met de verkeersboetes. Toch komt het heel weinig voor. Die sancties zijn een voor iedereen verstaanbaar signaal dat er een einde is gekomen aan de vrijblijvendheid van inburgering, die nochtans vooral kansen biedt en niet de bedoeling heeft mensen te pesten.

De minister geeft toe dat er inderdaad mensen zijn die na het doorlopen van het inburgeringstraject zon-

der job blijven zitten Dat heeft ook te maken met de economische toestand van het moment; als die slecht is, zijn het de nieuwkomers die het eerst zonder werk vallen. De minister wil de acceptatiementaliteit in onze maatschappij bevorderen aangezien de diversiteit niet meer zal verdwijnen. Hij blijft zich verzetten tegen elke vorm van discriminatie.

De minister beklemtoont echter dat inburgering ‘geen verhaal is van sanctionering maar van emancipatie’. Waar de minister inburgering een emancipatieverhaal noemt, zou mevrouw *Cathy Berx* liever horen: participatieverhaal.

Maatschappelijke oriëntatie

Mevrouw *Cathy Berx* wil weten wanneer het handboek *Maatschappelijke Oriëntatie (MO)* zal klaar zijn.

Mevrouw *Berx* is van oordeel dat de opsomming van onze fundamentele normen en waarden in de beleidsbrief niet volledig is. Zij trekt bijvoorbeeld de aandacht op de basisbeginselen van ons aansprakelijkheidsrecht: “Potje breken, is potje betalen”. Aan dat recht ligt het paradigma van de vrije en verantwoordelijke burger ten grondslag: iedereen is materieel verantwoordelijk voor de gevolgen van zijn daden. Andere waarden die zelden worden vernoemd in teksten over fundamentele waarden zijn burgerzin, gemeenschapszin, eerbied voor eigen kostwinning enzovoort. Wat de godsdienstvrijheid betreft, is mevrouw *Berx* van oordeel dat die ook gegund moet worden aan de leden van de eigen geloofsgemeenschap; godsdienstvrijheid houdt ook in dat men zijn geloof kan afvallen. Ook die moeilijke aspecten van de godsdienstvrijheid acht mevrouw *Berx* fundamenteel.

De heer *Rob Verreycken* zou willen weten wanneer het handboek *Maatschappelijke Oriëntatie* zal klaar zijn. Hij vraagt om in dat handboek zeer nadrukkelijk de klemtoon te leggen op de vrijheid van godsdienst en de vrije meningsuiting. Volgens spreker is het voor islamieten niet aanvaardbaar dat eerbied voor godsdienst in ons concept van vrije meningsuiting helemaal niet hoeft te bestaan. Elke kunstenaar, elke schrijver of elke politicus heeft bij ons het recht zich oneerbiedig uit te laten over de islam, zoals ook de katholieke godsdienst het in het verleden vaak heeft moeten aanvaarden.

Wat maatschappelijke oriëntatie betreft vraagt de heer *Chokri Mahassine* zich af waarom die cursus buiten het onderwijs moet georganiseerd worden. Zou het niet beter zijn de doelen van maatschappelijke oriëntatie te integreren in het aanbod NT2? Een taal leer je niet in het luchtledige; je gebruikt daarvoor contexten uit het dagelijkse leven, de winkel, de bank, de school enzovoort, aldus de heer *Mahassine*. Door dubbel werk te vermijden, kan het efficiënter en goedkoper.

De *minister* zegt helemaal geen moeite te hebben met het bevorderen van de prestatimentaliteit bij allochtonen door dat op te nemen in de cursus MO. De allochtonen zelf zijn daar veel vrijmoediger in en vragen vaak dat de mensen met minder schroom gewezen worden op hun plichten.

De minister geeft aan dat voor de uitwerking van de cursus maatschappelijke oriëntatie de experts zijn benoemd (commissie *Bossuyt*). De minister heeft groot vertrouwen in hun intellectueel gehalte. Hij bevestigt dat het recht om ongelovig te zijn, behoort tot de godsdienstvrijheid en tot het principe van scheiding van kerk en staat. De opmerkingen van de commissieleden zullen aan de experts worden gemeld.

Voor de publicatie van het handboek *Maatschappelijke Oriëntatie* is het wachten op de resultaten van de commissie *Bossuyt*. De minister verwacht dat de administratie in 2006 zal klaar geraken met de verwerking van de conclusies van de commissie *Bossuyt* in een uniform handboek.

De minister maakt enig bezwaar tegen de verwerking van maatschappelijke oriëntatie in de cursussen NT2. *Maatschappelijke oriëntatie* is een van de kerntaken van de onthaalbureaus en het zou verkeerd zijn daarin in te grijpen.

De organisatie van de inburgering

Mevrouw *Cathy Berx* stelt vast dat de minister streeft naar een professionalisering van de onthaalsector. Zij vraagt zich daarbij af in hoeverre zich nog vrijwilligers kunnen inzetten als docent.

Mevrouw *Berx* vraagt naar wat de minister bedoelt met de ondersteunende rol van het Vlaams Minderhedencentrum. Is dat alleen juridische hulp bij de

afbakening van de verplichte doelgroep? Of gaat het om het bewaken van de ‘best practices’ enzovoort?

Mevrouw Berx stelt vast dat het de bedoeling is te komen tot een vaste trajectprijs, na de vaststellingen van de audit van de Inspectie van Financiën. Wordt daarbij rekening gehouden met de zwaarte van het traject? Er zijn immers verschillen tussen de inburgeraars onderling: een analfabeet vraagt meer begeleiding dan een hoog opgeleide persoon.

Mevrouw Berx constateert dat er gesproken wordt over de samenwerking tussen de onthaalbureaus, de Huizen van het Nederlands en de VDAB, maar de rol van de VDAB wordt niet uitgediept in de beleidsbrief. Zij wil dat er met de VDAB wordt gezocht naar het niveau van kennis van het Nederlands dat toereikend is om de betrokkene een opleiding te laten volgen of naar een baan te begeleiden. Er moet ook geïnvesteerd worden in taalbaden op de werkvloer; zo kunnen nieuwkomers vroeger aan het werk.

Wat de elektronische gegevensuitwisseling betreft, vraagt mevrouw Berx of het een instrument wordt om ook de effectiviteit van het beleid nauwgezet te meten.

De beleidsbrief kondigt aan bij de minister van Onderwijs aan te dringen op een aangepast aanbod Nederlands Tweede taal voor analfabeten of andersalfabeten. Volgens mevrouw Berx is dat prioritair, maar zij stelt vast dat er op dat vlak wel een en ander gebeurt op het terrein. Flexibiliteit voor anders-analfabeten is al geregeld, aldus de *minister*.

Mevrouw *Cathy Berx* vindt de aankondiging van steun voor de informatie- en doorverwijzingstaak van de gemeente te vrijblijvend. Is die steun louter financieel? Krijgt de gemeente ook een rol opgelegd bij de administratieve sancties?

Waar de beleidsbrief het heeft over het secundaire traject, mist mevrouw Berx de kwestie van de erkenning van buitenlandse diploma's. Dat valt wel onder de bevoegdheid Onderwijs, maar er zou enige samenwerking kunnen zijn met Inburgering.

De heer *Rob Verreycken* verzet zich tegen de vaststelling dat er in de jonge sector van inburgering te weinig personeel is. De minister zelf heeft volgens spreker misschien maar enkele personeelsleden ter beschikking, maar de integratiesector zelf telt honderden voltijdse personeelsleden. “Voeren die mensen het

inburgeringsdecreet uit, of doen zij iets anders wat zij veel belangrijker vinden?” vraagt de heer Verreycken. Hij kant zich tegen de grote versnippering van de sector over vier decreten: inburgering, etnisch-culturele minderheden, Huizen van het Nederlands en het secundair inburgeringsbeleid dat onder Onderwijs en Werk valt en waar gigantische budgetten naartoe gaan, aldus de spreker. Hij ontwaart twee ministers van Inburgering in de Vlaamse Regering: minister Keulen en minister Vandenbroucke, die er volgens spreker in slaagt zijn socialistische visie op te dringen.

Volgens de heer Verreycken is de integratiesector ook geen jonge sector zoals de minister het vaak stelt. Het is een sector die al minstens 15 jaar bestaat en al langer bestaat dan de notie inburgering in ons land. De vraag is of de sector meewerkt aan het inburgeringsbeleid of integendeel haar eigen doelstellingen nastreeft en meer opkomt voor de noden van de vreemdelingen.

De heer Verreycken heeft niet in de nota teruggevonden dat de inburgeraars zelf voor hun inburgering moeten betalen. De minister had dat nochtans verklaard in de media. Hij vraagt nadere toelichting over de aankondiging die de minister daarover deed. Een bepaling daarover staat al in het decreet en vergt alleen nog uitvoering. De heer Verreycken plaatst vraagtekens bij de uitspraak van de minister dat uitkeringstrekkende inburgeraars niet zouden moeten betalen maar dat een Vlaamse man die huwt met een Thaise vrouw wel zou moeten betalen.

In aansluiting met de recente gedachtewisseling in de commissie over de audit van de Inspectie van Financiën met betrekking tot de sector van de onthaalbureaus, meent de heer *Sven Gatz* dat de minister erover moet waken dat de kostprijs van de inburgeringstrajecten uniform wordt gemaakt en dat ook het pakket Maatschappelijke Oriëntatie uniform wordt gemaakt.

De heer Gatz verwijst naar de kritiek dat niet alle gemeenten hun doorverwijzingsrol even nauw ter harte nemen. Hij vraagt de minister, die ook de bevoegdheid Binnenlandse Aangelegenheden heeft, in te grijpen en ervoor te zorgen dat de gemeenten hun verplichtingen naleven.

Wat Brussel betreft, vraagt de heer Gatz een verduidelijking over het ‘voortraject’ dat eventueel in Brussel zou kunnen worden aangeboden.

De heer *Chokri Mahassine* stelt vast dat de sector van de onthaalbureaus jong is en nog niet professioneel genoeg werkt. Daarom gaat hij akkoord met de vaste trajectprijs, de uniformisering van de boekhouding, de grotere rol voor het Vlaams Minderheden-centrum en meer financiële en kwalitatieve controle. Toch vraagt hij om te voorkomen dat meer geld gaat naar coördinatie dan naar uitvoering. Er moet zoveel mogelijk geïnvesteerd worden in het aanbod van NT2 en de VDAB. Met de onthaalbureaus en de Huizen van het Nederlands is de coördinatiefunctie reeds zeer goed voorzien, maar intussen zijn er wachtlijsten voor NT2 en voor opleidingen bij de VDAB, aldus de heer Mahassine.

Uit Nederlandse studies constateert de heer Mahassine dat het primaire inburgeringstraject met zijn 600 uur ontoereikend is. Daarom moet er meer aandacht gaan naar het secundaire traject.

De *minister* bevestigt dat ook in het secundaire traject nog een onderdeel taal cursus zit. In het primaire traject krijgen inburgeraars 240 uren Nederlands tweede taal. Dat is inderdaad niet genoeg en daarom is het secundaire traject zo belangrijk volgens de minister, maar dat secundaire traject behoort tot de bevoegdheden van andere Vlaamse ministers. Werk en Onderwijs zijn daarin sleuteldepartementen.

Wat de kosten en de personeelsbehoefte van de integratiesector betreft, kondigt de minister een doorlichting aan zoals er een geweest is voor de onthaalbureaus. Hij belooft het rapport van die audit in de commissie te laten bespreken.

De minister verklaart dat het betalen van de inburgeringskosten door de allochtonen of hun partner zal gebeuren volgens de draagkracht van de betrokkenen. Zoals bij de studiebeurzen wordt iemand die niet draagkrachtig is geholpen bij inburgering en iemand die het wel kan betalen, betaalt dan ook zelf.

Voor de gemeenten kondigt de minister een rondzendbrief aan waarin ze gewezen worden op hun verplichtingen om nieuwkomers door te verwijzen naar de onthaalbureaus. Er zijn ondertussen al wat vormingssessies geweest voor gemeentambtenaren.

Wat de concrete uitwerking van een voortraject in Brussel betreft, zegt de minister dat hij het ook nog niet weet. Hij ziet het vooral als een middel om mensen te rekruteren voor de Vlaamse inburgering. Een voortraject zou aan de gegadigden kunnen tonen dat

de Vlaamse inburgering extra kansen biedt op de arbeidsmarkt.

Het managen van diversiteit

Mevrouw *Cathy Berx* zegt niet zo te geloven in het effect van sensibilisering om het draagvlak voor samenleven in diversiteit te versterken. Sensibilisatie is vaak een maat voor niets, die alleen overtuigden aanspreekt. Het weerbaarder maken van de nieuwkomers door te werken aan hun taalkennis en hen werk te verschaffen, vindt mevrouw Berx veel crucialer.

Mevrouw Berx zegt zeer tevreden te zijn dat er sprake is van een actualisatie van het strategisch plan minderhedenbeleid. Zij hoopt dat bij die actualisering het taboe van bepaalde fenomenen van overlast niet uit de weg zal gegaan worden. Het plan moet ook inspelen op wederzijdse angsten en frustraties. Het Pact van Vilvoorde kan inspirerend werken voor het begeleiden van de wederzijdse beeldvorming.

Mevrouw Berx is verrast dat de minister als een van de belangrijke realisaties van het Vlaams Minderheden centrum in 2006 noemt de publicatie van een brochure. Zij dringt aan dat er gezocht wordt naar goede indicatoren en resultaatvelden, om de resultaten van de ganse integratiesector beter te kunnen optekenen. “Moet het niet de bedoeling van de sector zijn om zich uiteindelijk overbodig te maken?” vraagt mevrouw Berx zich af. Etnisch-culturele achtergrond moet op de duur irrelevant worden voor engagement, verplichtingen en mogelijkheden in de samenleving. Nochtans is de ganse integratiesector nog sterk bezig met het beklemtonen van de etnisch-culturele verschillen. Daarom suggereert mevrouw Berx om het werkterrein van de sector niet te breed te maken. Ook moet de minister erover waken dat er niet teveel overlappings zijn tussen de verschillende diensten en verenigingen.

Mevrouw Berx betwijfelt dat de overheid een instrumentarium moet uitwerken voor het detecteren van knelpunten en klachten. Zij vreest dat daarmee het vermogen van mensen om zelf conflicten en frustraties op te lossen, zal afnemen.

Mevrouw Berx stelt vast dat er in het hoofdstuk ‘Het samenleven in diversiteit’ in de beleidsbrief alleen sprake is van Onderwijs, Werk en Welzijn. Het ware nuttig geweest ook Gelijke Kansen, Ambtenarenzaken, Wonen en Stedenbeleid op te nemen.

Volgens de heer *Rob Verreycken* valt de beleidsbrief uiteen in twee totaal verschillende nota's. Er is geen samenhang tussen het gedeelte dat over inburgering gaat en dat wat over diversiteit handelt. In het hoofdstuk over inburgering worden de vreemdelingen onderworpen aan zekere plichten; in het andere hoofdstuk durft men zelf het woord integratie niet meer te gebruiken en gaat het over 'diversiteit', volgens spreker een 'verankering in de verschillen'. Dat zijn twee beleidskeuzes die niet compatibel zijn, aldus de heer Verreycken.

De heer Verreycken ergert zich aan wat hij het wollige taalgebruik noemt in het hoofdstuk over diversiteit. Hij citeert uit de beleidsbrief: "Aan het ontwikkelen van een overdraagbaar aanbod op maat gaat meestal een heel proces vooraf: sensibiliseren van actoren, netwerking, basiswerk met Vlamingen van vreemde herkomst, voeling met allerlei samenlevingsinitiatieven [...]". Volgens de heer Verreycken is dergelijk proza niet volgens de principes van beter bestuurlijk beleid, want daarin wordt gestreefd naar concrete doelen en meetbare resultaten.

Het doet de heer *Sven Gatz* plezier dat in de aanhef van de beleidsbrief de link wordt gelegd tussen inburgering en actief burgerschap. Inburgering is niet zomaar een doel op zich; men moet kunnen doorgroeien naar actief burgerschap.

Wat diversiteit betreft, is de heer Gatz verheugd dat de minister een beroep heeft gedaan op de knowhow van het Vlaams Minderhedencentrum. Maar ook daar moet het beleid wat concreter worden, aldus de heer Gatz. Hij benadrukt dat het goed is dat inburgering gekoppeld wordt aan diversiteit. Het is niet zo dat de diversiteit verdwijnt op het moment dat men ingeburgerd is. De diversiteitsbevoegdheden liggen evenwel hoofdzakelijk bij de bevoegdheden Gelijke Kansen, Werk en Onderwijs. In de komende jaren moet het onderwerp diversiteit concreter worden uitgewerkt, hetzij in de beleidsbrief Inburgering, hetzij in de beleidsbrieven van de andere ministers, aldus de heer Gatz.

De heer *Chokri Mahassine* vindt het ongelukkig dat de helft van wat de beleidsbrief zegt over 'managen van diversiteit' gaat naar de overlastproblematiek. Daardoor wordt de indruk gewekt dat diversiteit automatisch leidt tot overlast. Spreker wijst erop dat diversiteit ook meerwaarde biedt. 'Managen van diversiteit' wordt in het bedrijfsleven aangewend om betere resultaten te behalen. Inzake evenredige parti-

cipatie en diversiteit op de werkvloer is er al heel wat expertise opgebouwd. Door de term diversiteit in een negatief daglicht te plaatsen, bestaat het gevaar dat ondernemingen de positieve kanten van diversiteit uit het oog verliezen, aldus de heer Mahassine.

De *minister* is het ermee eens dat in het strategisch plan minderheden ook aandacht moet gaan naar het bestrijden van overlast. Hij is van oordeel dat er geen taboeonderwerpen mogen bestaan. Hoewel de aanpak van diversiteit meer moet zijn dan het managen van overlast, mag men niet blind zijn voor de spanningen die ontstaan bij samenleven in diversiteit. De minister wil afstappen van de uitsluitende welzijnsbenadering en de slachtofferbenadering van allochtonen. De allochtonen zelf vragen om behandeld te worden als normale mensen, niet als slachtoffers maar ook niet als criminelen.

De minister geeft toe dat er in de integratiesector heel veel tijd is verloren. In de jaren zestig en zeventig zijn gastarbeiders binnengehaald, die nadien de eerste slachtoffers waren van de crisis. In het begin werd gedacht dat het alleen een probleem was voor de grote steden. Het is pas zeer recent dat er algemeen werk wordt gemaakt van de problemen met betrekking tot integratie van allochtonen.

De inburgering is er volgens de minister op gericht te komen tot actief en gedeeld burgerschap. Dat vergt niet alleen cursussen en verplichtingen maar ook maatschappelijke inspanningen. Wie integratie gelijkstelt met assimilatie of wie de grenzen volstrekt gesloten wil houden, ziet het nut niet van het managen van diversiteit, maar de minister ziet het anders. Goede afspraken met de nieuwkomers en bepaalde investeringen horen samen, aldus de minister.

Op de kritiek dat de term diversiteit te vaag is, antwoordt de minister dat die term is gekozen om te laten aanvoelen dat gekozen wordt voor integratie en niet voor assimilatie. De mensen behouden het recht op hun eigen cultuur als zij zich schikken naar onze fundamentele normen en waarden. De minister deelt niet de visie die alle verschillen wil wissen.

Samenleven in diversiteit

De heer *Rob Verreycken* treft in de begroting een nieuwigheid aan: de 5 miljoen euro voor het managen van diversiteit. Hij zegt alleen al met de term diversiteit een probleem te hebben. De term bevestigt

de mensen in hun verschillen. Hij vraagt zich af of het een overheidstaak is om daarin te managen: “Is het beheren van de spanningen een goede besteding van overheidsgeld?”. Concreet wil hij weten waar dat geld naartoe gaat; de subsidies voor de sector zijn al heel ruim, zeker als men er ook de federale uitgaven, zoals de preventiecontracten, bijrekent, aldus de heer Verreycken.

Met betrekking tot de aangekondigde vijf miljoen euro om samen met lokale besturen initiatieven te nemen die de leefbaarheid ten goede komen, verwijst de *minister* naar basisallocatie 33.29 ‘subsidie-initiatieven ter versterking van het inburgeringsbeleid’. Het kan daarbij gaan om projecten om overlast in te dijken, maar het kunnen ook positieve projecten zijn om het harmonieus samenleven van diverse bevolkingsgroepen te bevorderen.

Volgens de heer *Rob Verreycken* is de vijf miljoen euro extra het meest concrete uit de begroting. Hij noemt de aangekondigde projecten ‘meer van hetzelfde’: “Alle moeilijke wijken in de grootsteden zijn de voorbije jaren overspoeld met subsidies”. Hij herhaalt dat de integratiesector geen jonge sector is, maar slechts van naam is veranderd. Hij vindt het niet erg liberaal om de mensen tegen heug en meug de diversiteit te doen aanvaarden en hij betwijfelt of al die projecten de spanningen kunnen verzachten.

De *minister* antwoordt dat er geen sprake is van de mensen een mening op te dringen, maar dat het erop aan komt hen te doordringen van de werkelijkheid. Ook wil hij actieve maatregelen tegen allochtonen die zich niet houden aan de verplichtingen die voor iedereen gelden in onze maatschappij, maar evengoed ook maatregelen tegen discriminatie.

Over de Vlaamse Tolkentelefoon maakt mevrouw *Cathy Berx* de bedenking dat de nood daaraan afneemt naarmate het inburgeringsbeleid meer vruchten afwerpt.

Volgens de heer *Rob Verreycken* blijkt het gebrek aan samenhang van de beleidsbrief onder meer uit de verplichting om Nederlands te leren enerzijds en het subsidiëren van een sociale tolkdienst voor vreemdelingen met taalproblemen anderzijds. Dat is een signaal aan de vreemdelingen dat het niet zo erg nodig is om Nederlands te leren, aldus de heer Verreycken.

De *minister* geeft toe dat in de mate de inburgering slaagt, de nood aan tolken zal verminderen. De ken-

nis van het Nederlands zal zeker toenemen. Maar door de globalisering en de aanwezigheid onder ons van steeds andere mensen van de hele wereld zal de behoefte aan tolken wellicht blijven bestaan.

De heer *Rob Verreycken* is verbaasd bij de passage in de beleidsbrief over minderjarige nieuwkomers. Daar ontbreekt de doelstelling die de sector wel opgelegd krijgt voor illegalen: het voorbereiden op de terugkeer. Het vooruitsturen van ongebeide minderjarigen wordt gebruikt als een middel om allerlei immigratiebeperkingen te vermijden, aldus de heer Verreycken. Hij noemt dat ontoelaatbaar.

De *minister* antwoordt dat de uitwijzing van niet-begeleide minderjarige inwijkelingen een federale bevoegdheid is. Hoe ze worden opgevangen door het lokale opvangbeleid is volgens de minister duidelijk beschreven in de beleidsbrief (p. 16).

De heer *Sven Gatz* zegt dat er in Québec een goede visie bestaat op performant burgerschap en dat men er met gevoeligheden te maken heeft die ook in Vlaanderen bestaan, met name het gevoel in een groter geheel tot een kleinere cultuur te behoren. Daarom is spreker verheugd dat de administratie Inburgering aan de Canadese provincie een werkbezoek heeft gebracht.

De *minister* bevestigt dat zijn administratie een werkbezoek gebracht heeft aan Québec waar vooral ideeën zijn uitgewisseld. Hij noemt Canada een zeer interessant land, niet alleen wat integratie betreft, maar ook voor e-government.

Een betere afstemming van de decreten

Mevrouw *Cathy Berx* vraagt welke de eigen visie is van de minister bij de afstemming van de bestaande regelgeving die hij aankondigt. Stapt de minister ook af van betwistbare uitgangspunten? Zo kant mevrouw Berx zich tegen de definitie van allochtonen in het minderhedendecreet. Daarin worden allochtonen beschreven als personen die zich in een achterstandspositie bevinden omwille van hun etnische afkomst en hun zwakke sociaal-economische situatie. Mevrouw Berx vindt dat een stigmatiserende benadering.

De heer *Rob Verreycken* noemt de minister een zeer gedreven bewindsman, die zijn beleidsbrief over Inburgering met veel enthousiasme komt toelichten. De minister beschouwt zijn opdracht met betrekking

tot inburgering, volgens spreker, duidelijk als een uitdaging en slaagt erin daarmee geregeld de kranten te halen. Maar op die manier schept de minister verwachtingen en de heer Verreycken heeft de indruk dat de minister die verwachtingen niet kan inlossen doordat hij vastloopt in procedures. Aangekondigde aanpassingen van decreten halen de deadline niet. De heer Verreycken heeft ook de indruk dat de minister actief wordt tegengewerkt door de coalitiepartner sp.a. Zo verzet de sp.a-Spirit-fractie zich volgens de heer Verreycken tegen het voornemen van de minister om de vereiste van het kennen van Nederlands in te voeren voor kandidaat-huurders van sociale woningen.

De *minister* maakt bekend dat het aangepaste inburgeringsdecreet klaar is om besproken te worden in de Vlaamse Regering en om voor advies voorgelegd te worden aan de Raad van State, de SERV, de VLOR, en de Inspectie van Financiën. De vereiste van taalkennis voor sociale huurders vergt een aanpassing van de Wooncode; de minister kondigt die aan voor heel binnenkort.

Als illustratie van een betere afstemming van de decreten verwijst de minister naar het Atlasproject in Antwerpen, waar verschillende diensten voor allochtonen onder een dak zijn samengebracht. Binnen heel korte termijn kan in de commissie het debat over het inburgeringsdecreet ten gronde gevoerd worden.

Samenwerken met de federale overheid

Mevrouw *Cathy Berx* vindt dat er in de beleidsbrief tal van cruciale onderwerpen ontbreken wat betreft de samenwerking met de federale overheid. Zij somt op: de snelbelgwet, de asielwetgeving, de regeling inzake spreiding van asielzoekers, de regels inzake onwettig verblijf en repatriëring, en de regels inzake gezinshereniging. Zo maakt een Europese richtlijn met betrekking tot gezinshereniging het mogelijk om een minimumleeftijd te bepalen voor de partners betrokken bij gezinshereniging. Een tweede mogelijkheid is dat men kan eisen van gezinsherenigers dat zij beantwoorden aan nationale integratievoorschriften. Mevrouw *Berx* meent dat die regels zo nauw bij het beleidsdomein Inburgering liggen dat zij daar graag iets over had gelezen in de beleidsbrief. Zij geeft de minister de raad heel alert te zijn op de federale ontwikkelingen. De koppeling tussen de regeling van het verblijfsrecht en inburgering is immers zeer groot.

De heer *Rob Verreycken* vindt het hoofdstuk over de samenwerking met de federale overheid het belang-

rijkste van de beleidsbrief. De vreemdelingenproblematiek en de botsing tussen de islam en Europa vindt hij de belangrijkste kwestie van de eenentwintigste eeuw. Het vreemdelingenbeleid in dit land wordt thans vooral federaal bepaald. Spreker betreurt dat de minister ter zake niet verder komt dan enkele vage uitspraken. Het komt er volgens hem op aan een rem te zetten op de toestroom van vreemdelingen en spreker ziet daaromtrent te weinig initiatieven van de minister.

De *minister* verduidelijkt dat het overleg met de federale regering verloopt via de interministeriële conferentie die op gezette tijdstippen bijeenkomt en waarop onderwerpen zoals gezinshereniging en daadwerkelijke uitwijzingen aan bod komen. De minister verklaart dat het Vlaamse beleid er niet op gericht is om mensen die hier illegaal zijn te laten genieten van gemeenschapsvoorzieningen.

III. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2006 (bevoegdheden van minister Keulen – Inburgering) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

DEEL III. VLAAMS WOONBELEID

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering

De minister toont aan de hand van de inhoudsopgave van zijn beleidsbrief 'Vlaams Woonbeleid – Beleidsprioriteiten 2005-2006' aan dat hij minister van Wonen wil zijn voor zowel de eigenaars, de private huurders als de sociale huurders. Als minister van Wonen waakt hij over de woonkwaliteit. Hij kiest voor een woonbeleid op maat, in overleg met alle betrokkenen, op basis van cijfers en informatie.

1. Maatregelen voor het eigen woningbezit

De minister somt in zijn beleidsbrief vooreerst de maatregelen op die de drempels moeten verlagen voor wie een eigen woning wenst.

1.1 VAP en renovatiepremie

De minister herhaalt zijn voornemen om tegen 2007 een substantiële renovatiepremie in te voeren. Thans is er de VAP (verbeterings- en aanpassingspremie) die beperkt is tot personen met een bescheiden inkomen. In 2004 kregen 9233 werken (7757 begunstigden) een premie toegekend. Buitenschrijnwerk, dakwerken en sanitaire installaties waren de belangrijkste categorieën. Bij zijn aantreden heeft de minister de VAP uitgebreid tot werken ter voorkoming van CO-intoxicatie. Het betreft de installatie van een gesloten verwarmingscircuit in de woning.

Uit de ervaring in 2005 kan het besluit worden getrokken dat de inkomensvoorwaarde te streng is. Het maximuminkomen van 20.000 euro is te laag. Een ander probleem is de afstemming van de premievoorwaarden op de regelgeving met betrekking tot personen met een handicap.

Voor 2006 kondigt de minister een aanpassing van de VAP aan, met een indexatie van de inkomens. Hij wijst erop dat die premie specifiek is bedoeld voor mensen met de laagste inkomens, die vaak ook in de slechtste woningen gehuisvest zijn. Met relatief kleine ingrepen kunnen die woningen vaak gezond en veilig gemaakt worden.

1.2 Sociale leningen

De minister vindt de sociale leningen een efficiënt middel ter bevordering van eigendomsverwerving. Die leningen worden aangeboden door het Vlaams Woningfonds, de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (VHM) en de erkende kredietmaatschappijen (vroeger opgesplitst in erkende kredietvennootschappen en sociale kredietvennootschappen). De minister constateert een daling in het aantal akten maar een stijging van het gemiddeld geleend bedrag.

De minister wijst erop dat in de beleidsbrief een zeer interessante tabel is opgenomen waarin het aanbod van de verschillende verstrekkers van sociale leningen onderling wordt vergeleken. Voor het Vlaams Woningfonds is een uitvoeringsbesluit in de maak om ook gezinnen met één kind ten laste recht te geven op een lening. Het advies van de Raad van State is daarvoor aangevraagd. De maximumverkoopwaarde van de woning waarvoor wordt geleend, wordt opgetrokken met 5% vanaf het derde kind. En het absoluut leningsbedrag wordt afgeschaft. Er zijn besprekingen

aan de gang om de sector van de erkende kredietmaatschappijen opnieuw concurrentieel te maken. Bij de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij is het maximaal ontleenbaar bedrag verhoogd in 2005.

De minister heeft ervaren dat er in de commissie nog altijd een groot draagvlak bestaat voor het behoud van de sociale leningen. Het is een probleem dat de verschillende mogelijkheden nogal onoverzichtelijk zijn. Daarom pleit de minister voor de organisatie van één loket, waar idealiter de leningverstrekkers samen met de kandidaat-lener zouden zoeken naar de meest geschikte lening tussen het brede aanbod. Soms bieden die sociale leningen een uitweg voor mensen die bij de banken geen lening meer kunnen krijgen omdat ze bijvoorbeeld alleenstaand zijn geworden na een scheiding. Als dat mensen zijn met een vast inkomen, is het risico klein. Die mensen kunnen dan terecht bij de verstrekkers van sociale leningen, aldus de minister.

1.3 Sociale kavels en koopwoningen

In Vlaanderen is 74% van de gezinnen eigenaar van hun woning. Dat zegt volgens de minister veel over onze welvaart, maar ook over de werkkraft van de Vlamingen. Een eigen woning betekent immers voor de meeste eigenaars een investering waarvoor men 15 tot 20 jaar lang elke maand moet afbetalen.

De minister herinnert aan het in 2005 goedgekeurde decreet dat het kooprecht voor sociale huurders herinvoerde. Hij kondigt voor binnen enkele weken het overdrachtenbesluit aan. Dat besluit bepaalt de praktische modaliteiten voor de verkoop van socialekoopwoningen, sociale kavels, middelgrote koopwoningen, middelgrote kavels en socialehuurwoningen.

1.4 Verzekering gewaarborgd wonen

De aankoop of bouw van een woning is een belangrijke beslissing in een mensenleven. Om de mensen over hun onzekerheid in de toekomst te helpen is een gratis verzekering uitgewerkt die de mensen helpt bij de afbetaling van hun hypothecaire lening bij onvrijwillige werkloosheid of arbeidsongeschiktheid. De minister vindt het heel eigenaardig dat de verzekering een zo lage penetratiegraad heeft. In de periode van augustus 2003 tot september 2005 waren er 8739 aanvragen waarvan er 7966 resulteerden in een verzekeringsdekking.

Het is opvallend dat slechts 35% van de personen die de formulieren hebben mee genomen, ook effectief de verzekering hebben aangevraagd. De minister laat een uitgebreide enquête uitvoeren om de oorzaken van de lage penetratiegraad op te sporen. Na beëindiging van het huidige contract volgt er een bijsturing in 2008.

2. De private huurmarkt

2.1 Huursubsidie

Het huidige stelsel van huursubsidie is volgens de minister een herziening toe. Er leeft al een tijd een sterke vraag om de huursubsidie te verruimen. Daarom heeft de minister een studie laten uitvoeren door het Kenniscentrum Duurzaam Woonbeleid, waarin de KU Leuven en de Universiteit Gent samenwerkten met de Technische Universiteit Delft. Uit de studie blijkt dat een huursubsidie een antwoord kan bieden op de vraag naar kwaliteitsvol en betaalbaar wonen op de private huurmarkt.

In een eerste fase (2006-2007) wordt het huidige stelsel aangepast en afgestemd op kwaliteitsbewaking. De bedragen van de subsidie worden geïndexeerd; dat is een ernstige verhoging aangezien de bedragen al van in 1991 vast lagen. In een tweede fase wil de minister de huursubsidie uitbreiden volgens een variant zoals die uit de studie van voormeld Kenniscentrum kwam: de toekenning van de subsidie via een intermediaire instantie. De minister zegt te geloven in het nut van huursubsidie, maar wil de subsidie betaalbaar houden binnen een vastgelegde budgettaire ruimte.

2.2 Socialeverhuurkantoren

De minister wil het aanbod van huurwoningen verhogen door steun te geven aan de socialeverhuurkantoren (SVK's). De minister noemt de SVK's een licht instrument dat zeer doeltreffend werkt. De SVK's huren private woningen en verhuren die aan een sociale doelgroep. Dat heeft een dubbel effect op de woningmarkt: de kwaliteit van de private huurwoningen wordt opgetrokken en de sociale doelgroep geraakt onder dak. Op die manier bieden de SVK's eveneens een probate oplossing voor kleine of bejaarde verhuurders die moeite hebben met de onze-

kerheden van de huurmarkt; de SVK's kunnen hen zekerheid van inkomen bieden.

De minister streeft naar een uitbreiding van het SVK-aanbod met 400 woningen in 2006. Vandaag is nog niet in elke gemeente een sociaal verhuurkantoor actief. De minister wil die witte vlekken wegwerken.

De subsidies voor de SVK's worden opgetrokken zodat er vier kantoren kunnen bij komen en het totale patrimonium kan aangroeien met 15%. Het totale budget voor 2006 bedraagt 3.741.000 euro; dat is een stijging met 232.000 euro. Voor de subsidiëring van de SVK's is een systeem uitgewerkt dat hard werken beloont: er is een basisenveloppe van 65.600 euro, met aanvullend 1500 euro vanaf de 31ste tot de 60ste woning, 1250 euro van de 61ste tot de 90ste, en 1000 euro vanaf de 91ste woning.

2.3 Huurdersbonden en samenwerkings- en overlegstructuur

De minister stelt vast dat de vijf provinciale en twee regionale huurdersbonden onder een te hoge werkdruk komen te staan. Het ledenbestand groeit en de mensen vragen steeds meer advies. Daarom is het noodzakelijk de subsidies te verhogen. De minister streeft ernaar de huurdersbonden nauwer te laten samenwerken met de lokale besturen om een laagdrempelige dienstverlening voor de huurders uit te bouwen.

Om de huurdersbonden en de sociale verhuurkantoren te informeren en te begeleiden is een samenwerkings- en overlegstructuur operationeel. Het Vlaams Overleg Bewonersbelangen (VOB) is erkend en wordt gesubsidieerd. De minister ontwaart een mentaliteitswijziging bij het VOB, dat nu ook de huurders op hun plichten durft te wijzen. Er komt een nieuw besluit om de personeels- en werkingsubsidies uit te breiden (+ 200.000 euro). De minister doet een beroep op het VOB voor een studie over de mogelijkheden om de private huurmarkt te dynamiseren. Volgens de minister draait de sociale huisvesting goed. De wachtlijsten zijn daarvan een bewijs. Er wordt een kwalitatief degelijk product aangeboden tegen zeer betaalbare prijzen. Op de private huurmarkt is de kwaliteit minder en zijn de huurprijzen hoger. Door alleen repressieve maatregelen te nemen, bestaat het risico dat de verhuurders massaal hun woningen gaan verkopen. De minister verkiest positieve stimulansen voor de goede verhuurders.

3. Sociale huisvesting

3.1 Aanbod van sociale woningen

Als absolute kerntaak ziet de minister de verhoging van het aanbod sociale huurwoningen. Uit de cijfers die hij aanhaalt in zijn beleidsbrief, blijkt dat het verhoogd bouwtempo aangehouden blijft. Het gaat niet alleen om nieuwe woningen maar ook om grote renovaties.

De minister wil de doorlooptijd van de projecten verkorten. Hoewel alle middelen effectief worden gebruikt, blijkt dat het moeilijker wordt de middelen vast te leggen in het jaar waarin ze worden vrijgemaakt. De coördinatie tussen diverse financieringskanalen kan beter, aldus de minister. Concreet heeft hij zijn administratie de opdracht gegeven om samen met de VHM een gecoördineerd programma op te stellen dat aan het begin van elk kalenderjaar moet worden goedgekeurd. De gegevensuitwisseling tussen de VHM en de administratie zal worden verfijnd.

Om het aanbod van sociale woningen nog meer te vergroten, wil de minister het gemakkelijker maken om gezamenlijke projecten op te zetten met de private sector. De private sector moet kunnen betrokken worden bij zowel de financiering als de realisatie van sociale woningen. Volgens de minister is daarvoor van private zijde veel belangstelling. Wat PPS betreft werden medio 2005 238 woningen gegund. In 2006 zal volgens die formule nogmaals 18,5 miljoen euro extra worden vrijgemaakt voor de bouw van 193 woningen in Vlaams-Brabant. Volgens de minister is dat de moeilijkste regio van Vlaanderen omdat de grondprijzen er het duurst zijn.

Een andere nieuwe formule voor de bouw van extra sociale woningen is de 'constructieve benadering overheidsopdrachten' (CBO). Die formule wordt heel gunstig onthaald door de bouwsector. In 2002 was er een voorzichtige start met twee proefprocedures (144 woningen in 9 projecten). In 2004 was er een veralgemeende procedure voor gans Vlaanderen. En in 2005 is er een bijsturing van de CBO-procedure geweest. Volgens de minister schept de CBO-procedure vandaag heel wat mogelijkheden voor privéprojectontwikkelaars die woonuitbreidingsgebieden willen aansnijden. Zij krijgen daartoe de toestemming op voorwaarde dat zij een aantal sociale woningen opnemen in hun project. In oktober 2005 organiseerde de VHM drie nieuwe CBO-oproepen. Voor die procedure is 45 miljoen euro ingeschreven.

De minister legt uit dat er ook in de huisvesting nood is aan alternatieve financiering om alle erkende bouwprojecten van sociale huurwoningen te kunnen realiseren. Er bestaan plannen om aan alternatieve financiering te doen voor schoolgebouwen, in de welzijnssector en bij openbare werken. Het investeringsvolume van 371 miljoen euro voor sociale woningen kan niet snel via de reguliere begroting worden uitgevoerd. Alternatieve financiering kan de realisatie versnellen. In ieder geval moet de alternatieve financiering beantwoorden aan de Europese concurrentieregels. Om een inhaalbeweging mogelijk te maken, is op de begroting 2006 het krediet voor infrastructuur verhoogd met 5 miljoen euro.

3.2 Een sluitende financiering van sociale woonprojecten

De financiële toestand van de socialehuisvestingsmaatschappijen is lang een probleem geweest. Er is volgens de minister een duidelijke verbetering zichtbaar, maar niet alle problemen zijn opgelost. Verschillende financieringsystemen waren gebaseerd op verouderde veronderstellingen en dat leidde tot ondersubsidiëring. Het huurdersprofiel is veranderd. Vroeger had men werkende mensen, nu zijn de nieuwe huurders vooral steuntrekkers. Ook het patrimonium van bepaalde maatschappijen speelt een rol. Soms werden noodzakelijke renovatiewerken te lang uitgesteld. Andere maatschappijen investeren vooral in nieuwbouw, waardoor ze onvoldoende reserves behouden om het bestaande patrimonium op peil te houden.

De jaarlijkse 11 miljoen euro voor noodlijdende maatschappijen blijft behouden maar wordt bijgestuurd. Het is volgens de minister de bedoeling het geld meer te laten terechtkomen bij de maatschappijen die het echt nodig hebben.

Ook de invoering van een eengemaakt financieringsstelsel moet helpen aan een sluitende financiering van sociale woonprojecten.

3.3 Meer draagkracht voor de socialehuursector

De minister meldt dat het voorontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Wooncode zo goed als klaar is. Hij zegt er zich van bewust te zijn dat hij de strakke timing die hij zichzelf had opgelegd, niet gehaald heeft. Maar de opdracht was moeilijker dan verwacht. Zo bleek het niet gemakkelijk de taalbe-

reidheid van de sociale huurder op te nemen in de huurcriteria.

Het ontwerp van decreet zal uitvoerig aan bod komen in de commissie na indiening bij het Vlaams Parlement.

3.4 Uitdovende stelsels

De minister vraagt aandacht voor de zware financiële last die weegt op de begroting voor Wonen door de uitdovende stelsels zoals de ‘projecten Waltniel’ en het Urgentieplan Domus Flandria.

3.5 Participatie van de bewoners

De participatie van de bewoners acht de minister zeer belangrijk. Hij zegt ermee kennis te hebben gemaakt dank zij PASH, het Platform van Antwerpse Sociale Huurders. Huurdersverenigingen die willen participeren, noemt de minister een gezond fenomeen. Zij stellen zich niet op als klagers maar als volwaardige actoren. Zij tonen zich bewust te zijn van de rechten en de plichten van de huurders en durven medehuurders op hun verantwoordelijkheid wijzen. Op die manier dragen zij bij tot de leefbaarheid in de appartementenblokken en de wijken. Participatie is een oefening met alleen maar winnaars, aldus de minister.

Hij heeft het Vlaams Instituut voor de Samenlevingsopbouw (VIBOSO) een project laten uitwerken met betrekking tot bewonersparticipatie in de sociale huisvesting. Zo is het de bedoeling het bereik en de representativiteit van VIVAS, de koepel van huurdersgroepen, te vergroten.

3.6 Energiekorting voor sociale huurders

De minister maakt bekend dat de VHM na marktbevraging een energiekorting voor sociale huurders heeft verkregen. Het gaat om een eenmalige korting van 12 euro, bovenop de bestaande kortingen. De korting wordt aangeboden door Electrabel, maar andere leveranciers van elektriciteit en gas komen nu ook met voorstellen.

4. Woonkwaliteit verbeteren

De minister wil blijven optreden tegen huisjesmelkers. Hij beoogt de instrumenten tegen de huisjesmelkerij

te versterken. Zo worden instrumenten ingevoerd zoals de herstellvordering, via de burgemeester of de rechter, en de recuperatie van de kosten van herhuisvesting. De notie ‘huur’ wordt verruimd tot ‘terbeschikkingstelling’. Na enkele jaren ervaring wordt het Technisch Verslag, de strafpuntenlijst, bijgestuurd en geharmoniseerd.

5. Woonbeleid op maat

5.1 Lokale besturen

Voor de minister zijn de lokale besturen belangrijke actoren in het woonbeleid. In het komende kaderbesluit Sociale Huur krijgen de lokale besturen de registersrol in het lokale woonbeleid. De minister denkt daarbij aan het stimuleren van sociale woonprojecten, het ondersteunen van woonbehoeftigen, het spreiden naar eigen beleidskeuzes van de projecten en het leggen van lokale klemtonen wat doelgroepen betreft. Voor experimentele lokale woonprojecten is 1 miljoen euro ingeschreven op de begroting voor 2006.

5.2 De Vlaamse Rand

De Vlaamse Rand vergt een specifieke aanpak, aldus de minister. Hij waarschuwt dat er geen toverformules bestaan. De gemeentebesturen van de zes faciliteitsgemeenten vindt hij niet de gewilligste partners. Maar het is vooral de grondprijs die in de brede Rand voor problemen zorgt. De grondprijs is dermate hoog dat het voor nagenoeg iedereen onbegonnen werk is om een eigen huis te bouwen.

Het werkingsgebied van Vlabinvest is uitgebreid van 19 tot 39 gemeenten. Die uitbreiding is nu bij de Raad van State voor advies. Er is een eenmalige vastlegging van 25 miljoen euro voor Vlabinvest in 2005. Vanaf 2006 is er jaarlijks terugkerend een dotatie van 4,5 miljoen euro. En een PPS-project in Vlaams-Brabant is goed voor 193 extra sociale woningen in Dilbeek en Tienen.

5.3 Duurzame en energiezuinige woningen

De minister wil dat de sociale huisvestingssector de voortrekker wordt voor de ganse woonsector op het gebied van rationeel energieverbruik. Er zijn een aantal proefprojecten lopende.

5.4 Raakvlakken Wonen

De minister herinnert aan de passage in het Vlaams regeerakkoord waarin gezegd wordt dat de beleidsdomeinen Wonen en Welzijn zowel een samenwerking als een afbakening behoeven en dat de sociale noden van de bewoners centraal staan. Er is onlangs een protocol gesloten tussen de ministers van Wonen en van Welzijn. In uitvoering van dat protocol krijgt een denktank de opdracht een visienota op te stellen en een eerste voorstel van visienota zal binnenkort klaar zijn.

Wat 'levenslang wonen' betreft, meldt de minister dat het Platform Wonen van Ouderen de ontwerp-gids 'levenslang wonen' aan het herwerken is.

Ook in het stedenbeleid krijgt Wonen veel aandacht. Veel projecten die gefinancierd worden door het Stadsvernieuwingsfonds bevatten zowel sociale als private en gezamenlijke woningbouwprojecten.

6. Samenwerking met de federale overheid

De minister meldt dat de Interministeriële Conferentie Huisvesting (IMC) voor het eerst is bijeengekomen in 2005. Om een doeltreffend huisvestingsbeleid te voeren is samenwerking met de federale overheid onontbeerlijk. Zo is de huurwetgeving federaal geregeld. Als men de huisjesmelkerij wil bestrijden, moet er ook een federale maatregel komen die het onmogelijk maakt dat men nog zijn domicilie kan nemen in een onbewoonbaar verklaarde woning.

Het initiatief voor het samenroepen van de IMC kwam van federaal, maar de opvolging, de uitwerking van concrete maatregelen in werkgroepen, laat wat op zich wachten.

7. Wetenschappelijk onderzoek

Wat wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot Wonen betreft, verwijst de minister naar het Kenniscentrum voor Duurzaam Woonbeleid. Hij verklaart zich bereid de resultaten van het studiewerk in de commissie te bespreken en aan de commissieleden over te zenden.

8. Informatie voor de burger

De minister verklaart de informatie voor de burgers beter te willen structureren. Hij trekt de aandacht op

het Contactpunt Wonen (tel. nr. 0800 30201). Daar kunnen de mensen terecht voor alle informatie over wonen en aanverwante zaken zoals de liberalisering van de energiemarkt en de gevolgen ervan voor de sociale huurders.

Er is ook een website gelanceerd: www.bouwenenwonen.be. Op die website komt binnenkort het project Premiezoeker. De applicatie leidt de gebruiker aan de hand van vragenreeksen naar de beschikbare bouwpremies.

9. Beter Bestuurlijk Beleid

De operatie Beter Bestuurlijk Beleid heeft voor het beleidsveld Wonen voor gevolg dat er een IVA Wonen Vlaanderen en een EVA Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) wordt opgericht, aldus de minister.

De IVA Wonen Vlaanderen moet zich bezighouden met kwaliteitsbewaking en inventarisering van woningen, premies aan particulieren, begeleiding van gemeenten en sociale huurorganisaties.

De EVA VMSW is de rechtsopvolger van de bestaande Vlaamse Maatschappij voor de Huisvesting (VHM) en van Vlabinvest. Haar taak wordt het zich toe te leggen op de uitvoering van de sociale woonprojecten, de begeleiding van sociale woonorganisaties en het verstrekken van kredieten. Het departement sluit een beheersovereenkomst af met de VMSW. Jaarlijks stelt de EVA een uitvoeringsplan op dat de beleidsprogrammatie vertaalt in concrete projecten.

10. Accenten begroting 2006

Uit de begroting 2006 haalt de minister enkele blikvangers. Het investeringsprogramma bouw en renovatie van sociale woningen wordt verhoogd met de index. Dat betekent dat het investeringsvolume IP van de VHM voor de huursector opgetrokken wordt tot 233.823.441 euro. De subsidie Bouw en Renovatie wordt op 80.177.000 euro gebracht. Van de subsidie Verwerving (15.555.000 euro) wordt 5 miljoen euro overgeheveld naar de subsidie Sloop en Infrastructuur (30.327.000 euro), gezien de noden op het terrein.

Er komt een extra machtiging voor het garantiefonds sociale huisvesting (PPS) van 18.500.000 euro. De leningsmachtiging van het Vlaams Woningfonds

wordt opgetrokken met 100 miljoen euro (voor de uitbreiding van de doelgroep tot gezinnen met één kind en voor de verhoging van de maximale verkoopwaarde van de woning) tot 243.846.000 euro. De huurdersbonden (1.232.000 euro) en het VOB (360.000 euro) krijgen meer middelen dan vorig jaar.

De subsidies voor socialeverhuurkantoren worden verhoogd om vier extra kantoren van start te kunnen laten gaan en om het patrimonium met 15% te kunnen laten toenemen: 3.741.000 euro. Vlabinvest krijgt vanaf 2006 jaarlijks 4.500.000 euro, na de eenmalige machtiging van 25 miljoen euro in 2005.

II. Bespreking

Algemene opmerkingen

Mevrouw *Else De Wachter* feliciteert de minister voor zijn uitgebreide beleidsbrief, waarin ook aandacht is voor de raakvlakken met andere beleidsdomeinen en voor de samenwerking met andere overheden. De heer *Christian Verougstraete* noemt de beleidsbrief een degelijk werkstuk, dat een goede schets geeft van de woonsituatie in Vlaanderen. Mevrouw *Veerle Heeren* wenst de minister proficiat met zijn beleidsbrief en met zijn overzichtelijke presentatie in de commissie. Mevrouw *Hilde Eeckhout* vindt de beleidsbrief eveneens heel goed. Mevrouw *Mieke Vogels* geeft de beleidsbrief Wonen zelfs de eerste plaats in de rangschikking van goede beleidsbrieven.

De *minister* bedankt de sprekers voor hun lofbetuigingen. Hij verklaart dat beleidvoeren het maken van keuzes inhoudt. Men kan niet alles doen. Soms moet men bepaalde zaken uitstellen, om budgettaire of andere redenen. Hij legt er de nadruk op dat een beleidsbrief een document is voor een jaar en dat niet alles in een jaar kan gerealiseerd worden.

Beleidsprioriteiten

Op vraag van mevrouw *Veerle Heeren* formuleert de *minister* uit zijn beleidsbrief zijn vijf belangrijkste prioriteiten. De belangrijkste prioriteit is volgens de minister het organiseren van een sluitende financiering van sociale woonprojecten. De minister stelt vast dat verschillende SHM's investeringen uitstellen omdat het afzwakkende profiel van de nieuwe huurders laat veronderstellen dat de projecten lang verlieslatend zullen zijn. Daarom wil hij het gemakkelijker

maken om aan de nodige subsidies te geraken voor de maatschappijen die nog willen investeren.

Als tweede prioriteit ziet de minister het nieuwe socialehuurbesluit. Belangrijk daarin is voor hem het lokale maatwerk. De gemeente zou alle lokale partners, SHM's, SVK's, OCMW en gemeentediensten meer moeten laten samenwerken rond het woonbeleid. Er moet een einde komen aan de situatie die in enkele gemeenten nog bestaat, dat de gemeente en de SHM naast elkaar werken zonder veel contact om hun plannen op elkaar af te stemmen.

Mevrouw *Mieke Vogels* merkt op dat er hoe langer hoe meer verwacht wordt van de lokale besturen, maar dat die dan ook daarvoor moeten toegerust worden. De minister zou bijvoorbeeld de erkenning van nieuwe SVK's of de subsidiëring van bouwprojecten kunnen laten afhangen van de mate waarin de gemeente daarin betrokken is als regisseur van het lokale woonbeleid. De *minister* vindt het evident dat de lokale betrokkenheid een criterium is bij de toekenning van subsidies.

Als derde belangrijk punt uit zijn beleid noemt de minister de doorlooptijd – dat is de tijd tussen idee en realisatie van het project – zowel bij ruimtelijke ordening als bij de andere aspecten van een bouw dossier. Die doorlooptijd moet verminderen. De uitvoering van de BBB-operatie in de woonsector kan al veel helpen.

Vierde prioriteit voor de minister is het mogelijk maken van gezamenlijke projecten tussen overheid en de privésector. De minister denkt dat er daar een grote markt voor is. Een hoopgevend voorbeeld zijn de stadsvernieuwingsprojecten. Een relatief geringe investering van de overheid heeft een veelvoud van private investeringen tot gevolg. Voorwaarden voor succes zijn het vooruitzicht van een rendement en een goede voortgang van de dossiers. Met duidelijke afspraken kunnen waardevolle extra projecten gerealiseerd worden

Mevrouw *Veerle Heeren* heeft ervaren dat private investeerders veel meer geloven in de CBO-formule dan in PPS. Daarop repliceert de *minister* dat het vooral de aannemers zijn die opteren voor de CBO-formule, waarmee ze sleutel-op-de-deur-woningen kunnen verkopen. Men wil bouwen en verkopen. Bij de PPS-formule duurt het naar hun opvatting te lang. De banken willen liever investeren met het oog op een rendement op langere termijn.

Als vijfde prioriteit noemt de minister de kwaliteitsbewaking.

Eigendomsverwerving

De heer *Christian Verougstraete* staat achter de doelstelling om het eigenwoningbezit verder te stimuleren. Maar hij vreest dat dit met de hoge vastgoedprijzen niet zo gemakkelijk zal zijn en dat de verwachte rentestijging wel eens heel wat mensen die teveel hebben geleend, in de problemen zou kunnen brengen.

Mevrouw *Veerle Heeren* beaamt de vaststelling van ‘de paradox van het wonen in Vlaanderen’. Nog nooit zijn zoveel bouwvergunningen toegekend hoewel bouwen en wonen heel duur is geworden. In dat verband kijkt spreekster met enige ongerustheid naar de verwachte stijging van de rentevoeten. Ook de middengroep heeft het niet zo gemakkelijk met het betalen van de woonkosten. Precies die groep heeft heel veel geleend. Als de rentevoeten inderdaad stijgen, gaan er slachtoffers vallen. Daarom blijven de sociale woonkredieten voor mevrouw Heeren een prioritair aandachtspunt. Het probleem met die kredietmogelijkheden is dat ze niet genoeg bekend zijn.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* vindt het belangrijk dat het stelsel van sociale leningen verder wordt geharmoniseerd en dat de kandidaat-leners er op een efficiënte manier wegwijs in gemaakt worden.

De *minister* is van oordeel dat er misschien wel een rentestijging opkomt, maar dat de gevolgen daarvan niet overdreven moeten worden. Ook op de leningen met variabele rente is de mogelijke stijging beperkt tot een bepaald maximum. De minister ziet in elk geval het stijgend aantal eigenaars niet verminderen. Hij herhaalt dat hij voor de sociale woonkredieten een belangrijke rol ziet weggelegd in het bevorderen van de eigendomsverwerving. Hij wil het stelsel met zijn uiteenlopende actoren harmoniseren.

De heer *Christian Verougstraete* treft in de beleidsbrief geen vermelding aan van een reeks initiatieven die werden aangekondigd in de beleidsnota 2004-2005. Hij somt op: bevrozing van onroerende voorheffing, afschaffing van registratierechten op hypothecaire leningen, en de verhoging van de meeneembare registratierechten. Spreker vraagt zich af of die maatregelen misschien voorlopig niet budgettair haalbaar zijn.

De *minister* wijst erop dat het niet alleen de minister van Wonen is die de eigendomsverwerving kan sti-

muleren. Het is tevens een opdracht voor de minister van Ruimtelijke Ordening (vergunningenbeleid), en ook fiscaal zijn er heel wat instrumenten (registratierechten, schenkingsrechten enzovoort).

De heer *Christian Verougstraete* vindt het jammer dat er in de beleidsbrief geen aandacht wordt besteed aan de eenoudergezinnen, die het heel moeilijk hebben om een eigen woning te verwerven. Het is nochtans een categorie die blijft toenemen. De *minister* antwoordt dat het stelsel van de sociale kredieten precies voor die categorie mensen een grote hulp kan zijn. Vaak kunnen zij niet meer terecht bij de banken; maar de verstrekkers van sociale leningen geven hen wel nog krediet.

Mevrouw *Else De Wachter* vindt het minder positief dat in de beleidsbrief geen visie ontwikkeld wordt over het grond- en pandenbeleid. Er is thans een grote vraag naar bouwgrond en er is veel te weinig aanbod. In het regeerakkoord staan daarover voorstellen die niet zijn uitgewerkt in de beleidsbrief. Mevrouw De Wachter vraagt of bij het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden ook de sociale huisvesting aan bod komt. De sp.a-Spirit-fractie vindt dat nodig.

Mevrouw *Veerle Heeren* vindt het jammer dat de beleidsbrief geen aandacht schenkt aan het grondbeleid. De schaarste aan bouwgrond is een van de redenen van de duurte. Zij roept de minister op om dat beleidsdomein vanuit zijn bevoegdheid Wonen mee te sturen. Grondbeleid is geen zaak voor Ruimtelijke Ordening alleen; ook de woonbehoeften moeten een rol spelen, aldus mevrouw Heeren. Zij herhaalt haar voorstel om een groundbank op te richten om als overheid te kunnen interveniëren op de markt.

De heer *Christian Verougstraete* wijst erop dat nieuwbouw een dure aangelegenheid is geworden door de sterk gestegen grondprijzen in Vlaanderen. De beleidsbrief maakt geen gewag van initiatieven om woonuitbreidingsgebieden aan te snijden, hoewel dat vermeld stond in de beleidsnota 2004-2009. Hij wil weten of de minister dat voornemen heeft ingetrokken.

Mevrouw *Michèle Hostekint* herinnert eraan dat het regeerakkoord uitvoerig ingaat op een grond- en pandenbeleid om voldoende betaalbare bouwkavels op de markt te brengen zonder dat de open ruimte wordt aangetast. De beleidsbrief werkt dat voornemen niet verder uit en mevrouw Hostekint betreurt dat. Zij zegt voorstander te zijn van een algemene

belasting op onbebouwde percelen in alle Vlaamse gemeenten. Zij zegt dat speculeren met een schaars goed als bouwgrond onethisch en maatschappelijk onaanvaardbaar is.

Wat het grond- en pandenbeleid betreft, gaat het volgens de *minister* om een bevoegdheid gedeeld met de ministers van Ruimtelijke Ordening en van Milieu. Minister van Ruimtelijke Ordening Dirk Van Mechelen komt eerstdaags met een atlas van woonuitbreidingsgebieden, waarop zal vermeld zijn wat kan aangesneden worden. Minister van Leefmilieu Kris Peeters laat de Vlaamse Landmaatschappij een inventaris maken van de gronden in Vlaanderen. Het is volgens de minister al een hele stap vooruit als binnenkort duidelijk wordt welke percelen van de reservergronden aansnijdbaar worden.

De minister vraagt zich af hoever men in een grond- en pandenbeleid kan gaan. Als eigendomstitels in vraag worden gesteld, is hij bang van de reactie. Veel bouwgrond is in handen van particulieren die daarvoor hard hebben gewerkt en die de percelen beschouwen als een belegging of ze bestemmen voor hun kinderen. Weinigen willen daaraan tornen in Vlaanderen, aldus de minister.

De minister voegt eraan toe dat de CBO-formule ook nu al mogelijkheden opent om woonuitbreidingsgebieden aan te snijden. Projectontwikkelaars kunnen dat op voorwaarde dat zij een aantal sociale woningen realiseren. Overigens zijn de woonuitbreidingsgebieden een zaak van Ruimtelijke Ordening.

De heer *Christian Verougstraete* gaat niet akkoord met de uitbreiding van de rechthebbenden op leningen van het Vlaams Woningfonds tot gezinnen met één kind. Volgens spreker zijn het precies de gezinnen met meer kinderen die de hoogste nood hebben aan ondersteuning. Mevrouw *Hilde Eeckhout* gaat niet akkoord met het standpunt van de heer Verougstraete die zich kant tegen het verstrekken van leningen van het Vlaams Woningfonds aan gezinnen met één kind. Voor haar mag zelfs de voorwaarde een kind te hebben wegvallen.

De *minister* antwoordt dat niets uitsluit dat gezinnen met meer kinderen een lening aanvragen bij het Woningfonds. De gezinnen krijgen meer voordeel naarmate zij kinderen ten laste hebben. Maar volgens de minister moet er wel rekening gehouden worden met de maatschappelijke realiteit van vandaag.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* onderstreept het belang voor de woonsector van de verlaging van de schen-

kingsrechten voor kavels met daaraan gekoppeld de verplichting om binnen de drie jaar een bouwdoos in te dienen. Zij noemt dat een stap in de goede richting voor het beheersen van de bouwkosten.

De heer *Christian Verougstraete* stelt vast dat de gratis verzekering gewaarborgd wonen onder de verwachtingen blijft ondanks het verhogen van de inkomensgrenzen en het verlagen van het minimaal te ontlenen bedrag. Hij vraagt een intensere voorlichtingscampagne en suggereert dat de notaris die de eigendomsakte moet verlijden daartoe een aangewezen kanaal is.

Mevrouw *Else De Wachter* vraagt een eenloketsysteem voor alles wat met wonen te maken heeft, met inbegrip van de verzekering gewaarborgd wonen.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* vindt het geen al te goed idee om de gratis verzekering gewaarborgd wonen door de notaris te laten aanvragen. De banken zijn daarvoor beter geschikt. De banken zouden moeten inzien dat zij er zelf enorm veel belang bij hebben dat hun cliënten die verzekering afsluiten. Ook zouden de invulformulieren beter bij de banken ter beschikking liggen; thans moeten de mensen die gaan halen op het gemeentehuis.

Om na te gaan wat de mensen tegenhoudt om de verzekering gewaarborgd wonen af te sluiten, zal de *minister* een enquête laten houden. Nu al worden de banken ingeschakeld, maar het probleem bestaat erin dat de mensen de formulieren wel meenemen naar huis, maar ze niet invullen. De minister bevestigt dat die verzekering ook voor de banken een garantie betekent. Vroeger wilden bepaalde banken niet meewerken omdat op de formulieren de naam stond van OMOB, waarin zij een concurrent zagen. Dat probleem is opgelost doordat de naam van de verzekeraar er niet meer op staat.

De *minister* verwijst voor de eenloketfunctie ook naar de website www.bouwenenwonen.be, die binnenkort wordt gelanceerd. De minister belooft dat de webstek permanent geactualiseerd zal worden. De heer *Christian Verougstraete* juicht het toe dat de minister zich voorneemt de informatieverspreiding over de bouw- en woonmogelijkheden te versterken. Volgens spreker schoot de Vlaamse overheid daarin tot nog toe tekort.

De heer *Christian Verougstraete* ondersteunt de invoering van het kooprecht voor sociale huurders; een sociale mix door de menging van huurders en

eigenaars kan alleen maar de leefbaarheid in de buurten ten goede komen. Ook mevrouw *Hilde Eeckhout* is tevreden met het kooprecht van sociale huurders.

Private huurmarkt

De heer *Christian Verougstraete* ervaart dat de private huurmarkt met heel wat problemen te kampen heeft. Door de stijging van de huurprijzen komen heel wat huurders in betalingsproblemen. De reeds hoge woonquote, zijnde de uitgaven voor de huur ten opzichte van het beschikbare inkomen, blijkt nog gestegen. Heel wat verhuurders worden dan weer geconfronteerd met slechte huurders, die soms moedwillig niet of laattijdig betalen en het huurpand niet als een goede huisvader onderhouden. Meer en meer verhuurders willen af van de last en verkopen hun pand zodat de private huurmarkt nog verder inkrimpt.

Mevrouw *Else De Wachter* is verontwaardigd dat er nog altijd slechte woningen worden verhuurd. Maar voor zwakke huurders is er soms geen alternatief. Door de woonkwaliteit te verbeteren, haalt men die mensen uit de spiraal van kansarmoede.

De private huursector baart ook mevrouw *Veerle Heeren* zorgen.

Mevrouw *Mieke Vogels* is bezorgd over de groeiende dualiteit tussen de gerechtigden op een sociale woning. Wie in een sociale woning geraakt, heeft geluk, want de private huurmarkt is voor velen een armoedeval, aldus spreekster. Wie een inkomen heeft dat klein genoeg is om in aanmerking te komen voor een sociale woning en toch privaat moet huren, betaalt een hogere huurprijs voor een woning met een minder goede kwaliteit. Van meer en meer mensen wordt gas en elektriciteit afgesloten wegens wanbetaling. Het gaat bijna altijd om mensen die privaat moeten huren. Op korte termijn moet een antwoord gevonden worden op zowel de dure huurprijzen als de dure energieprijzen zodat het recht op wonen effectief kan gegarandeerd worden, aldus mevrouw *Vogels*.

Mevrouw *Michèle Hostekint* is van mening dat een voldoende aanbod op de private huurmarkt een noodzaak blijft. De sector van sociale huisvesting kan nooit iedereen die geen eigenaar kan worden, een woning geven. Zij betreurt het dat de belangrijkste hefboomen met betrekking tot private huur op fede-

raal niveau liggen. Zij vraagt de huurwetgeving, de prijzencontrole en tal van fiscale woonregelingen te regionaliseren.

Mevrouw *Hostekint* is voorstander van de invoering van een correlatie tussen huurprijs en kwaliteit van de woning. De invoering van een echte huursubsidie zou moeten gepaard gaan met het vaststellen van een maximumhuurprijs.

De *minister* vindt de private huurmarkt de moeilijkste kwestie van het woonbeleid. Hij is voorstander van kwaliteitsbewaking. Maar hij waarschuwt tegen maatregelen die zouden leiden tot een verschraling van het aanbod.

De markt kan volgens de minister slechts geactiveerd worden als de eigenaar een redelijk rendement kan gegarandeerd worden uit zijn investering. Maar dat wordt moeilijk, nu de meeste goede huurders zelf eigenaar zijn geworden. Wat rest aan huurders, zijn mensen die de middelen niet hebben om eigenaar te worden. Dat gaat over 15 tot 20% van de bevolking. Daarvan zit zowat 6% onder de armoedegrens. De doelgroep private huurders bedraagt dus nog slechts zowat 10 tot 15% van de mensen.

Mevrouw *Michèle Hostekint* herinnert aan het Vlaams regeerakkoord waarin staat dat er een centraal huurwaarborgfonds zal komen. De beleidsbrief spreekt daar ook over. Vandaag staan al die huurwaarborgen geblokkeerd en verspreid op honderden individuele rekeningen. Een centraal huurwaarborgfonds zou het de huurder ook gemakkelijker kunnen maken om een huurwoning te bekomen en de eigenaar zou een grotere zekerheid hebben. Ook kan vermeden worden dat een huurder gestigmatiseerd wordt doordat hij zich met een huurwaarborg van het OCMW uit de slag moet trekken. Een vlugge berekening leert mevrouw *Hostekint* dat een dergelijk fonds zowat 862 miljoen euro zou kunnen verzamelen. Met dat geld zouden projecten en ondersteunende maatregelen voor de private huurmarkt gerealiseerd kunnen worden.

De *minister* verklaart dat het huurwaarborgfonds op de agenda van de Interministeriële Conferentie staat. Het is de bedoeling om eind 2006 daarover een studie te laten uitvoeren.

De heer *Christian Verougstraete* noemt het huidige huursubsidiestelsel veel te beperkt. De huidige huursubsidie is alleen voor de laagste inkomenscategorie

en kan slechts verkregen worden als men verhuist naar een meer aangepaste woning. Spreker wil de beperkingen van de subsidie doorbreken door er alle huurders met een te hoge woonquote recht op te geven.

Ook mevrouw *Hilde Eeckhout* vraagt een uitbreiding van de huursubsidie.

De *minister* herinnert nogmaals aan zijn voornemen om de huursubsidie uit te breiden. Maar hij waarschuwt ervoor dat de huursubsidie geen ‘huurval’ mag worden. “Een vangnet mag geen hangmat worden” meent de minister. De huursubsidie die hij wenst in te voeren, wil hij tijdelijk houden om te voorkomen dat de huurders er zich in installeren. In Nederland blijkt de huursubsidie niet meer betaalbaar doordat er geen termijn op staat.

Woonkwaliteit

Mevrouw *Else De Wachter* is het eens met de grote aandacht die de beleidsbrief besteedt aan woonkwaliteit. De kwaliteit van een woning is niet alleen van belang voor het wooncomfort, maar ook voor de ontwikkeling van de kinderen, de gezondheid, de werkansen enzovoort. Spreekster vraagt dringend werk te maken van maatregelen die de veiligheidsrisico's bij het wonen moeten verminderen.

Mevrouw De Wachter noemt de strafrechtelijke beteugeling van huisjesmelkerij een van de belangrijkste voorstellen in de beleidsbrief. Die beteugeling wil zij nog aanscherpen. Zij is verheugd dat de burgemeester meer bevoegdheden krijgt om in te grijpen. De mogelijkheid om de eigenaar van een slechte woning de herhuisvestingskosten van zijn huurder te laten dragen, vindt zij uitstekend. De sancties tegen huisjesmelkerij moeten worden uitgebreid met de mogelijkheid van gevangenisstraf. En er moet een actieplan komen om de georganiseerde criminaliteit in de sector te bestrijden.

Door de kwaliteit van de woningen te bewaken, kan men het huuraanbod op de private markt verhogen, meent mevrouw De Wachter. Zij is blij met de invoering van de herstellvordering ten opzichte van verhuurders van slechte woningen, waardoor zij gerechtelijk kunnen verplicht worden hun in huur gegeven woning op te knappen.

De heer *Christian Verougstraete* herinnert aan het woningkwaliteitonderzoek van 1994, het laatste dat

gehouden is. Daaruit bleek dat 12% van de woningen in Vlaanderen, ongeveer 300.000 woningen, van slechte kwaliteit waren. Spreker steunt daarom het beleid van de minister om daaraan iets te doen. De strenge aanpak van de huisjesmelkerij en de versterking van de Vlaamse Wooninspectie moet gepaard gaan met een positieve maatregel zoals een substantiële renovatiepremie. De heer Verougstraete hoopt dan ook dat de aangekondigde uitbreiding van de VAP tot een aanzienlijke renovatiepremie, binnenkort uitgevoerd wordt.

Mevrouw *Veerle Heeren* herinnert eveneens aan het onderzoek van 1991 over de kwaliteit van de woningen in Vlaanderen, waaruit bleek dat er 300.000 slechte woningen waren. Mevrouw Heeren vraagt een actualisering van die studie. Wellicht zijn veel van die woningen intussen verbeterd, maar misschien behoeven andere woningen nu wel een opknappbeurt. Spreekster kijkt reikhalzend uit naar de beloofde substantiële renovatiepremie. Tevens vraagt zij een betere bekendmaking van alle mogelijke premies en andere tegemoetkomingen.

Mevrouw Veerle Heeren vraagt aandacht voor de veiligheid in de woningen. Het bestaande decreet rookmelders acht zij niet uitvoerbaar. Zij vraagt een aanpassing van het decreet zodat de plaatsing van rookmelders niet meer gratis moet zijn.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* vindt de invoering van een substantiële renovatiepremie erg belangrijk.

Ook mevrouw *Michèle Hostekint* is verheugd dat er een substantiële renovatiepremie wordt ingevoerd. Voorlopig is die premie er nog niet wegens een gebrek aan middelen, maar volgend jaar wordt er voorbereidend werk van gemaakt. Die maatregel is volgens mevrouw Hostekint uitstekend geschikt om nog meer Vlamingen te helpen een eigen woning te verwerven.

De heer *Jan Penris* wil bij de herhaalde uitspraak van de minister dat de sociale woningen van goede kwaliteit zijn een nuance aanbrengen: vandaag de dag zijn er ook veel klachten van sociale huurders over een gebrek aan onderhoud en herstel bij bepaalde maatschappijen.

De *minister* stelt vast dat bij de lokale besturen stilaan de vrees wegebt om op te treden tegen wantoestanden op de woonmarkt. Zij beginnen te beseffen dat het electoraal niet lonend is om een ganse straat tegen zich te krijgen omdat een verkrot pand ongemoeid wordt gelaten. Steden en gemeenten vragen

spontaan de medewerking van de Wooninspectie als zij met wantoestanden worden geconfronteerd. Door signalen als de herstellvordering en het laten betalen van de herhuisvestingskosten door de overtreder, geeft het Vlaamse beleid aan niet bang te zijn om op te treden.

De minister kondigt de invoering van de beloofde substantiële renovatiepremie aan voor 2007. Hij koestert grote verwachtingen met betrekking tot de weerslag van de premie. Het zal een stimulans zijn voor het activeren van de oudere woningen op de woningmarkt, en dat is goed voor de buurt. En het zal een stimulans zijn voor witwerk aangezien de premie slechts wordt uitbetaald op basis van facturen.

Dat er ook klachten zijn over de kwaliteit van bepaalde sociale woningen, kan de minister bevestigen. Maar hij wijst toch op een aantal positieve zaken in de sociale huisvesting in Antwerpen zoals de renovatie van de Silvertopbuildings. Voor 2006 is er ruimte voorzien voor de renovatie van meer dan 5000 woongelegenheden.

Sociale huisvesting

De heer *Christian Verougstraete* mist in de beleidsbrief een concreet aantal socialehuurwoningen die de minister wenst te realiseren in 2006.

Volgens mevrouw *Veerle Heeren* blijft er een discussie bestaan over het volume van de jaarlijkse socialewoningbouw. De jaarverslagen van de VHM geven een minder gunstig beeld dan de beleidsbrief van de minister. In de voorliggende begroting zijn de middelen voor socialewoningbouw geïndexeerd, maar mevrouw Heeren noemt dat niet echt een stijging.

Hoeveel socialehuurwoningen zullen gerealiseerd worden volgend jaar, kan de *minister* nog niet meedelen omdat het programma nog niet is opgesteld.

Bij de socialehuisvestingsmaatschappijen zijn er nog grondreserves te vinden. Mevrouw *Veerle Heeren* noemt die reserves 'slapend geld', dat moet geactiveerd worden. De *minister* wijst op de overheveling van 5 miljoen euro van de post 'subsidie Verwerving' naar de post 'subsidie Sloop en Infrastructuur', precies om het gebruik van de grondreserves te stimuleren.

Mevrouw *Mieke Vogels* heeft de indruk dat de huurders die uit hun huis worden gezet, toenemen. Dat

ziet zij onder meer aan de stijging van de ambtelijk uitgeschrevenen in de gemeenten; dat zijn mensen die geen vast adres meer hebben en op die manier ook hun recht op een vervangingsinkomen verliezen. Mevrouw *Vogels* vraagt of de minister daarover cijfers heeft.

De *minister* meldt dat er 300 uitzettingen uit sociale woningen zijn geweest in 2004. Het zijn telkens drama's, maar de minister verduidelijkt dat er een hele weg aan voorafgaat van allerhande drukkingmiddelen van de SHM. Uiteindelijk is een vonnis van de vrederechter nodig. De minister ontwaart een mentaliteitsprobleem bij sommige huurders, die hun inkomen eerst besteden aan 'goed leven' en slechts als er iets over is hun huur betalen. Mevrouw *Mieke Vogels* zegt dat de kwestie van de uitzettingen niet beperkt is tot de socialehuursector. Zij heeft weet van 100 uitzettingen per week in de hele huursector. Dat heeft veel te maken met een voortschrijdende verarming.

Het nieuwe socialehuurbesluit

De heer *Christian Verougstraete* vraagt waar het voor 2005 aangekondigde nieuwe uniforme socialehuurbesluit blijft. Het besluit blijft uit en dat plaatst socialehuisvestingsmaatschappijen in financiële onzekerheid. Zou het kunnen dat er een meningsverschil bestaat in de meerderheid over de inhoud van het socialehuurbesluit?

Volgens de heer *Verougstraete* wordt de leefbaarheid in socialewooncomplexen in grote steden sterk aangetast door de aanzienlijke instroom van vreemdelingen en asielzoekers. In de beleidsbrief staan geen maatregelen om het aantal vreemdelingen in de sociale huisvesting duidelijk in kaart te brengen en om de instroom te beperken. Zo zou in het nieuwe socialehuurbesluit een quotum kunnen ingesteld worden, aldus de heer *Verougstraete*.

De heer *Christian Verougstraete* geeft zijn steun voor bepaalde krachtlijnen van het aangekondigde nieuwe socialehuurbesluit. Zo gaat hij akkoord met de gemeente als regisseur van het lokale woonbeleid, het streven naar een sociale mix, het optreden tegen huurders die door hun gedrag de leefbaarheid in hun wooncomplex verstoren, en de strafbaarstelling van domiciliefraude.

De heer *Christian Verougstraete* is het niet eens met de manier waarop de minister de taalvoorwaarde voor sociale huurders wil invoeren. De vereiste zou

beperkt worden tot de bereidheid om Nederlands te leren. Spreker wil een effectieve kennis van het Nederlands vooraleer iemand een sociale woning kan huren of kan worden in geschreven als kandidaat-huurder.

Mevrouw *Veerle Heeren* betreurt het uitblijven van het beloofde nieuwe socialehuurbesluit. De deadline van 1 januari 2006, zoals gevraagd in een motie van het Vlaams Parlement, wordt niet gehaald. “Waarom gaat het allemaal zo traag?” vraagt zij. Vooral een nieuw financieringssysteem voor socialewoonprojecten is dringend, aldus mevrouw Heeren.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* begrijpt dat de minister de ganse sector wil raadplegen voordat hij het aangekondigde kaderbesluit sociale huur neemt. Maar het wordt nu stilaan tijd om effectief te besluiten, aldus spreekster.

Mevrouw *Mieke Vogels* vraagt of de minister de taalvereiste voor sociale huurders heeft besproken met de federale collega's op de interministeriële conferentie. Zij gaat niet akkoord met de invoering van die vereiste, die zij discriminatie noemt. Wat de vereiste van kennis van het Nederlands betreft, ziet mevrouw Vogels een probleem met de toepassing van de regels van inburgering. Wie werkt, wordt vrijgesteld van de verplichting Nederlands te leren. Maar gaat men die mensen dan de toegang tot een sociale woning ontzeggen? Overigens wil mevrouw Vogels van de minister horen wanneer de aanpassing van de Wooncode en het kaderbesluit sociale huur nu klaar zullen geraken.

De heer *Jan Penris* vergelijkt het uitblijven van de aanpassing van de Wooncode en de invoering van een nieuw socialehuurbesluit met de opeenvolgende voorspellingen van bepaalde religieuze sekten over de ondergang van de wereld. Hij vraagt zich af of het parlement in casu zelf geen initiatieven moet nemen.

De aanpassing van de Wooncode is voor heel binnenkort, zegt de *minister*. Daarna kan hij zijn kaderbesluit Sociale Huur nemen. In die aanpassing is onder meer de vereiste kennis van het Nederlands en de proefperiode opgenomen. De minister stelt vast dat die taalvereiste voor de een niet ver genoeg gaat en voor de ander al half racistisch is. Hij verduidelijkt dat het gaat om een inspanningsverbintenis om een cursus Nederlands Tweede Taal te volgen gedurende 240 uren. Op die manier krijgt men een basiskennis Nederlands om te kunnen communiceren met de burens en de maatschappij en om beter te kunnen

functioneren in onze samenleving. Het is de sector zelf die de minister die maatregel heeft aangeraden. Hoe de taalvereiste moet toegepast worden bij werkende nieuwkomers, staat nog ter discussie. Iedereen wordt getest bij de Huizen van het Nederlands en daar blijkt wie de cursussen moet volgen.

De heer *Rob Verreycken* ontwaart een grote kloof tussen wat de minister aankondigt in de media en wat hij effectief realiseert. De heer Verreycken heeft het dan over de aankondiging dat de kennis van het Nederlands vereist zou worden van kandidaat-huurders van een sociale woning. Hij stelt vast dat die vereiste wordt afgezwakt tot de bereidheid Nederlands te leren en hij betreurt dat.

Mevrouw *Mieke Vogels* zegt dat de taal als criterium te veel waarde krijgt. Er zijn ook leefbaarheidsproblemen die veroorzaakt worden door autochtonen. Daarop repliceert de *minister* dat de taal wel degelijk een belangrijk element is. Maar hij gaat ermee akkoord dat er eveneens andere begeleidende maatregelen nodig zijn.

Socialeverhuurkantoren

Voor mevrouw *Veerle Heeren* verrichten de socialeverhuurkantoren (SVK's) goed werk, maar hun rol is beperkt. De stijging van de budgetten is niet voldoende om de witte vlekken in te kleuren. Bovendien hebben de SVK's volgens mevrouw Heeren een grote overheadkost. Zij pleit daarom voor een versterking van de rol van de socialehuisvestingsmaatschappijen (SHM's) en voor een nauwe samenwerking tussen de SHM's en de SVK's.

Voor mevrouw *Mieke Vogels* is het beste antwoord op de woonnood nog altijd de sociale huisvesting. Maar toch moet het beleid proberen vat te krijgen op de private huurmarkt. Dat kan door de inzet van sociale verhuurkantoren (SVK's). Mevrouw Vogels leest in de meerjarenbegroting dat de minister in de komende jaren meer middelen wil vrijmaken voor de SVK's. Zij vraagt de minister wat meer uitleg over zijn plannen met de SVK's op lange termijn. Hoe groot moet het patrimonium in handen van de SVK's zijn om de private markt op enige wijze te kunnen sturen?

Mevrouw Vogels citeert het Vlaams Overleg Bewonersbelangen die voor de SVK's drie knelpunten ziet. De woningen die de SVK's vinden op de private markt zijn veelal van slechte kwaliteit. Mevrouw

Vogels vraagt naar de mogelijkheden van de SVK's om zelf herstellingen uit te voeren aan de private woningen die ze in gebruik nemen. Een tweede probleem is dat de aangeboden woningen vaak te duur zijn voor de doelgroep. Daarom vindt zij het een goed idee om de huursubsidie via de SVK's te verdelen. Een derde probleem is dat weinig eigenaars beseffen welke mogelijkheden de SVK's ook voor hen te bieden hebben; daarom vraagt zij een campagne.

Voor de samenwerking tussen de SVK's en de sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) kan de rol van de lokale besturen belangrijk zijn. Mevrouw Vogels vindt het niet noodzakelijk dat de SVK's worden opgenomen in de SHM's.

De *minister* zegt altijd een van de pleitbezorgers van de SVK's te zijn geweest. Er zijn nog wel wat witte vlekken in Vlaanderen, maar de situatie is gans anders dan vroeger. Zo is de rivaliteit en de concurrentie tussen de SVK's en de SHM's zo goed als verdwenen; men werkt goed samen. De SVK's kunnen belangrijk zijn voor kleine eigenaars die op een zekere leeftijd een verhuuring niet meer aandurven. De SVK's nemen eigenlijk de verhuurlasten en de risico's over. De *minister* verduidelijkt dat hij eraan denkt om de eigenaars die verhuren via een sociaalverhuurkantoor ook recht te geven op de toekomstige renovatiepremie. Voor de VAP is dat nu al het geval, maar de criteria ervan zijn heel laag. Bij de lancering van de renovatiepremie wil de *minister* trouwens de VAP grondig evalueren.

Mevrouw *Mieke Vogels* is verbaasd dat er precies in de gemeenten waar de woonnood het grootst is, geen SVK's aan de slag zijn, zoals in Vlaams-Brabant. Zij vraagt de *minister* naar een verklaring.

De *minister* doet een andere vaststelling met betrekking tot de witte vlekken in de gebiedsdekking van socialeverhuurkantoren. De witte vlekken zijn precies te vinden waar sterke sociale huisvestingsmaatschappijen actief zijn. Waar de SHM's minder goed uitgebouwd zijn, krijgen de SVK's meer ruimte om zich te ontwikkelen en is er ook een grotere behoefte aan.

Vlabinvest

Mevrouw *Else De Wachter* wijst erop dat de situatie met betrekking tot betaalbaar wonen in de Vlaamse Rand het ergst is. Zij is daarom verheugd met de verhoging van het budget en de uitbreiding van het wer-

kingsgebied van Vlabinvest. Wel is zij van mening dat de dichtste randgemeenten prioritair moeten blijven. De woonproblemen zijn niet overal even zwaar.

Zij noemt het een heel goede maatregel dat Vlabinvest in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid wordt ondergebracht bij de VHM. Het zal de samenwerking tussen Vlabinvest en de sociale huisvestingsmaatschappijen nieuwe impulsen geven. Zij vraagt of Vlabinvest in de toekomst een afzonderlijke begrotingspost blijft. In het verleden was een informele stuurgroep actief bij Vlabinvest; mevrouw De Wachter zou willen dat die informele stuurgroep nieuw leven wordt ingeblazen.

De *minister* verklaart de informele stuurgroep van Vlabinvest opnieuw te willen activeren en hem ook voor beleidsvoorbereidend werk in te schakelen. Vlabinvest krijgt de gelegenheid om naast huurwoningen ook koopwoningen en bouwkvakels te realiseren. Op die manier ontstaat een soort rollend fonds. Vlabinvest wordt opgenomen in de VMSW. De VMSW krijgt ook een voorkeepsrecht.

Raakvlakken

Mevrouw *Veerle Heeren* is verheugd dat de beleidsbrief de raakvlakken met andere beleidsdomeinen niet onbesproken laat. De link met Ruimtelijke Ordening wordt echter niet gelegd. Wat het raakvlak met Welzijn betreft, spreekt de beleidsbrief over het protocol dat afgesloten is. Maar mevrouw Heeren mist het nodige geld op de begroting van zowel Wonen als Welzijn om een aanzet van die samenwerking te kunnen geven.

Mevrouw *Mieke Vogels* ontwaart meer raakvlakken met andere bevoegdheidsdomeinen dan worden beproven in de beleidsbrief. Zo is er een belangrijk raakvlak met de *minister* van Energie. De woningen op de private huurmarkt zijn gekenmerkt door een slechte isolatie. Duitse deelstaten stellen basispakketten isolatie ter beschikking in samenwerking met de federatie van de bouwsector. Kan zo iets hier niet uitgewerkt worden, vraagt mevrouw Vogels. Dergelijke pakketten zouden bijvoorbeeld gereserveerd kunnen worden voor woningen waar mensen wonen die betalingsmoeilijkheden hebben met betrekking tot hun energiefactuur.

Het onderdeel van de beleidsbrief over het raakvlak tussen Wonen en Welzijn is een gemiste kans, aldus

mevrouw Mieke Vogels. Zij heeft dezelfde kritiek op de beleidsbrief Welzijn. Het stoort haar vooral dat er in de meerjarenbegroting daarvoor geen geld wordt gereserveerd.

Mevrouw Mieke Vogels vraagt meer aandacht voor nieuwe vormen van collectief wonen. Zo zijn er hier en daar experimenten van jonge mensen uit de middenklasse die een grote woning of villa bewonen en de voorzieningen daarin delen. Nu ook mensen uit de middenklasse niet gemakkelijk aan een job geraken, kan dat problemen opleveren met de werkloosheidsreglementering. Die mensen worden door de RVA beschouwd als samenwonenden, hoewel ze dat niet zijn.

De *minister* herhaalt dat er al een protocol is gesloten met Welzijn. De beleidsbrief weidt niet uit over alternatieve woonvormen zoals kangoeroewonen, omdat die woonvormen nog in een experimenteel stadium zitten.

Preventief vraagt mevrouw *Veerle Heeren* een specifiek woonbeleid voor de mensen in de leeftijdscategorie tussen 55 en 65 jaar. Zij verwacht dat veel woningeigenaars van die generatie binnen afzienbare tijd in moeilijkheden geraken in eigen huis. Thans zijn die mensen nog fit genoeg om hun woning aan te passen of om te verhuizen naar een kleinere, meer aan hogere leeftijd aangepaste woning. Het beleid moet dergelijke vooruitziendheid stimuleren. Maar het beleid moet er ook proberen te vermijden dat onze stadscentra concentraties van bejaarden worden.

De *minister* situeert de achteruitgang van de kwaliteit van bepaalde woningen deels in de vergrijzing. Mensen van een zekere leeftijd willen geen zware investeringen meer doen. Hij hoopt dat de renovatiepremie hier baat kan brengen. Mevrouw *Veerle Heeren* zegt dat het belangrijk is om jonge senioren aan te sporen nog de investeringen te doen op een moment dat zij het fysiek en mentaal nog aankunnen. Wat ook kan helpen, zegt de *minister*, zijn nieuwe woonvormen zoals kangoeroewonen. De *minister* kijkt daar met belangstelling naar, maar zegt dat het administratief een heel complex verhaal is.

De *minister* gaat ermee akkoord dat er een vooruitziend beleid moet gevoerd worden in het licht van de veroudering van de bevolking. Hij stelt vast dat veel stadscentra vergrijzen door de terugkeer van jonge senioren naar de stad. Ruimtelijke Ordening kan

daar wat in bijsturen, Welzijn kan de dienstverlening aanpassen, maar Wonen kan niet zoveel doen.

Mevrouw *Veerle Heeren* dringt evenwel aan op maatregelen om de jonge senioren ertoe te brengen tijdig hun woning aan te passen aan de behoeften van hun latere leeftijd. De *minister* verwijst daarvoor naar het hoofdstukje 'Levenslang wonen' in de beleidsbrief. De aanpassingen die mevrouw Heeren vraagt, kunnen in het vergunningenbeleid worden bewaakt. Het Platform Wonen voor Ouderen maakt daarover studiewerk. En er wordt over gesensibiliseerd. Mevrouw *Veerle Heeren* blijft aandringen op meer, bijvoorbeeld een specifieke subsidie.

Mevrouw *Mieke Vogels* geeft mevrouw Heeren gelijk. Zij wijst erop dat Welzijn rond de huisvesting van ouderen al heel wat ontwikkeld heeft. De lokale besturen kunnen daarin een coördinerende rol spelen. In Antwerpen hebben de stad en het OCMW de stad opgedeeld in 42 woonzorgzones. In die 42 wijken komt er telkens een dienstencentrum, een ADL-centrum, en er komen serviceflats. Op die manier kunnen mensen zelfstandig blijven wonen, niet in eigen huis, maar wel in eigen omgeving. Er bestaan al heel wat visionaire ideeën en het zou goed zijn dat Wonen en Welzijn meer zouden samenwerken, aldus mevrouw Vogels. De *minister* bevestigt de goede ervaringen in Antwerpen en zegt dat daaraan vanuit Wonen wordt meegewerkt.

Private inbreng in de sociale huisvesting

Mevrouw *Hilde Eeckhout* ziet in de PPS-constructie een kans om, gezien de grondschaarste, ook op private gronden sociale huisvesting mogelijk te maken.

De heer *Rob Verreycken* noemt zichzelf een 'kritische minnaar' van de PPS-constructies. Hij is voorstander van een inbreng van de private sector maar hij heeft twijfels over de transparantie van de constructie. Van het eerste project, dat 238 sociale woningen oplevert, wil de heer Verreycken weten hoe de betrokken vennootschap is geselecteerd en of dat gebeurd is volgens de regels voor openbare opdrachten. Wat zal de uiteindelijke kostprijs zijn voor de Vlaamse overheid? Want de Vlaamse overheid zal een compensatie betalen om het verschil te delgen tussen de sociale huurprijs en de marktwaarde. Hoeveel zal de vergoeding voor de vennootschap bedragen? Op welke manier wordt dat dossier begeleid en wat is de kostprijs van die begeleiding?

De *minister* verduidelijkt dat hij met zijn PPS- en CBO-initiatieven een surplus aan sociale woningen wil creëren. Het is niet de bedoeling dat de reguliere sociale huisvesting daardoor zou vervangen worden.

De minister deelt mee dat op 17 november 2005 PPS-overeenkomsten werden ondertekend door de TV SOWO met WoninGent en de stad Aalst (perceel 1), en met Kempisch Tehuis, de Izegemse maatschappij, Goede Woning en de stad Izegem (perceel 3). Na een beperkte offerteaanvraag en, bij gebrek aan aanvaardbare en regelmatige offertes, na een onderhandelingsprocedure gevoerd door de afdeling Gesubsidieerde Infrastructuur. De aanbestedende overheid werd bijgestaan door een selectiecommissie van deskundigen. De woningen worden na 27 jaar overgedragen aan de SHM's voor een symbolische kost van 5000 euro per appartement en 7000 euro per woning.

De lokale huisvestingsinstantie is eigenaar van de gronden en geeft een recht van opstal voor 30 jaar aan de promotor. De Vlaamse overheid betaalt het verschil tussen de sociale huurprijs en de erfpachtcanon zoals opgegeven in de offertes. Volgens simulaties bedraagt de totale tussenkomst over 27 jaar ten gunste van de lokale huisvestingsinstantie 25.203.000 euro, hierin begrepen de 5% voor wanbetaling en leegstand. Het is niet de TV SOWO maar wel de lokale huisvestingsinstantie die de 5% ontvangt, ook wanneer er geen leegstand of wanbetaling is. Die 5% wordt berekend volgens woningtype en volgens het inkomen en de gezinssituatie van de huurder. De TV SOWO ontvangt geen vergoeding of voorschot vooraleer de 238 woningen in gebruik zijn. Het is de afdeling Gesubsidieerde Infrastructuur (aGI) die het dossier opvolgt sedert de start van de gunningsprocedure.

Het PPS-dossier werd extern begeleid door DLA Piper Rudnick Gray Cary, Brussel. Tot op heden werd 59.328,60 euro betaald voor het advies. Een bedrag van 55.000 euro is nog beschikbaar. Perceel 2 is nog te gunnen en is opgenomen op de begroting 2006 onder het Programma 62.4, basisallocatie 99.33 waar een vastleggingsmachtiging is ingeschreven van 18.500.000 euro. Basisallocatie 41.05 betreft een dotatie aan het Garantiefonds Sociale Huisvesting; het effectieve bedrag is nog niet gekend en wordt eventueel ingeschreven bij de budgetcontrole.

Mevrouw *Else De Wachter* is teleurgesteld over de weinige aandacht in de beleidsbrief voor de 'woonbevak', die expliciet is opgenomen in het regeerakkoord.

Ook dat alternatief kan helpen om een evenwichtig woonaanbod te bereiken.

Wat de 'woonbevak' betreft, meldt de *minister* dat er een studie wordt gestart in de tweede helft van volgend jaar. Onontbeerlijk hierbij is dat er een zeker rendement wordt geschapen voor de beleggers.

Ondersteuning lokaal woonbeleid

De heer *Christian Verougstraete* is blij met de ondersteuning van de lokale actoren voor socialewoningbouw. Hij noemt het lokale niveau het beste om te beantwoorden aan de lokale woonnoden.

Mevrouw *Michèle Hostekint* vindt dat de lokale besturen een grote verantwoordelijkheid moeten krijgen in het lokale woonbeleid. Dat is dan wel een zeer zware opdracht voor die lokale besturen en mevrouw Hostekint vraagt dan ook de nodige ondersteuning van hogerhand.

In de beleidsbrief leest mevrouw Hostekint dat het budget voor ondersteuning van het lokale woonbeleid (1 miljoen euro) wordt gehierarchiseerd. De helft gaat naar 'de begeleiding van de lokale besturen voor lokaal woonoverleg met het oog op de programmering van woonprojecten'. De andere helft wordt omschreven als 'zaaigeld' voor 'intergemeentelijke samenwerkingverbanden tussen gemeenten die nog geen unieke woonloketten' hebben. Mevrouw Hostekint wil weten wat de minister van plan is met de lopende projecten die in 2004 zijn gestart en die lopen tot eind 2006: Izegem, Meetjesland en de regio Genk. Worden die projecten verder ondersteund? Wanneer worden die projecten daarvan op de hoogte gebracht? Het gaat immers om belangrijke engagementen, ook wat personeel betreft.

Mevrouw Hostekint zou het ten zeerste betreuren als die projecten niet verder zouden worden ondersteund. Het betreft een samenwerking tussen kleine gemeenten die op die manier schaalgrootteproblemen in hun lokaal woonbeleid omzeilen. Vroeger bestond in verschillende van die gemeenten geen woonbeleid en dat dreigt weer zo te worden als de steun wordt stopgezet.

Mevrouw *Veerle Heeren* sluit zich uitdrukkelijk aan bij de opmerkingen van mevrouw Hostekint over de lokale projecten. Klopt het dat die projectfinanciering stopt? Daarmee zou iets heel waardevols kun-

nen verloren gaan. Anderzijds sluit mevrouw Heeren niet uit dat er een evaluatie komt van die projecten. Maar ofwel gaat men verder met die projectmatige financiering ofwel neemt men die projecten op in het reguliere circuit, aldus mevrouw Heeren. Vooral in landelijk gebied heeft die aanpak veel effect.

De *minister* herinnert eraan dat de projecten voor lokaal woonbeleid een engagement van drie jaar betreffen. Na die drie jaar moet de meerwaarde van de projecten bij de lokale besturen duidelijk zijn geworden. Het gaat om het opmaken van woonplannen, het opvangen van mensen met vragen, het ondersteunen van gemeentebesturen enzovoort. Er zijn opnieuw subsidies mogelijk indien nieuwe projecten worden ingediend, maar een voortzetting van de lopende projecten kan ook intercommunaal worden geregeld. Een eerste evaluatie wijst uit dat het initiatief waardevol is, maar dat het niet de bedoeling kan zijn in alle andere gemeenten dergelijke projecten te starten. Daarvoor is er niet voldoende budgettaire ruimte.

Spreiding asielzoekers

De heer *Rob Verreycken* stelt vast dat de spreiding van asielzoekers steeds meer problemen geeft. In de grote steden is er een concentratie van asielzoekers en is er het fenomeen van OCMW's van andere gemeenten die de aan hen toegewezen asielzoekers doorsturen op een bewust georganiseerde manier. Daarover zegt de beleidsbrief alleen dat er een overleg is met de federale overheid en dat er werkgroepen zullen komen. De heer Verreycken vraagt de minister welk standpunt hij in die werkgroepen zal laten verdedigen. Dringt men erop aan dat de asielzoeker zich effectief moet vestigen in de gemeente waaraan hij is toegewezen?

Het persoonlijke standpunt van de *minister* is dat de asielzoekers zouden moeten wonen in de gemeente waaraan ze zijn toegewezen. Maar federaal minister Christian Dupont heeft een andere visie over het spreidingsbeleid.

Participatie bewoners

De heer *Jan Penris* vindt initiatieven van bewonersparticipatie in de sociale huisvesting, zoals PASH in Antwerpen, sympathiek, maar hij ziet toch ook enkele gevaren. Aanvankelijk geldt in die groepen

de pure basisdemocratie. Maar de laatste maanden ervaart spreker een dreigende politisering, ondersteund door logistieke hulp van officiële instanties. Zo is er een merkwaardige ommezwaai in het standpunt over de vereiste om Nederlands te kennen. De onafhankelijkheid van die groepen moet gegarandeerd blijven.

De *minister* belooft contact te nemen met VIVAS daarover. Hij zegt goede ervaringen te hebben met VIVAS en PASH. In het begin wantrouwden sommigen de bewonersparticipatie, maar de minister zegt er altijd achter te hebben gestaan. De minister ervaart dat er een gezond evenwicht is gevonden door de bewonersverenigingen. Ze zijn niet alleen spreekbuis van de huurders, maar durven de huurders ook wijzen op hun plichten. Huurders zijn gevoeliger voor opmerkingen van burens dan van de overheid.

III. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2006 (bevoegdheden van minister Keulen – Wonen) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

DEEL IV. STEDENBELEID

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering

De minister zegt dat zijn beleidsbrief Stedenbeleid het statuut heeft van beleidsnota voor de rest van de legislatuur. 2005 was een overgangs- en evaluatiejaar.

1. Algemene inleiding

Er zijn voortgangsrapporten opgemaakt door de steden zelf. De steden werden een voor een bezocht door de visitatiecommissie en die bezoeken zijn positief onthaald. De commissie had telkens twee voorzitters-academici, Pieter Top en Filip De Rynck. Beide heren genieten een goede reputatie bij de steden. Daarnaast bestond de commissie ook uit twee burgemeesters en twee topambtenaren van andere

steden en een aantal andere experts. Na een evaluatie op basis van het voortgangsrapport, formuleerde de stad samen met de visitatiecommissie haar beleid en formuleerde mogelijke bijstellingen. De steden blijken er iets aan gehad te hebben. Door de aanwezigheid van andere burgemeesters en ambtenaren van andere steden heeft men geleerd van elkaar.

Aansluitend op die visitatieronde heeft de minister elke burgemeester ontvangen. Die gesprekken waren ook voor de minister heel leerrijk.

Daarna waren er ook stadsgesprekken waarop de bewoners aan het woord konden komen. Er werd gepolst naar hun toekomstverwachtingen met betrekking tot hun stad. Die stadsgesprekken werden niet zo gunstig beoordeeld. Een probleem was dat het moeilijk was de bewoners te laten nadenken over de toekomst. Nogal vaak bleven de mensen steken in actuele concrete probleempjes.

De minister staat positief ten opzichte van zijn ervaring met drie jaar stedenbeleid in opvolging van het Sociaal Impulsfonds. Het nieuwe stedenbeleid heeft bredere doelstellingen: het verhogen van de leefbaarheid, het tegengaan van de dualisering in de stad, en het verhogen van de kwaliteit van het bestuur. Dit gebeurde op basis van beleidsovereenkomsten, die overwegend positief werden bevonden. De steden stellen het partnerschap op prijs en zien dat niet als een hiërarchische relatie. Het ontwikkelen van de gepaste instrumenten beschrijft de minister als een leerproces. Het gaat om de stadsmonitor (een beeld van de stad op basis van 188 indicatoren), de stadsmonografie (een vergelijking van de stad met andere steden), en sinds kort ook een stedelijke creativiteitsbarometer (een meting van de creativiteit van de stad).

2. *Stand van zaken*

2.1 Vernieuwd stedenbeleid

Het is de intieme overtuiging van de minister dat de toekomst van Vlaanderen verbonden is met de toekomst van de Vlaamse steden. Het is daarbij duidelijk dat de leefbaarheid in onze steden moest verbeteren. Intussen is al een kentering vast te stellen. Heel wat jongeren willen opnieuw in de stad wonen, dicht bij al die aanwezige voorzieningen op wandel- of fietsafstand. Ook was het nodig de mensen terug fier te

laten worden op hun stad. Dat kan niet bereikt worden door alleen maar op de mensen in te praten; er moeten ook tastbare initiatieven genomen worden. Daartoe heeft de minister het Stadsvernieuwingsfonds in het leven geroepen waarmee de stadskankers kunnen aangepakt worden en de kwaliteit van de stedelijke omgeving kan verbeteren. Ook was het onveiligheidsgevoel in onze steden te hoog.

2.2 Decreet Stedenfonds

Het eerste instrument van stedenbeleid is het decreet Stedenfonds. Anno 2005 stelt de minister vast dat de leefbaarheid is verbeterd. Het veiligheidsgevoel is ook beter. De woon- en leefomgeving zijn aantrekkelijker geworden. En de mensen zijn terug fier geworden op hun stad; dat blijkt uit een onderzoek onder leiding van Filip De Rynck, universiteit Gent.

2.3 Stedenfonds

De minister belooft voor de volgende jaren een jaarlijks groeipercentage van 3,5%. Van het totale bedrag gaat 10% naar de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel. Van de rest gaat er 700.000 euro naar communicatie. Van wat overblijft, na die twee voorafnames, is 75% bestemd voor de grootsteden Antwerpen en Gent. De rest gaat naar de 11 centrumsteden. Op de begroting voor 2006 staat voor het Stedenfonds 111.251.000 euro. De prognose voor 2009 is 123.424.000 euro.

2.4 Stadsvernieuwingsprojecten

De eerste oproep voor projecten (2003) leverde acht geselecteerde projecten op. Die projecten zijn in uitvoering voor een bedrag van 21,3 miljoen euro.

Na de tweede oproep, in 2004, keurde de Vlaamse Regering op 21 oktober 2005 nu tien projecten goed voor een bedrag van 21,3 miljoen euro. Dat is net hetzelfde bedrag als bij de eerste oproep, maar dat is puur toeval, zegt de minister.

In de meerjarenbegroting is 30 miljoen voorzien voor extra stadsvernieuwingsprojecten. Het is de bedoeling in 2007 in de begroting 7.042.000 euro op te nemen voor extra stadsvernieuwingsprojecten; in 2008 10.563.000 euro en in 2009 12.500.000 euro. In 2006 worden de onlangs goedgekeurde werken uitgevoerd.

2007 is het eerste jaar van de nieuwe legislatuur in de gemeenten en de nieuwe bestuurders kunnen starten met eigen stadsvernieuwingsprojecten, aldus de minister.

2.5 De ‘Thuis in de stad’-prijs

Voor 2005 zijn opnieuw twee winnaars aangeduid. De ene prijs is voor ruimtelijke infrastructuur, voor grootschalige projecten. De prijs bedraagt 125.000 euro. De andere prijs heeft te maken met een thema. In 2004 was het thema: ‘plassen met klasse’, met betrekking tot de openbare toiletten in de stad en het probleem van het wildplassen. Dit jaar is het thema: interculturele diversiteit.

2.6 De beleidsovereenkomsten

Aan het verhogen van de leefbaarheid wordt 53% van de middelen besteed, voor het tegengaan van dualiteit 28%, en voor het verbeteren van het bestuur 14%. Die verdeling geldt voor de termijn van de beleids-overeenkomsten, zijnde van 2003 tot 2007. Uit de thematische onderverdeling van de middelen blijkt dat de meeste middelen naar wonen gaan. Het bleek ook uit alle gesprekken met de burgemeesters dat de steden jonge gezinnen met kinderen naar de stad willen lokken en daarvoor het aanbod aan betaalbare woningen willen vergroten.

2.7 Resultaten visitatiecommissie

De leden van de commissie analyseren het beleid van de stad. Unaniem was de commissie van oordeel dat de formule van de stadsgesprekken moet aangepast worden. Dank zij de bezoeken kon men leren van andere steden. In de beleidsbrief is een eerste analyse van beide voorzitters opgenomen.

In de toekomst, vanaf 2007, wil men de middelen van het Stedenfonds nog meer inzetten op de niches/lacunes in het beleid en meer ter versterking van strategische keuzes. Zo suggereert de minister in de steden leegstaande panden op te kopen om er innoverende en creatieve starters in onder te brengen. Het gaat meestal om bedrijfjes uit de kenniseconomie die zelfs in een gewoon huis aan de slag kunnen gaan.

Een aangename vaststelling is dat de gelden uit het Stedenfonds niet zijn gebruikt voor courante zaken en dat het Stedenfonds dus niet tot aparte circuits heeft geleid. Het geld werd wel degelijk gebruikt voor echte impulsen.

De conclusie van de visitatie en de evaluatie is dat de stad de regiefunctie moet opnemen, maar daarom niet alles zelf moet doen. De reorganisatie in structuren, samenvoegen van diensten, reorganisatie in methoden, delegeren van opdrachten, participatie van derden aan het beleid, dat alles vergt veel energie. De steden kunnen dan ook alle ondersteuning gebruiken. Die tendensen moeten verder gestimuleerd worden.

2.8 Resultaat van de stadsgesprekken

Het blijkt, volgens de minister, dat er talrijke interessante thema's werden aangesneden. Bijvoorbeeld: wat moet de stadsvisie inhouden? Hoe stadsprojecten uitwerken? Hoe samenwerkingsverbanden stimuleren? Samenleven in diversiteit. Enzovoort.

3. Sterke steden, een inclusief beleid

Als krachtlijnen uit zijn beleidsvisie 2005-2009 noemt de minister: 1. overleg en samenwerking met de steden, 2. verleggen van grenzen: het idee van verknoping (de mogelijkheden en de dynamiek van de stad stoppen niet aan de stadsgrenzen), 3. ondersteunen en uitbouwen van participaties (wijkcomités). Die drie krachtlijnen zijn uitgewerkt in 15 actiepunten.

3.1 Overleg en samenwerking met de steden

Met die krachtlijn wil de minister streven naar een betere samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de steden en naar meer uniformiteit in de verschillende documenten die de Vlaamse overheid opvraagt. In toekomstige overeenkomsten moeten zowel de Vlaamse Regering als de steden hun inbreng hebben, met respect voor de ontwikkelde stadsvisies. De minister is er zich van bewust dat het laten participeren van eenieder aan het beleid met de stad als regisseur, een moeizaam leerproces vergt dat moet begeleid worden. In die krachtlijn ontwikkelt de minister volgende acties.

Actie 1: overleg met de steden. De minister zal deelnemen aan het overleg van de 13 burgemeesters bij de VVSG.

Actie 2: vormingsprogramma met betrekking tot de regiefunctie van de stad.

Actie 3: masterclass stedelijke omgevingsanalyses en diagnoses. Met de betrokken Vlaamse administraties

zal een inventaris gemaakt worden van de verschillende gevraagde documenten. Het is de bedoeling te komen tot een uniform document voor alle departementen.

3.2 Verleggen van grenzen: idee van verknoping

De minister stelt vast dat het impactgebied van de steden steeds groter wordt. Hij wil de knopen van de verschillende ‘rasters’ zichtbaar maken, zonder te streven naar nieuwe fusies, want daar is geen politiek draagvlak voor. Hij wil de steden ondersteunen in grotere samenwerkingsverbanden en projecten over de stadsgrenzen heen. De minister oppert dat dit misschien een opdracht voor de gouverneurs zou kunnen zijn.

Anderzijds moet de stad haar projecten kunnen bespreken met een inclusief denkende Vlaamse Regering en niet met alle verschillende vakministers. De minister ziet het als zijn taak om als trekker voor de stad op te treden om de verschillende actoren bij stadsprojecten bijeen te brengen.

Ook die krachtlijn vertaalt de minister in acties.

Actie 4: oprichting van een overleg- en kenniscentrum. De steden zelf wensen een dergelijk centrum, een soort vraagbaak, opgericht zien en zullen daarvoor de nodige middelen en mensen vrijmaken. Het moet ook een platform worden voor het voorbereiden van standpunten en een verbindingsorgaan tussen de Vlaamse overheid en de steden om vanaf 2007 nieuwe beleidsovereenkomsten te kunnen afsluiten.

Actie 5: programma ‘projectmatig werken’. Bij wijze van experiment wil men een aantal projecten selecteren en een programma van aanpak opmaken, op een manier zoals dat in Frankrijk verloopt. Daartoe wordt een accountmanager aangesteld ter begeleiding van project en projectteam.

Actie 6: stadsvernieuwingsprojecten. Zoals gezegd, is 30 miljoen euro ingeschreven op de meerjarenbegroting voor 2007 en volgende jaren. De minister wijst op de hefboomfunctie van die subsidies. De overheidsinvesteringen in stadsvernieuwing trekken vaak een veelvoud van private investeringen aan. Het feit dat de overheid meedoet, wordt beschouwd als een certificaat van vertrouwen, aldus de minister.

3.3 Ondersteunen en uitbouwen van participaties

Samenleven in diversiteit is volgens de minister een moeilijke opdracht voor elk bestuur. Hij stelt vast dat bij participatiepogingen de jongeren, de allochtonen en de kansarmen meestal niet meedoen. Hij wil initiatieven nemen om ook die categorieën te laten participeren. Ook die krachtlijn is omgezet in acties.

Actie 7: participatievormen ondersteunen, zowel op het niveau van de stad als van de wijk.

Actie 8: participatie stimuleren van minder bereikbare groepen. Daarvoor zijn nieuwe vormen van participatie nodig en moeten bepaalde organisaties efficiënter ingezet worden.

Actie 9: stimuleren van gezamenlijke initiatieven, door extra stimulansen te verstrekken voor gezamenlijk ingediende projecten.

Actie 10: de formule van de stadsgesprekken moet aangepast worden. Er wordt gedacht aan themastadsgesprekken.

Actie 11 : verspreiden van ‘good-practices’ via een website.

3.4 Bestaande instrumenten verder ontwikkelen

Actie 12: promotie van de steden onder het motto ‘De Stad is Klaarwakker’.

Actie 13: opmaak van de beleidsovereenkomsten in 2007, samen met de aftredende en aantredende stadsbesturen.

Actie 14: actualisering van de stedelijke monografieën en de stadsmonitor.

Actie 15: de ‘Thuis in de stad’-prijs. Bij de twee bestaande prijzen wordt een derde toegevoegd. Het wordt een prijs ter ondersteuning van wijkinitiatieven en de prijs zal dan ook gaan naar wijkprojecten.

4. Sterke steden, een integraal beleid

Sterke steden vergen volgens de minister een integrale aanpak. Als motor van groei in de Vlaamse steden en

in Brussel ziet hij de ondernemingscreativiteit. Een studie van Flanders DC en Vlerick Management School wijst uit dat creatieve ondernemers graag de stedelijke omgeving opzoeken.

Overigens is de minister van mening dat stedenbeleid een horizontale bevoegdheid is. Om de stedelijke leefomgeving te verbeteren zijn acties nodig vanuit elke Vlaamse bevoegdheid. Dan denkt de minister aan acties om het economische potentieel van de steden verder te ontwikkelen (economie en werk), aan acties ter verbetering van de woon- en werkomgeving (milieu en infrastructuur), aan acties om de leefomstandigheden te verbeteren (welzijn en gezondheid), en aan acties die de persoonlijke ontplooiing van het individu stimuleren (onderwijs en cultuur).

Daarom heeft de minister in de beleidsbrieven van de andere Vlaamse ministers de actiepunten laten tellen die raakpunten hebben met het stedenbeleid. Het zijn er 179. De minister hoopt dat die actiepunten worden gerealiseerd en zal die realisatie bevorderen door halfjaarlijkse mededelingen aan de Vlaamse Regering. Ook zal hij voor elk beleidsdomein een prioritair actieprogramma in de Vlaamse Regering naar voren schuiven.

Zeer veel belang hecht de minister aan de samenwerking met de federale overheid en met Europa. De federale overheid heeft eveneens heel wat geld ter beschikking voor de steden, die daarvan goed gebruik kunnen maken. Europa wint aan belang voor de steden. Voor economische ondersteuning is Vlaanderen volgens de minister te rijk geworden om nog te kunnen rekenen op Europese steun. Die middelen gaan meer en meer naar de nieuwe lidstaten. Maar met goede dossiers en zorgvuldige opvolging kunnen nog heel wat Europese subsidies bekomen worden voor stedelijke programma's.

5. Begroting Stedenbeleid voor 2006

De minister meldt dat het totaal van de beleidskredieten 112.737.000 euro bedraagt (programma 53.2). Voor het Stedenfonds is op basisallocatie 43.01 een bedrag ingeschreven van 111.251.000 euro, wat een stijging betekent van 3,5%.

De algemene werkingskosten voor stedenbeleid, basisallocatie 12.02, bedragen 123.000 euro. Dat geld is nodig voor de dagelijkse werking van de administratie, zoals de kosten van vergaderingen, de aanmaak van documenten, het drukken van rapporten enzovoort.

Voor studiekosten en onderzoeksopdrachten wordt 307.000 euro vrijgemaakt (ba 12.03). Het budget voor communicatie is te vinden op twee basisallocaties; ba 12.04: 130.000 euro, en ba 12.05: 700.000 euro. Daarmee worden de campagnes gefinancierd: aankoop mediaruimte, onderhoud webstek, aanmaak informatiebrochures enzovoort.

Voor de subsidies voor innoverende projecten met inbegrip van de 'Thuis in de Stad'-prijs kan geput worden uit basisallocatie 43.03: 226.000 euro.

II. Bespreking

1. Algemene opmerkingen

De heer *Sven Gatz* zegt weinig vragen te hebben omdat de beleidsbrief heel duidelijk is en in vergelijking met het document van vorig jaar een stap in de goede richting is. Mevrouw *Mieke Vogels* vindt de beleidsbrief een goede nota, maar het mocht voor haar wel wat verder gaan. Mevrouw *Hilde Crevits* is heel tevreden met de beleidsbrief in tegenstelling met de beleidsnota van vorig jaar.

Volgens de heer *Jan Penris* was Stedenbeleid tot nog toe het beleidsdomein waarin de minister het minst uitblonk. Met deze beleidsbrief heeft hij dat rechtgezet. De overgangperiode is nu duidelijk afgesloten en er is een echte visie voor de komende jaren uitgewerkt. In de beleidsbrief staan geen zaken die de fractie van het Vlaams Belang voor het hoofd stoten, en daarom zal de fractie niet tegenstemmen maar zich onthouden over de begroting Stedenbeleid.

2. Grote steden, centrumsteden en platteland

De heer *Sven Gatz* stelt vast dat een derde van de Vlaamse volksvertegenwoordigers uit de steden komt. Een vijfde komt van het platteland. Maar het grootste deel van de parlementsleden woont in de ruime omgeving van de steden. "Als stedelingen mogen wij er daarom niet zomaar van uitgaan, dat wij altijd in de minderheid zullen zijn" stelt de heer *Gatz*.

Ook de *minister* zegt een evolutie in de mentaliteit te bemerken. Vlaanderen is per definitie een groot stadsgewest. Ook de landelijke kernen zijn aan het verstedelijken. Het besef groeit dat het in het belang is van de hele regio dat de stad het goed stelt. Daarop antwoordt de heer *Sven Gatz* dat de indruk dat

Vlaanderen één grote stad is geworden, geen genuanceerde aanpak in de weg mag staan. Het is inderdaad waar dat de steden zijn verknoopt met elkaar en met de omgeving, maar plaatsen van echte stedelijkheid vergen een specifiek beleid gezien hun specifieke uitdagingen.

Mevrouw *Mieke Vogels* zegt minder gelukkig te zijn omdat het stedenbeleid is afgestemd op 13 centrumsteden. Hoewel de steden onderling zeer grote verschillen vertonen, is er toch een eenheidsbeleid. Zo meent zij dat het aangekondigde Kenniscentrum niet nodig is voor Antwerpen. De havenstad kan zich beter spiegelen aan steden met gelijke dimensie zoals Brussel, Amsterdam of Keulen. Het Vlaamse beleid is algemeen gericht op gemiddelde gemeenten met zowat 30.000 inwoners. Dat schept problemen in de grote steden. Zo is het probleem van kinderopvang in Antwerpen heel anders dan in een gemeente van gemiddelde omvang. Zij vraagt dan ook een specifiek beleid voor 'de echte steden', Brussel, Antwerpen en Gent.

De minister merkt toch geen echt 'schisma' tussen de grote steden en de andere centrumsteden. Hij stelt vast dat veel problemen overal hetzelfde zijn. Zo delen alle burgemeesters de wens om meer jonge gezinnen met kinderen naar hun stad te lokken.

Mevrouw *Else De Wachter* noemt zichzelf een 'plattelandsmeisje' en zegt dat de mensen op het platteland absoluut overtuigd zijn van de noodzaak aan een doortastend stedenbeleid en aan welvarende steden. Toch zijn er nog grote verschillen tussen stad en platteland. In haar eigen gemeente is betalend parkeren bijvoorbeeld onbekend. Dat bevestigt de noodzaak aan een specifiek stedenbeleid.

Mevrouw *Hilde Crevits* wijst op de noodzaak om het stedenbeleid aanvaardbaar te maken voor de andere gemeenten en voor de omgeving. Het gevaar bestaat dat kleinere steden afgunstig worden. Er moet veeleer een bondgenootschap groeien. Ook kleinere steden delen bepaalde problemen met de centrumsteden, aldus spreekster.

De minister is optimistisch over het begrip van het platteland en de kleinere steden voor de specifieke noden van de centrumsteden. Een belangrijke factor in die mentaliteitswijziging is het feit dat de meeste mensen van buiten de stad precies in de stad hun werk hebben. De steden zijn netto-werkverschaffers.

Overigens blijft de minister erbij dat de verbetering van Vlaanderen begint bij de steden.

3. Beleidsovereenkomsten en partnerschap

De heer *Sven Gatz* kan zich vinden in de uitgangspunten van de beleidsbrief. Het beleid moet afgestemd worden op een meer evenwichtige samenstelling van de stadsbevolking, zowel qua financiële draagkracht als qua leeftijd. Hij merkt dat het nieuwe stedenbeleid na drie jaar effect begint te hebben. Hij bespeurt een gunstige evolutie in het beleid, van rigide beheersovereenkomsten in het begin naar meer partnerschap. De steden ondervinden dat er met hun opmerkingen rekening wordt gehouden. Zelf was hij lid van de visitatiecommissie voor Antwerpen. Hij ervoer dat het stadsbeleid op een volwassen manier werd geëvalueerd en dat er helemaal geen sprake was van inquisitie. De deelnemers aan beide kanten hadden een positieve indruk van de ontmoeting.

Mevrouw *Mieke Vogels* vindt het een goede zaak dat de steden meer au sérieux worden genomen. Zij is blij dat het tijdperk van het Sociaal Impulsfonds, met zijn strakke controle, voorbij is.

De heer *Jan Penris* leest in de beleidsbrief dat de steden uiteindelijk zelf hun strategie moeten uittekenen. De rol van de Vlaamse overheid wordt beperkt tot regie. Hij vraagt om er toch geen al te vrijblijvende denkoefening van te maken. Er gaan aanzienlijke gewestelijke middelen naar de steden en daar mag toch enige verantwoording voor worden gevraagd. Door monitoring moet bewezen kunnen worden in welke mate de inzet van al dat Vlaams geld effect heeft in de steden.

De heer Penris wijst naar Nederland waar men heel wat positieve ervaringen heeft met permanente monitoring naar objectieve en subjectieve maatstaven. Zo is er het onveiligheidsgevoel maar zijn er ook de criminaliteitscijfers. Zo is de properheid in de stad ook objectief te meten aan de hand van het volume zwerfvuil. Zo kan ook een objectieve parameter worden uitgewerkt voor de mate van aantrekkelijkheid van een stad voor ondernemers. De heer Penris wenst dat op die manier de inzet van middelen wordt gekoppeld aan een vastgestelde verbetering van de parameters.

De minister beklemtoont dat de burgemeesters de beleidsbrief mee hebben geschreven. Hij heeft ze in de zomervakantie allen ontmoet. "Wie ben ik om sterke figuren als Louis Tobback, Stefaan De Clerck en Bart Somers de les te spellen?" vraagt de minister.

De heer *Jan Roegiers* stelt vast dat sommige burgemeesters de beleidsovereenkomsten als positief ervaren maar dat andere burgemeesters pleiten voor een

meer projectmatige aanpak. Hij zou willen weten in welke mate de minister met deze verzuchtingen rekening houdt bij de voorbereiding van de beleidsovereenkomsten voor 2007 (actie 13).

De *minister* antwoordt dat actie 13 zo wordt uitgewerkt dat er in de beleidsovereenkomsten ruimte komt voor de steden om eigen accenten te leggen.

De heer *Sven Gatz* stelt vast dat in de discussie over het behoud van een apart Stedenfonds naast het Gemeentefonds, de burgemeesters van de centrumsteden voorstander zijn van het behoud van het Stedenfonds.

4. Stadsvernieuwingsprojecten

De heer *Sven Gatz* hecht groot belang aan de continuering van de steun aan stadsvernieuwingsprojecten. De beleidsbrief zelf geeft nog geen zekerheid over de voortzetting van de Vlaamse steun aan stadsvernieuwingsprojecten. De heer *Gatz* is daarom aangenaam verrast door de mededeling van de minister dat die steun na 2006 wordt voortgezet.

De *minister* beklemtoont nogmaals het multiplicator-effect van de stadsvernieuwingsprojecten. Iedere euro Vlaamse subsidie lokt voor 21 euro investeringen uit van de private sector (73%) en de lokale besturen.

5. Stadsgesprekken en participatie

De heer *Sven Gatz* kan de stadsgesprekken niet eenduidig goed noemen. Positief was dat de gesprekken veel stedelingen op de been brachten; het was een mobilisatie voor de stad. Minder goed was voor de heer *Gatz* dat het grootste deel van de deelnemers professioneel op een of andere manier bij de stad betrokken waren. Toch vraagt spreker de stadsgesprekken voort te zetten. Daarbij beseft hij dat het voor de Vlaamse overheid moeilijk is om af te dalen op wijkniveau.

De *minister* herhaalt dat het niet zijn bedoeling is de stadsgesprekken af te schaffen. Wel wordt er gezocht naar een aangepaste formule. Zo denkt men aan thema-stadsgesprekken.

Mevrouw *Mieke Vogels* wijt de minder goede ervaring met de stadsgesprekken aan een teveel van inspraakinitiatieven. Uit cijfers van de klachtenbe-

handeling in Antwerpen leert zij dat de klachtdiensten het grootste deel van hun tijd besteden aan zowat 10% van de bevolking, de ‘professionele klagers’. Zij meent dat het voortdurend aansporen van de mensen om klachten te uiten, de verzuring in de hand werkt. Liever opteert zij voor een participatieve democratie waarin de mensen worden aangezet om mee te werken.

De heer *Jan Penris* gaat niet akkoord met de denigrerende opmerkingen van mevrouw *Vogels* over inspraak en klagers. De klachten zijn niet altijd ongegrond en daar moet rekening mee gehouden worden. Ook het voorstel van mevrouw *Vogels* om een soort van basisdemocratie in het leven te roepen, stuit bij de heer *Penris* op achterdocht. Spreker waarschuwt voor wat hij noemt: ‘een radenrepubliek van bevriende groepjes’. Hij ontwaart in Antwerpen twee soorten buurtcomités: de comités die welkom zijn op het stadhuis en waarin de vrienden van de meerderheid een leidende rol spelen en daarnaast de comités die spontaan zijn ontstaan aan de basis en die veel minder welkom zijn en beroepsklagers worden genoemd, aldus de heer *Penris*. Als men een participatieve democratie wil instellen, moet men volgens de heer *Penris* rekening houden met alle pressiegroepen.

Mevrouw *Mieke Vogels* repliceert door te bevestigen dat het belangrijk is dat gegronde klachten worden geuit en gehoord. Dat neemt niet weg dat er wel degelijk ‘beroepsklagers’ bestaan, die zich bijvoorbeeld storen aan het geluid van spelende kinderen. Het is een feit dat alle klachtdiensten in Antwerpen toch maar 10% van de bevolking bereiken. Mevrouw *Vogels* wil dat ook de andere 90% wordt gehoord.

Volgens mevrouw *Vogels* moeten buurtcomités zich kunnen neerleggen bij het feit dat na de inspraakronde een democratisch genomen beslissing wordt uitgevoerd. En zij ontkent dat er slechte en goede wijkcomités bestaan.

De *minister* wijst erop dat de participatie nu decretaal is verankerd in het Gemeentedecreet. Nu zijn ook wijkbudgetten mogelijk om bewoners financieel de middelen te geven om hun buurt te verbeteren. Wat de verzuring en de beroepsklagers betreft, wil de minister toch ook even wijzen op het feit dat Vlaanderen qua gezondheidszorg, onderwijs en aantal eigenaars van woningen, aan de top van de wereld staat. Dat blijkt te weinig uit de media die teveel aandacht besteden aan relatief kleine problemen.

De minister wil daarentegen een relevante participatie, met mensen die de spreekbuis zijn van hun burens, en waarmee het klaagniveau wordt overstegen. Hij noemt het een moeilijke opdracht en een hele uitdaging.

Nu de participatie op wijkniveau structureel is opgenomen in het Gemeentedecreet hoopt de heer *Sven Gatz* dat de steden daarvan gebruik zullen maken.

6. Stedenbeleid als horizontaal beleid

Mevrouw *Else De Wachter* benadrukt dat een stedenbeleid inclusief moet zijn en ook de andere beleidsdomeinen moet mobiliseren voor de specifieke problemen en uitdagingen van de stad.

Mevrouw *Hilde Crevits* pleit voor een zo sterk mogelijk horizontaal stedenbeleid, naast de fondsen. Zij ziet een moeilijkheid in het feit dat het succes van de coördinerende aanpak afhangt van de vrijwillige medewerking van de andere ministers.

Mevrouw *Mieke Vogels* geeft de beleidsbrief een onvoldoende wat betreft de coördinerende, horizontale functie van Stedenbeleid. De raakvlakken met andere beleidsdomeinen winnen aan belang. Zo ontwaart mevrouw *Vogels* een enorme verschuiving van bevolking in de steden. De steden verkleuren en verouderen. Mevrouw *Vogels* hoopt alleen maar dat de bejaarden die terugkeren naar de stad, dat doen op een moment in hun leven dat zij nog fit zijn en nog niet te veel zorg behoeven. Die evolutie vraagt naar een visie over hoe de stad er binnen tien jaar moet uitzien. Mevrouw *Vogels* mist die visie in de beleidsbrief.

Mevrouw *Veerle Heeren* haalt de vraag aan van bepaalde steden naar middelen om de sociale woningen op hun grondgebied beter te spreiden. Een daarmee verwant probleem is het fenomeen van de concentratie van asielzoekers in de grote steden hoewel ze aan andere gemeenten zijn toegewezen in het kader van het spreidingsbeleid.

De *minister* antwoordt dat hij de stad meer lokale autonomie wil geven, ook wat betreft doelgroepen en spreiding. Het ontwikkelen van een visionaire visie ziet de minister dan ook meer als een opdracht voor de steden zelf. Stedenbeleid wil dat ondersteunen en begeleiden, maar de klemtonen moeten door de steden zelf worden gelegd.

7. Samenwerking met federale overheid en Europa

De heer *Sven Gatz* heeft geen hoge dunk van de federale inspanningen voor de steden. Het federale stedenbeleid is beperkt tot het uitdelen van subsidies voor bepaalde wijken, maar er steekt geen echte visie achter, aldus de heer *Gatz*.

Mevrouw *Hilde Crevits* vraagt met aandrang om alle krachten en middelen met betrekking tot stedenbeleid te bundelen. Zij vindt het niet meer te verdedigen dat ook de federale overheid nog een inbreng heeft. Van de 16 miljoen euro die federaal aan stedenbeleid worden besteed, komen er maar 5 miljoen naar Vlaanderen, aldus mevrouw *Crevits*.

De *minister* verduidelijkt dat het stedenbeleid onbetwistbaar een gewestelijke bevoegdheid is. Toch vraagt hij zich af of het tactisch wel zo verstandig zou zijn om de federale middelen voor stedenbeleid af te wijzen door de exclusieve bevoegdheid op te eisen. De burgemeesters zouden niet graag zien dat de federale subsidies zouden wegvallen.

De heer *Sven Gatz* pleit ervoor om maximaal gebruik te maken van de Europese structuurfondsen voor stedelijke programma's. Het is wellicht nog de enige manier om Europees geld naar Vlaanderen te halen.

De *minister* meldt dat de mogelijkheden van EU-cofinanciering door zijn kabinet op de voet worden gevolgd. Het betreft wel een zeer strakke reglementering. Voor een voorbeeld van hoe men die Europese middelen uitstekend kan inzetten, verwijst de minister naar Rijsel.

8. Het imago van de steden

Mevrouw *Mieke Vogels* kant zich tegen de voorstelling alsof grote steden slechts een opstapeling zouden zijn van problemen. De mentaliteit in Vlaanderen stelt de grote steden in een slecht daglicht. Nochtans hebben de grote steden unieke troeven. Het zijn 'vensters op de wereld'. De nieuwe trends ontstaan altijd in de grote steden. De Vlaamse overheid zou volgens mevrouw *Vogels* het positieve imago van de grote steden moeten versterken.

Mevrouw *Veerle Heeren* gaat akkoord met de stelling van mevrouw *Vogels* dat er eigenlijk maar drie grote steden zijn: Brussel, Antwerpen en Gent. Maar zij vraagt zich af of Antwerpen zijn ontzettend nega-

tieve imago niet grotendeels aan zichzelf te danken heeft. Gent bijvoorbeeld heeft daar veel minder last van.

De *minister* is het ermee eens dat steden vensters zijn op de wereld. Hij wijst op de campagne die onder de noemer “De Stad is Klaarwakker” zal gevoerd worden op geregelde tijdstippen. Het zijn bedoeling een evenwichtig beeld te geven over de steden en een positieve boodschap te brengen over ‘stedelijkheid’. De website ‘Thuis in de stad’ wordt verder uitgebouwd.

De heer *Sven Gatz* vindt het onderzoeksrapport van Flanders DC over de creativiteit in de steden van groot belang. De indicatoren die gemeten worden met de ‘creativiteitsbarometer’ hebben ook een internationale betekenis in de concurrentie tussen grootsteden.

9. Fiscale instrumenten

De heer *Sven Gatz* is tevreden dat de beleidsbrief de motie van aanbeveling van de meerderheid van vorig jaar goed opvolgt. Van de zes gevraagde punten zijn er vijf gerealiseerd. Alleen de gevraagde fiscale maatregelen zijn er nog niet, maar die moeten genomen worden in overleg met de federale overheid.

Mevrouw *Veerle Heeren* wil weten hoe het zit met de eventuele invoering van een gedifferentieerde onroerende voorheffing en of dat nog een prioriteit is.

De *minister* antwoordt dat lagere onroerende voorheffing een middel kan zijn om een impuls te geven aan bepaalde wijken. De minister gelooft zelf heel sterk in fiscaliteit als sturend element om de leefbaarheid te verhogen. De minister van Financiën werkt aan een regeling. Maar het is administratief-technisch geen gemakkelijke opdracht om dat in te voeren en toe te passen.

10. Kenniscentrum

Mevrouw *Mieke Vogels* wil weten hoe de verhouding is tussen het nog op te richten Kenniscentrum voor de Steden en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten.

De *minister* antwoordt dat de VVSG participeert in het Kenniscentrum, maar dat het Kenniscentrum

niet functioneert in de schoot van de VVSG. De burgemeesters wilden liever een apart instituut.

11. Autonome gemeentebedrijven

De heer *Christian Verougstraete* gaat wat dieper in op de autonome gemeentebedrijven. Positief vindt hij dat het degelijke instrumenten zijn voor een efficiënt beheer. Negatief is het risico dat zij een eigen leven gaan leiden. Vaak worden ze een stad in de stad. Dan rijst er een probleem van democratische controle door de gemeenteraad. Ook de oppositie is weliswaar vertegenwoordigd in de raad van bestuur, maar de eigenlijke beslissingen worden genomen door het directiecomité. De heer Verougstraete vraagt meer transparantie.

De *minister* verduidelijkt dat ook de oppositie een vertegenwoordiging heeft in de raad van bestuur van een autonoom gemeentebedrijf. Die oppositionele bestuurders moeten daarin hun verantwoordelijkheid opnemen en effectief het beleid van het bedrijf controleren. Aangezien het gaat om een nieuw instrument, gaat de minister ermee akkoord om het te evalueren.

III. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2006 (bevoegdheden van minister Keulen – Stedenbeleid) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen en 5 onthoudingen.

De verslaggevers,

Veerle HEEREN

Sven GATZ

Chokri MAHASSINE

Jan ROEGIERS

De voorzitter,

Jan PENRIS